اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۲۲ آذر ۱۳۹۹
• ۲۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲
• ۱۲ دسامبر ۲۰۲۰

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۶۷۹ • پیاپی ۲۹۹۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سرمقاله
مسیر دانایی از تحقیق و پژوهش می‌گذرد ۲

گفت‌وگو
پژوهش، حلقه گمشده پیشران صنایع ۶

یادداشت‌های امروز
نقش‌آفرینی علم و صنعت در توسعه ۳
موانع اجرای پژوهش دانشگاهی در صنعت خودرو ۴
پژوهش سرمایه‌گذاری بلندمدت ۶
جهت‌دهی به پول مازاد ۱۴

صمت به بهانه ۲۵ آذر جایگاه تحقیق و توسعه در اقتصاد را بررسی کرد

پژوهش قلب تپنده توسعه

تحقیق و توسعه نداشتیم، مونتاژکار ماندیم ۳
تحقیق و توسعه قطعه‌سازان در قد و قواره مهندسی معکوس ۴
توسعه اقتصاد معدن با تکیه بر دانش‌بنیان‌ها ۵
تجارت با چشمان کاملا بسته! ۷
جای خالی دانش در برخورد با نوسانات بازار ۸
راهکار توسعه تولید ۱۱
توسعه پژوهش در معدن نیازمند تغییر ساختار ۱۲
ناکارآمدی مولود بی‌توجهی به علم ۱۴
علم بهتر است یا هیجان؟ ۱۵

ZISCO
Zarand Iranian Steel Co.

جناب آقای مهندس جعفری

انتخاب جنابعالی به عنوان مدیریت عامل ایمیدرو، نشان از درایت و توانمندی شماست. این انتصاب شایسته را صمیمانه تهنیت عرض کرده و رجای واثق دارم که تعهد و مدیریت مدبرانه شما مایه پیشرفت و توسعه هرچه بیشتر این مجموعه خواهد بود.

ماشاالله سهراب نژاد - مدیرعامل شرکت فولاد زرند ایرانیان

MIDHCO

جناب آقای مهندس علی قلعه‌نوی

انتصاب جنابعالی را به‌عنوان
مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان
تبریک عرض می‌نماییم.
امید است در سایه تاییدات الهی در این عرصه خطیر
همواره منشأ خیر و برکت و خدمت باشید.

مدیرمسئول و همکاران موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت در خوزستان

جناب آقای مهندس علی قلعه‌نوی

با اهدای نیکوترین تحیات، انتصاب جنابعالی را به‌عنوان
مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان، تبریک می‌گویم. امیدوارم
در سایه ایزد منان و با استفاده از تجارب و توانمندی خود
و دیگر همکاران در اعتلای آرمان‌های نظام مقدس جمهوری
اسلامی ایران موفق و موید باشید.

بهزاد ساسانپور، سرپرست موسسه فرهنگی و مطبوعاتی صمت در خوزستان

بومی سازی
حمایت از کالای ایرانی
و رونق تولید

دومین
نمایشگاه تخصصی
بومی سازی
قطعات، تجهیزات
و مواد مصرفی
گروه فولاد خوزستان

زمان:
۱۷ لغایت ۱۹ دی ماه ۱۳۹۹
مکان:
اهواز، محل دایمی نمایشگاه های
بین المللی خوزستان

ثبت نام از طریق:
www.ahvazfair.ir/register
واتساپ: ۰۹۲۱۶۲۱۷۸۶۴
ایمیل ahvazfair@gmail.com
تلفن: ۳۳۳۷۶۴۹۲ ۰۶۱
فکس: ۳۳۳۷۲۴۳۱ ۰۶۱

از عموم تولید کنندگان
و فعالان حوزه صنعت
معدن و فولاد جهت بازدید
دعوت به عمل می‌آید

شرکت نمایشگاه های بین المللی خوزستان
شرکت فولاد اکسین خوزستان
شرکت صنعتی معدنی توسعه فرآگیر سناباد
SSIC شرکت صنعت فولاد شادگان
KSC شرکت فولاد خوزستان
SLC شرکت چند وجهی فولاد اجستیک

نمایشگاه با رعایت شیوه نامه‌های بهداشتی برگزار خواهد شد.

سر مقاله

مسیر دانایی از تحقیق و پژوهش می‌گذرد

ناصر بزرگمهر / مدیر مسئول
management@smtnews.ir
به‌نام او که هر چه بخواهد همان می‌شود

وقتی از مدیریت دانایی حرف می‌زنیم، حتما باید از خودمان بپرسیم که مخاطب دانایی کیست؟ از دانایی چه می‌خواهیم؟ جامعه دانا چه ویژگی‌هایی دارد؟ ابزار دانایی چیست؟ اگر دانا شدیم چه اتفاقی رخ خواهد داد؟ پایان راه کجاست؟ و صدها سوال دیگر که در حوزه دانایی می‌تواند مطرح باشد و به همان نسبت درباره نادانی و تاثیرات آن سوال مطرح کنیم و در نهایت از توانایی بگوییم.

دانایی و نادانی، دانش و خرد، عقل و سلیقه و دهها واژه دیگر در جهان امروز چقدر کاربرد دارند؟

خودمان را خسته نکنیم؛ نگاهی به آمار جهانی در حوزه‌های گوناگون و مقایسه ملت‌ها و کشورها از خوردن و خوابیدن تا تیراژ روزنامه و مجله و کتاب خواندن، از تورم و اقتصاد تا سبک زندگی، تکلیف را روشن کرده است.

کافی است به آمار «لایک» سلبریتی‌ها و تتلوها یا حتی هنرپیشه دست‌چندمی که هر مزخرفی را به زبان می‌آورد و قومیت‌ها را مورد تمسخر قرار می‌دهد یا بسیاری از چهره‌های هنری و ورزشی که خزعبلات خود را به اسم کتاب چاپ می‌کنند و با صف خرید مواجه می‌شوند یا امثال این افراد نگاهی بیندازیم تا بفهمیم در حوزه خرد و دانایی چه‌کاره‌ایم.

اصلا کافی است هر کس به لایک‌های مطالب خودش نگاه کند تا تکلیف روشن شود. وقتی یک مطلب جدی در دنیای مجازی نوشته می‌شود، چند نفر می‌خوانند؟ وقتی تصویری خاص یا شوخی مطرح می‌شود چند نفر نگاه می‌کنند یا می‌خوانند؟ همین تفاوت ساده را در هر موضوعی می‌توان به‌عنوان نشانه‌هایی از یک فرهنگ، مورد توجه یک تحقیق و پژوهش قرار داد.

تفاوت تعداد بازدیدکننده و دیدن و خواندن در دنیای مجازی مثلا اینستاگرام، فیس‌بوک یا توییتر وقتی از دانایی بنویسیم با زمانی که یک تصویر خاص بگذاریم، حتما به عوامل متعددی مربوط می‌شود و قرار هم نیست که فرمول اینشتین یا اندیشه افلاطون به تعداد تصویری برهنه یا کمدی یا حادثه‌ای خاص مورد توجه قرار گیرد، اما داشتن یک نسبت معقول در خواندن و نخواندن، دیدن و ندیدن مثل هر موضوع اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و علمی و تاریخی می‌تواند تفاوت جوامع را در توسعه و پیشرفت و آینده بهتر مشخص کند.

باید باور کنیم که تاریخ چندهزارساله، فرهنگ نمی‌آورد. فرهنگ همراه با تمدن یا بی‌تمدن در مجموعه پازلی یک انسان آغاز و در خانواده به‌عنوان نخستین گروه اجتماعی شکل می‌گیرد و در دایره‌های بزرگ‌تری چون خانه، مجموعه آپارتمانی، کوچه، محله، ناحیه، منطقه، ده، روستا، شهرک، شهر، استان و یک کشور در بستر خیابان، دبستان، دبیرستان، دانشگاه، اداره، مرکز خرید، بازار میوه و تره‌بار، استادیوم، مترو، اتوبوس، صف خرید، مهمانی خانوادگی، جمع یاران و هزاران محل دیگر خود را به‌سادگی به نمایش می‌گذارد.

در بررسی فرهنگ دانایی و نادانی باید مواظب «جعلیات» باشیم. جعل تاریخ با همه ملت‌ها همراه است؛ خوشبخت مردمی هستند که اندیشه می‌کنند و تفاوت جعل تاریخ با واقعیت تاریخی را تشخیص می‌دهند و از این مرحله عبور می‌کنند. جامعه بدون اندیشه در خودش می‌ماند و در گرداب ساخته‌شده توسط خودش غرق می‌شود.

برای گذر از مرحله جعل تاریخ و رسیدن به مرحله دانایی باید از گذرگاه‌های بسیار سخت عبور کرد و گردنه‌های کوچک و بزرگ را پشت سر گذاشت. در همه مراحل این جاده پیچیده و طولانی تاریخی، فقط تحقیق و پژوهش است که می‌تواند ما را در همه حوزه‌ها به سرمنزل مقصود برساند.

تحقیق و پژوهش تنها در حوزه کشف داروی کرونا یا انرژی هسته‌ای و ساختن موشک صدمتری نیاز یک جامعه نیست.

تحقیق و پژوهش به‌عنوان سنگ‌بنا و فونداسیون همه مواردی که به ذهن من و شما در این لحظه و در همه حوزه‌های علمی، صنعتی، اقتصادی، اجتماعی، آموزشی، پزشکی، هنری، ورزشی، فلسفی، مذهبی، فرهنگی، تاریخی و آنچه می‌شناسیم و نمی‌شناسیم، می‌رسد، الزامی است.

هیچ حرکتی در تاریخ تمدن بدون زیربنای تحقیق و پژوهش به سرانجام مطلوب در توسعه نرسیده است.

برای اینکه کاری بزرگ در تاریخ اختراعات و تحول جوامع به ثمر رسیده باشد، با هزینه‌کرد در حوزه تحقیق و پژوهش آغاز شده و این نشانه ابتدایی اهمیت مخترعان شخصی و جمعی و دولت‌ها به موضوع تحقیق و پژوهش است.

هرگونه تغییر اجتماعی بدون جمع‌آوری اطلاعات اولیه و آمارگیری از جامعه و با عبور از مرحله تحقیق و پژوهش در زمینه چرایی و چگونگی هر موضوعی که به آن فکر کنیم، به ثمر نمی‌رسد و نتیجه‌بخش نخواهد بود.

دولت‌های متمدن و توسعه‌یافته در اتاق‌های دربسته و با تصمیم‌گیری‌های «من» شیطانی، راه به جایی نبرده و نمی‌برند؛ آنچه که یک سرزمین را به توسعه‌یافتگی نزدیک می‌کند، تصمیمات «ما» خدایی و براساس نظریات کارشناسی و آمار و اطلاعات دقیق و بدون فیلتر و با تحقیق و پژوهش است.

حوزه تحقیق و پژوهش همراه با آموزش، نخستین نیاز جامعه انسانی توسعه‌یافته است. اتومبیل نشانه توسعه‌یافتگی است، ساخت چهارچرخ و یک بدنه و فرمان با موتور یا بی‌موتور می‌تواند یک اختراع اولیه با تحقیق یا بدون پژوهش تلقی شود که البته ساده‌ترین ابزار مکانیکی هم تحقیق و پژوهش خاص خود را می‌طلبد، اما تولید اتومبیل هوشمند کم‌مصرف ایمن بدون تحقیق و پژوهش‌های دقیق امکان‌پذیر نیست و از همه مهم‌تر نحوه استفاده از همان اتومبیل مکانیکی ساده هم نیاز به آموزش دارد. آنچه امروز ترافیک و نحوه رانندگی ما را به چنین آشفته‌بازاری تبدیل کرده، نبود آموزش است.

تولید موتورسیکلت‌هایی که با کپی کردن و به‌صورت مکانیکی با دو چرخ و یک موتور به بازار عرضه می‌شوند را می‌توان تا ابد ادامه داد، اما بدون تحقیق و پژوهش نمی‌توان موتورسیکلت کم‌مصرف بدون آلودگی تولید کرد و از همه مهم‌تر بدون آموزش موتورسواران، نمی‌توان شهرها را از نحوه غلط رانندگی آنها و مرگ‌ومیرشان رهانید.

اتومبیل و موتورسیکلت مثال‌های ساده و قابل‌لمس هر روزه ماست. فرهنگ دانایی و نادانی در لحظه با ماست؛ از خودمان تا خانه همسایه جاری است. وجود ۱۶ میلیون پرونده در قوه قضاییه نشانه دانایی نیست.

هر گوشه از زندگی فردی و اجتماعی نیاز به توجه و تحقیق دارد. دولت‌ها برای توسعه‌یافتگی در طول تاریخ ناچارند به خوان‌های اولیه برگردند؛ پژوهش، آموزش، پرورش، خوان‌های اولیه هستند. رستم هم که باشیم مجبوریم دیر یا زود به این خوان‌ها برگردیم.

صمت به بهانه ۲۵ آذر جایگاه تحقیق و توسعه در اقتصاد را بررسی کرد

پژوهش قلب تپنده توسعه

در دنیای امروز، دانایی یکی از محورها و شاخص‌های اصلی پیشرفت و تعالی هر جامعه به‌شمار می‌رود. سنجش سطح دانایی به میزان تولید و مصرف اطلاعات و گسترش دانایی به دسترسی سریع و آسان به منابع علمی موثق وابسته است. در این شرایط است که پژوهش موتور محرک پیشرفت و توسعه محسوب می‌شود. به‌گفته بسیاری از کارشناسان، حتی اگر نشانه‌هایی از توسعه بدون پرداختن به مبانی پژوهشی رخ دهد آن توسعه مستمر و پایدار نخواهد بود و نمی‌تواند مسیر مطمئنی را طی کند؛ بنابراین، پژوهش مبنای توسعه است و تضمینی برای استمرار توسعه به‌شمار می‌آید. توسعه پژوهش در هر کشوری مبتنی بر گسترش رویکرد پژوهش‌مدار در آموزش آن کشور است که از سطح آموزش ابتدایی آغاز شده و تا پایان تحصیلات دانشگاهی استمرار می‌یابد.

عوامل متعددی در توسعه پژوهش دخالت دارند، با این حال می‌توان به اختصار عوامل توسعه پژوهش را به ۳ بخش عوامل سخت‌افزاری، عوامل نرم‌افزاری و نیروی انسانی تقسیم کرد. منظور از عوامل سخت‌افزاری همه امکانات فیزیکی و زیرساخت‌های بنیادی است که امکان انجام پژوهش در حوزه‌های مختلف را برای پژوهشگران فراهم می‌آورند. ابزارهای پژوهشی از قبیل دستگاه‌ها و آزمایشگاه‌های پیشرفته و امکانات شبکه‌ای و رایانه‌ای از جمله منابع سخت افزاری محسوب می‌شوند. منظور از امکانات نرم‌افزاری جریان اطلاعات و دانش میان پژوهشگران است که از طریق مجله‌ها و منابع علمی دیگر به‌صورت چاپی یا الکترونیکی صورت می‌پذیرد. در نهایت، بخش سوم این مجموعه نیروی انسانی و پژوهشگرانی است که با دانش و تلاش خود می‌توانند امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری را به خدمت گرفته و طرح‌های پژوهشی گوناگون را تدوین و اجرا کنند.

اگر نقش پژوهش در توسعه را بپذیریم به ضرورت اجرای فعالیت‌های پژوهشی در تصمیم‌گیری‌های کلان پی می‌بریم. این واقعیتی انکارناپذیر است که هر نوع پیشرفت و توسعه ارتباط مستقیمی با تحقیقات علمی دارد و رشد و توسعه کشورهای پیشرفته، در نتیجه سرمایه‌گذاری در بخش پژوهش است. حجم وسیع پژوهش‌های علمی در کشورهای توسعه‌یافته صنعتی گویای این واقعیت است. به همین دلیل هم کشورهای پیشرفته صنعتی بخش قابل‌توجهی از تولید ناخالص ملی را به سرمایه‌گذاری در امور پژوهشی و تحقیقاتی اختصاص داده‌اند. این رقم برای کشورهای صنعتی۵ درصد عنوان شده، این در حالی است که در ایران این رقم حدود ۰.۵ درصد است. باتوجه به نقش و جایگاه پژوهش در توسعه و به بهانه۲۵ آذر که در تقویم ما به‌نام روز پژوهش نام‌گذاری شده، در پرونده این شماره صمت پای صحبت فعالان اقتصادی در بخش‌های مختلف نشسته‌ایم تا سهم پژوهش در صنعت، معدن و تجارت را بررسی کنیم. با این شماره صمت همراه باشید.

فاصله معنادار با اهداف برنامه ششم

سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی چقدر است؟

بخش قابل‌توجهی از تولید ناخالص داخلی کشورهای در حال توسعه، متعلق به پژوهش بوده و در مقام مقایسه این میزان در کشور ما بسیار ناچیز است. درباره اهمیت این عدد می‌توان به ارتباط مستقیم آن با «رشد اقتصادی» کشورها اشاره کرد؛ به طوری که به هر میزان این نرخ افزایش یابد، رشد اقتصادی کشورها را نیز به همان میزان تضمین می‌کند. این تضمین همان چیزی است که کشورهای در حال توسعه از جمله ایران به دنبال آن هستند، اما غفلت و بی‌توجهی، این مهم را در سایه پنهان کرده است.

براساس آخرین آمارها، سهم پژوهش از G.D.P در کشور کره‌جنوبی ۳.۶ درصد، ژاپن ۳.۴ درصد، آلمان ۲.۹ درصد، امریکا ۲.۸ درصد، فرانسه ۲.۳ درصد، چین ۲ درصد، روسیه ۱.۵ درصد و در هند یک درصد اعلام شده، در حالی که این سهم در ایران، زیر یک درصد (حدود ۰.۵ درصد) است که نشان از عقب ماندن کشورمان از کشورهای نام برده دارد.

عکس: آیدا فریدی

وضعیت پژوهش خراب است

کشوری که شعارش جدا شدن از اقتصاد نفتی است و می‌خواهد براساس تولید، توزیع و کاربرد دانش به «اقتصادی دانش‌بنیان» دست یابد، بیش از پیش نیازمند توجه به حوزه پژوهش و ورود مراجع تصمیم‌گیر برای بازنگری در روند فعلی است. اقتصاد نفتی، ثروت‌آفرین نیست و آن چیزی که هر کشوری را بر بنایی محکم و استوار نگه می‌دارد، دانش، علم و نوآوری نیروی انسانی ملت‌هاست؛ از همین رو به‌منظور صیانت از جایگاه علمی و دستیابی به پژوهش‌های کاربردی برای رهایی از وابستگی به بیگانه، باید تلاش بیشتری برای تحقق سهم پژوهش از G.D.P داشت.

با نگاهی به تعداد مراکز علمی و پژوهشی در سال‌های گذشته، می‌بینیم که تعداد پژوهشگاه‌های درون‌دانشگاهی افزایش یافته و پژوهشگران، با تولید و ساخت برخی محصولات فناور و دانش‌بنیان‌محور، ایران را در تولید برخی محصولات خودکفا و گاهی به فرآیند ارزآوری در کشور کمک کرده‌اند، اما در حال حاضر در میانه راه قرار داریم و همچنان زنجیره‌های پژوهش، چفت و بست درست و اصولی را ندارند.

در این بین یکی از نکات قابل‌توجه، نوع هزینه‌کرد بودجه‌های پژوهشی در دانشگاه‌هاست. اینکه آیا این بودجه در محل خود هزینه می‌شود یا قربانی کمبود بودجه در سایر بخش‌ها می‌شود؟ آن چیزی که امروز نگرانی مسئولان و پژوهشگران را افزایش داده، سهم حداقلی پژوهش در ایران از تولید ناخالص ملی و رها شدن این سهم از بند تعهد است؛ به‌گونه‌ای که وقتی در محافل علمی آنها را مورد سوال و خطاب قرار می‌دهیم در یک جمله می‌گویند «وضعیت پژوهش خراب است».

سهم پژوهش از تولید ناخالص ملی

هرچند مقرر بود براساس قانون برنامه‌های سوم، چهارم و پنجم، سهم پژوهش در تولید ناخالص ملی به ۳ درصد افزایش یابد، اما با پایان اجرای برنامه، این سهم به حدود ۰.۵ درصد رسید. در برنامه ششم توسعه نیز چشم‌انداز این سهم ۴ درصد در نظر گرفته شده است؛ عددی که تحقق آن بسیار سخت به‌نظر می‌رسد. به‌علاوه اینکه در حال حاضر بار سنگین تعهد برای تحقق این عدد روی دوش بخش دولتی قرار گرفته است.

در همین رابطه مسعود برومند، معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم در گفت‌وگویی با مهر گفت: توجه به نقش بخش خصوصی در این ماجرا در ایران مغفول مانده و ظرفیت این بخش هنوز فعال نشده است. او بر این باور است که شرکت‌های خصوصی آنطور که باید و شاید، نتوانسته‌اند نقش حمایتی خود را از پژوهش و تحقیق، ایفا کنند.

برومند با اشاره به اینکه سازکارهای اجرایی برای تحقق این امر باید مورد بازنگری قرار بگیرد، تصریح کرد: این سازکار باید هر چند سال یک بار بازنگری شود تا بتواند از هدف‌گذاری‌ها در برنامه‌های توسعه کشور پشتیبانی کند. در حال حاضر نیازمند مدل‌های جدیدی برای همکاری و پشتیبانی دولت از تحقیق و توسعه شرکت‌های خصوصی و واحدهای فناوری هستیم. برومند همچنین میزان بودجه‌های پژوهشی در سال‌های اخیر را اندک عنوان کرد و گفت: با این وضعیت بودجه‌ای، به هدفی که قانون‌گذار در حوزه پژوهشی در برنامه ششم تعیین کرده، نخواهیم رسید. بودجه پژوهشی کشور هر سال با نرخی افزایش می‌یابد، اما این نرخ‌ها مورد تایید و رضایت نیست؛ به‌طور مثال در سال‌های گذشته از ۸ هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال به ۹ هزار میلیارد و در نهایت به حدود ۱۳ هزار میلیارد رسید. درست است که این اعداد، افزایش را نشان می‌دهد، اما به‌نظر بنده کافی نیست. وی همچنین درباره سهم پژوهش از G.D.P توضیح داد و گفت: عددی که سازمان برنامه و بودجه سال ۹۷ اعلام کرد، چیزی حدود ۰.۷ درصد بود. در ارتباط با سال ۹۹ از سازمان برنامه و بودجه خواسته‌ایم که عدد دقیق را اعلام کنند، اما به‌نظر می‌رسد باتوجه به پرداخت‌ها این عدد باید حدود ۰.۵ درصد باشد.

معاون پژوهش و فناوری وزیر علوم با اشاره به اینکه سهم پژوهش از G.D.P در سال‌های اخیر افزایش داشته، اما عددش بسیار کم است، خاطرنشان کرد: امیدوارم با حمایت دولت و مجلس بودجه پژوهش و سهم آن از G.D.P افزایش یابد.

سرابی به‌نام بودجه پژوهش

کمبود بودجه پژوهشی دغدغه هرروزه پژوهشگران بوده و هست اما برخی تنها در روز پژوهش به آن توجه می‌کنند و بعد از این روز دیگر خبری از مشکلات این حوزه در میان نیست. در واقع این واقعیت تلخ که بودجه پژوهش در ایران طی سال‌های گذشته رشد قابل‌توجهی نداشته یک مسئله و ناچیز بودن سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی نیز موضوع دیگری است، این در حالی است که در سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی رهبر معظم انقلاب افزایش سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی از ۰.۵ درصد به ۳ درصد تبیین شده بود. از سوی دیگر تحقق نیافتن سهم یک درصدی پژوهش از تولید ناخالص داخلی که در قانون و اسناد بالادستی نظام پیش‌بینی شده، یکی دیگر از دلایل توسعه نیافتن بخش پژوهش است.

به‌نظر علت اصلی این مشکلات در حوزه پژوهش و فناوری این است که به این حوزه در کشور به‌عنوان یک امر غیرضروری و شاید لوکس نگاه می‌شود و در بسیاری از موارد بودجه بسیار اندکی به آن تخصیص می‌دهند یا این بخش از گردونه تخصیص‌ها خارج می‌شود. البته این مهم که پژوهش در کشور هیچ متولی و مدیریت مناسبی ندارد را نباید فراموش کرد.

در نهایت اینکه متاسفانه بودجه پژوهشی کشور هیچ گاه از ۰.۵درصد بیشتر نشده و به‌اعتقاد بسیاری از پژوهشگران وکارشناسان دلیل اصلی این موضوع نبود مسئولان اجرایی و متولی در کشور برای حوزه پژوهش است. همچنین بخش خصوصی به این باور نرسیده که با رشد پژوهش‌هایی که از دل دانشگاه‌ها بیرون می‌آید می‌توان به بالندگی و شکوفایی اقتصادی رسید.

به‌زعم کارشناسان عوامل دیگری مانند اجرایی نشدن قوانین مربوط به حوزه علم و فناوری، مشاهده نشدن اثرپذیری پژوهش، نبود سرمایه‌گذاری موثر در شرکت‌های دانش‌بنیان، نبود سرمایه‌گذاری بخش‌های دولتی و خصوصی در راستای ظرفیت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها و دید غیرپژوهشی کارشناسان بودجه موجب شده مهجور ماندن سهم پژوهش از تولید ناخالص ملی طی سال‌های اخیر بسیار ملموس باشد.

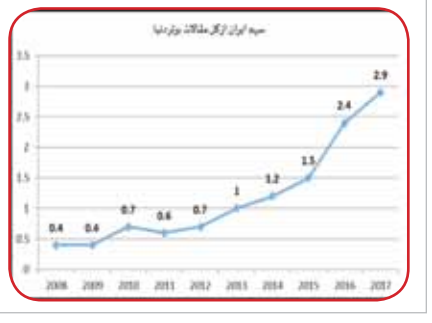
همه اینها در حالی است که براساس سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب تا سال ۱۴۰۴ باید بودجه پژوهشی به ۴ درصد برسد اما امروز واقعیت بودجه‌های پژوهشی گویای حرف دیگری است.

سخن پایانی...

ایران اگر می‌خواهد تبدیل به کشوری با رشد اقتصادی بالا شود و به گردونه رقابت با کشورهای تراز اول در این حوزه بپیوندد، باید به‌دنبال ارتقای سطح شاخص‌های تحقیقاتی خود باشد که البته تحقق این امر، مستلزم تخصیص بودجه کافی و حذف نگاه هزینه‌زا به مقوله پژوهش است؛ اما خب طبیعی است که سهم ۰.۵ درصدی پژوهش از تولید ناخالص داخلی ما را به این آرمان و اهداف ترسیم شده در اسناد بالادستی نظام در حوزه علم و فناوری، نزدیک نخواهد کرد. باتوجه به برنامه ششم توسعه، سهم پژوهش از تولید ناخالص داخلی باید به ۴ درصد برسد؛ عددی که هم‌اکنون زیر یک درصد است و برای سال ۹۹ هم پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد این عدد همچنان به یک درصد نخواهد رسید.

به روایت آمار

با نگاهی به سابقه پژوهش و کار پژوهشی در ایران، مشاهده می‌شود کشورمان در این حوزه، جایگاه مناسبی ندارد. توجه به آمار تعداد پژوهشگران کشور، سهم بودجه در نظر گرفته شده برای پژوهش، تعداد مراکز تحقیقاتی در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، نشان از لزوم تدبیر هرچه بیشتر مسئولان در این باره دارد. متاسفانه در ایران، فرهنگ پژوهش برخلاف فرهنگ آموزش، گسترش نیافته و نهادینه نشده است. اما فارغ از این نقاط ضعف در زمینه مسائل پژوهشی، آنچه در این بحث حائز اهمیت است، استفاده مفید و موثر از ظرفیت‌های موجود تحقیقاتی کشور به‌منظور انجام اقدامات مدبرانه در بهبود تولید ملی در کشور است.

پی‌ریزی شرکت‌های نوپا بر پایه تحقیق و توسعه

تحقیق و توسعه نداشتیم، مونتاژکار ماندیم

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

در جهان امروز یکی از مولفه‌های تولید، فعالیت بخش تحقیق و توسعه به معنای واقعی در بنگاه‌های اقتصادی و واحد صنعتی است. الزام این موضوع سبب شده برخی صنعتگران فقط روی کاغذ این موضوع را در نظر بگیرند. بسیاری از فعالان و صنعتگران چالش اصلی نپرداختن به این موضوع را کمبود نقدینگی عنوان می‌کنند، درحالی‌که اگر تولید بر محور تحقیق و توسعه پی‌ریزی شود، بخش زیادی از هزینه‌های سربار و خسارت‌هایی که ممکن است هنگام تولید به‌وجود آید، کاسته می‌شود. در این میان، زمانبر بودن نتیجه این امر باعث‌شده تولیدکنندگان داخلی دست‌کم صنعتگرانی که به شیوه سنتی و آزمون و خطا، فعالیت‌های خود را مدیریت می‌کنند، به آن توجه نداشته باشند.

عکس: صمت

مونتاژکار باقی ماندیم

سعید موسوی، عضو هیات‌مدیره کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران درباره هزینه‌کرد در صنعت برای تحقیق و توسعه به صمت گفت: تحقیق و توسعه حلقه گمشده صنایع ایران است. با توجه به اینکه بیش از ۷۰ سال از موضوع صنعتی شدن ایران می‌گذرد و برنامه توسعه‌ای در کشور تدوین شده هیچ‌گاه نتوانستیم در این موضوع عملکرد مناسبی داشته باشیم، چراکه به بحث ایده و پرورش ایده‌ها و ابتکارات جدید بی‌توجه بوده‌ایم.

وی افزود: در بسیاری از صنایع همچنان واردکننده دانش و فناوری هستیم و با وجود پیشینه طولانی این صنایع همچنان مونتاژکار هستیم.

او ادامه داد: فقر فناوری که در بخشی از صنایع وجود دارد، ریشه در توجه نکردن به بحث تحقیق و توسعه دارد. به‌عنوان مثال، پیشرفت ما در صنایعی مانند صنایع نظامی به‌دلیل حرکت بر پایه تحقیق و توسعه بوده و در نتیجه پیشرفت کنونی حاصل شد. اما در برخی صنایع این کار انجام نشد که نمونه بارز و ملموس آن برای مردم، صنعت خودرو است. از عمر خودروسازی کشور، از سال ۱۳۴۶-۱۳۴۵ خورشیدی که نخستین خودرو در ایران مونتاژ شد تا امروز، حدود ۵۵ سال می‌گذرد.

عضو هیات‌مدیره کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران اظهارکرد: در این بیش از ۵ دهه فقط مونتاژکار بودیم، زیرا نتوانستیم یک خودرو را به مفهوم علمی در ایران طراحی و تولید کنیم. هنوز ایران طراح خودرو نیست. این امر هم به‌دلیل بی‌توجهی به سهم و ارزشی است که باید نسبت به بحث طراحی و مهندسی و تحقیق و توسعه می‌داشتیم، اما نداشتیم.

سهم‌خواهی تحقیق از ارزش‌افزوده

این مدرس دانشگاه با بیان اینکه هیچ‌گاه سهم واقعی به بخش تحقیق و توسعه از ارزش‌افزوده کالا اختصاص ندادیم، گفت: صنعتگر ما همیشه ارزش‌افزوده را براساس آنچه در تولید اتفاق می‌افتد، محاسبه می‌کند، نه اینکه چقدر برای طراحی آن تحقیقات انجام و وقت گذاشته شده است. اگر این موارد هم در محاسبات لحاظ شود، تولیدکننده متوجه خلأهای تحقیقاتی می‌شود.

وی تاکید کرد: تمام توجه به تولید است، اینکه چقدر مواد اولیه خریداری و چقدر کالا تولید شد و مابه‌التفاوت آن به‌عنوان ارزش‌افزوده چقدر بوده است. درحالی‌که هر قدر در حوزه طراحی و تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری کنیم، از خسارت‌های احتمالی که ممکن است در فرآیند تولید پیش آید، جلوگیری می‌کنیم. علاوه‌بر آنکه هزینه‌های سربار نیز کاهش پیدا می‌کند.

موسوی با بیان اینکه گاه در تولید و تامین مواد اولیه مورد نیاز سرمایه‌گذاری می‌کنیم اما مشتری ندارد، گفت: کالا با هزینه سنگین تولید می‌شود اما بازار نمی‌پذیرد، زیرا برای مصرف‌کننده توجیه اقتصادی ندارد. این مسئله به این برمی‌گردد که در گام نخست برای تحقیق و توسعه به‌معنای واقعی سرمایه‌گذاری نکردیم و وارد فرآیند تولید شدیم و سعی کردیم با کپی کردن و مشابه‌سازی فعالیت را پیش ببریم.

وی عنوان کرد: محصول را تولید کردیم اما بازار نداشت، زیرا کیفیت، متناسب با حجم سرمایه‌گذاری نبود. انواع مثال‌ها را می‌توان در این‌باره به‌عنوان مصداق خلأ تحقیق و توسعه آورد. در کل سهمی به این امر از ارزش‌افزوده کالا اختصاص نداده‌ایم.

نمونه‌های موفق

عضو هیات‌مدیره کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران در ادامه با اشاره به واحدهای موفق در امر تحقیق و توسعه گفت: در صنعت ساخت پالایشگاه، نیروگاه، سد و کارخانه‌های سیمان فرآیندی با عنوان مهندسی مشاور کار طراحی و تحقیق و توسعه را انجام می‌دهد و براساس آن طرح ساخت پالایشگاه و نیروگاه به تصویب رسیده و ساخته می‌شود.

موسوی گفت: ممکن است در بعضی بخش‌ها مانند انتخاب محل پروژه و مسائل زیست‌محیطی، الزامات لازم رعایت نشده باشد اما به‌لحاظ طراحی مطالعات کافی انجام می‌شود. البته وقتی وارد صنایع مصرفی می‌شویم مشکلات در این حوزه زیاد است. نخست اینکه مهندسان مشاور را در فعالیت صنایع نمی‌بینیم؛ درنتیجه فعالیت‌ها بدون تحقیق و توسعه ادامه پیدا می‌کند. اما باید به این نکته توجه داشت که با کپی‌کاری به توسعه مورد انتظار نمی‌رسیم. این واقعیتی انکارناپذیر است که پیشرفت با دانش فنی محقق می‌شود.

عضو هیات‌مدیره کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران با بیان اینکه محصول مونتاژی قابل‌مقایسه با محصول شرکت مادر نیست؛ درنتیجه توان رقابت نخواهد داشت، گفت: زمانی می‌توان وارد رقابت‌های صنعتی شد که بتوان به‌لحاظ کیفیت، کارکرد، آپشن و... چیزی به محصول اصلی افزود. تمام این تحولات فناوری از دل تحقیق و توسعه بیرون می‌آید.

چین از کپی به تولید رسید

موسوی با بیان اینکه دو استراتژی کلان در حوزه بازار محصولات صنعتی وجود دارد، گفت: نخست اینکه محصولی متمایز تولید کنید که کسی نمی‌تواند تولید کند. قیمت تمام‌شده آن هم مهم نیست، زیرا مشتریان خاص خود دارد؛ مانند بنز در صنعت خودرو. مهم نیست قیمت بنز چقدر است، زیرا به‌دلیل کیفیت و ویژگی‌های متمایزی که نسبت به خودروهای مشابه خود دارد، متقاضیان خودش را دارد. استراتژی دوم کار روی قیمت تمام‌شده محصول است. صنعتگران چینی از این استراتژی برای توسعه تولید و بازار خود استفاده و سعی می‌کنند محصولی را با کمترین قیمت ممکن تولید کنند که هنگام ورود به بازار سهمی از بازار را از آن خود کند. تولیدکننده چینی پس از اینکه سهمی از بازار را به‌دست آورد، در ادامه روزبه‌روز سهم خود را توسعه می‌دهد. در این‌باره با استفاده از مطالعه و تحقیق، راه‌های توسعه بازار را پیدا می‌کند و در این فرآیند ممکن است روی کیفیت، آپشن و تنوع محصول کار کند. این مدرس دانشگاه با بیان اینکه این شاخص‌ها خوراک بخش‌های تحقیق و توسعه هر واحد صنعتی است، گفت: یک تولیدکننده برای موفقیت باید براساس نیاز بازار هدف تولید کند و تمام این موضوع‌ها از دل تحقیق و توسعه بیرون می‌آید که خلأ آن در واحدهای صنعتی کشور ملموس است.

میانگین هزینه کرد

موسوی در پاسخ به این پرسش که میانگین هزینه‌کرد کشورهای صنعتی برای امر تحقیق وتوسعه چقدر است، گفت: میزان سرمایه‌گذاری از کشوری به کشور دیگر متفاوت است، همان‌طور که محصول به محصول نیز رقم تغییر می‌کند.

عضو هیات‌مدیره کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران یادآور شد: در بخش صنعت ساخت نیروگاه‌ها و پالایشگاه‌ها، حداکثر تا ۱۰ درصد ارزش آن نیروگاه سهم مطالعات جامع مهندسی مشاور می‌شود اما در محصولات مصرفی صنعتی معمولا این عدد بین ۳ تا ۵ درصد ارزش یک کالاست که بستگی به شاخص‌های زیادی دارد. به‌عنوان مثال، فناوری مورد نیاز از قبل وجود داشته یا باید ایجاد شود و...

موسوی در پایان گفت: مطالعات در حوزه تحقیق و توسعه، ما را از چالش‌های موجودی که گریبانگیر صنایع داخلی است نجات داده و افق روشنی برای آینده آنها تضمین می‌کند.

> سعید موسوی: هر قدر در حوزه طراحی و تحقیق و توسعه سرمایه‌گذاری کنیم از خسارت‌های احتمالی که ممکن است هنگام تولید پیش آید، جلوگیری می‌شود

تحقیق و توسعه در ۸۰درصد شرکت‌های نوظهور

در ادامه الهام فاتحی‌فر، مدیرکل گروه ممیزی توانمندی فنی‌مهندسی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران به صمت گفت: از جمله تحولاتی کنونی صنعت کشور، ظهور و راه‌اندازی شرکت‌های فناور و همین‌طور دانش‌بنیان است. این شرکت‌ها تفاوت اساسی و بنیادی با واحدهای صنعتی سنتی دارند. دست‌کم ۸۰ درصد این شرکت‌ها به امر تحقیق و توسعه و داشتن بخشی برای این موضوع بهای زیادی می‌دهند، چراکه پایه‌ریزی این شرکت‌ها براساس تحقیق و توسعه است.

وی اظهارکرد: در این شرکت‌های نوظهور، تحقیق و توسعه منجربه فناوری‌هایی شده که شاید کمتر کسی باور کند در ایران ما به آنها دست یافته‌ایم؛ چه در بحث فناوری نانو و چه دانش‌بنیان‌ها.

مدیرکل گروه ممیزی توانمندی فنی‌مهندسی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران عنوان کرد: این شرکت‌های تولیدی‌صنعتی نوظهور در محصولات «های‌تک» پیشرفت‌های خوبی داشته‌اند؛ محصولاتی که از حساسیت‌های زیادی برخوردارند.

مصداق‌های تحقیق و توسعه

فاتحی‌فر با بیان اینکه تحقق و توسعه برای این شرکت‌ها حیاتی است، گفت: افراد با تحقیق به محصولاتی می‌رسند که در صنایع بزرگ‌تر مورد نیاز است. به‌عنوان مثال، شرکت فناوری در کشور فعالیت دارند که روی برخی قطعات موتور هواپیما در حال تحقیق و پژوهش هستند. با توجه به اینکه در شرایط تحریم قرار داریم و این قطعات وارد نمی‌شود، صنعت هوایی ما برای اورهال کردن هواپیماها به این قطعات نیاز دارد؛ از این‌رو برخی از این شرکت‌ها در حال تحقیق و طراحی این قطعات برای تامین نیاز داخل هستند.

مدیرکل گروه ممیزی توانمندی فنی‌مهندسی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران گفت: برخی از آنها نخست سفارش را از متقاضی دریافت و در ادامه مبادرت به تولید می‌کنند. درحال‌حاضر برای تولید انبوه این شرکت‌ها مشکل نقدینگی وجود دارد، درحالی‌که صاحبان این بنگاه‌های اقتصادی بازار را به‌خوبی می‌شناسند و با فناوری جهان آشنا هستند. با تحقیق و پژوهش دانش خود را روزآمد کرده و مانند روند سنتی واحدهای صنعتی حرکت نمی‌کنند.

فاتحی‌فر درباره این شرکت‌ها که از عمر برخی از آنها حدود یک دهه گذشته، گفت: شرکت‌های فناور در فاصله‌های زمانی متفاوت مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند و نتایج نشان می‌دهد در همان سطح سال‌های اولیه خود باقی نمانده‌اند و با مطالعه و پژوهش هر روز توانمندی خود را ارتقا می‌دهند به‌ویژه در کاهش قیمت تمام‌شده و رقابتی کردن محصولات.

مدیرکل گروه ممیزی توانمندی فنی‌مهندسی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران افزود: کیفیت محصولات در راستای تامین رضایت مشتریان افزایش یافته و تنوع برای تامین نیازها براساس سلیقه‌های متفاوت دیده شده است.

تولیدکنندگان سنتی خود را اورهال می‌کنند

فاتحی‌فر در ادامه با اشاره به روزآمد شدن برخی شرکت‌های سنتی هم گفت: چندین شرکت فعال در حوزه تولید کاتالیست با روزآمد کردن فعالیت خود سرمایه زیادی برای تحقیق وتوسعه صرف کرده‌اند و محصولاتی با ارزش‌افزوده بالا تولید و عرضه می‌کنند. این موضوع (حرکت برخی واحدهای صنعتی سنتی به سوی فعالیت در بخش تحقیق و توسعه) در ارزیابی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران کاملا ملموس است. بنابراین ممکن است برخی شرکت‌ها در دسته شرکت‌های فناور یا دانش‌بنیان نباشند اما با هوشمندی ادامه فعالیت خود را بر پایه تحقیق وتوسعه قرار داده و برای آن هزینه می‌کنند.

مدیرکل گروه ممیزی توانمندی فنی‌مهندسی سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران در پایان با بیان اینکه برای ۱۰ سال آینده این شرکت‌های نوپا به بلوغ مورد نیاز در حوزه صنعت دست پیدا خواهند کرد، گفت: نگاه مدیریت بنگاه‌ها به بخش تولید تفاوت کرده و اگر این تغییر همراه با توسعه زیرساخت‌های لازم در حوزه سیاست‌گذاری و مشوق‌های حمایتی باشد، به‌طور قطع در آینده‌ای نه‌چندان دور شاهد رشد کمی و کیفی این شرکت‌های نوظهور تولیدی‌صنعتی خواهیم بود. مهم‌ترین مسئله، تسهیل فضای کسب‌وکار برای این شرکت‌های نوپاست.

سخن پایانی

بنا بر این گزارش بیش از آنکه واحدهای صنعتی به سوی فناوری تحقیقاتی حرکت کنند این شرکت‌های کوچک و نوپا هستند که بنیاد خود را از ابتدا بر مبنای تحقیق و توسعه قرار می‌دهند. اگر این شرکت‌ها از مسیر خود منحرف نشوند و همچنین بتوانند روزآمدی خود را در حوزه فناوری حفظ کنند می‌توان آینده‌ای روشن برای صنایع کشور متصور شد.

> الهام فاتحی‌فر: در شکل‌گیری شرکت‌های تولیدی‌صنعتی جدید نگاه‌ها تغییر کرده و حتی تحقیقاتی که در این شرکت‌های نوپا در حال انجام است، کاربردی و هوشمندانه و براساس نیاز بازار است

یادداشت

نقش‌آفرینی علم و صنعت در توسعه

برات قبادیان/معاون آموزش، پژوهش و فناوری وزیر صنعت، معدن و تجارت

دانشگاه‌ها از سال‌های گذشته تا امروز به نسل‌های گوناگون تقسیم می‌شوند که هر نسل آمده بخشی از نیازهای بشر را تامین و برای آینده بشر برنامه‌ریزی کرده است. درباره اینکه چگونه صنعت اداره شود نیاز به کارشناس است؛ بنابراین دانشگاه‌های نسل اول برای رفع این بخش از نیاز بشر به‌وجود آمدند. با توان حداقلی نیروها تربیت اما با توان حداکثری از دانشگاه خارج شدند. در بخش‌های علوم کاربردی موضوع مهندس و مهندسی مطرح شد تا بخش دیگری از صنعت در حوزه تولید و نوآوری اداره شود؛ بنابراین برای علوم مهندسی و کاربردی در جهان شاخص‌هایی تعیین شد. در این برهه زمانی، دانشگاه‌های نسل اول یا آموزش‌محور پی‌ریزی شدند. برای توسعه بعدی علم موضوع پژوهش مطرح بود. پژوهش را حیات علم می‌گویند و اگر نباشد علم راکد بوده و اعتبار خود را از دست می‌دهد؛ به‌این‌ترتیب راهگشا نبوده و نمی‌تواند نیازهای آینده را براساس پیچیدگی‌هایی که اداره امور جامعه بشر امروزی به آن نیاز دارد را رفع کند؛ بنابراین در این برهه دانشگاه‌های پژوهش‌محور مطرح شدند که همان نسل دوم دانشگاه‌ها هستند. دانشگاه نسل اول کاردان و کارشناس تربیت می‌کرد، دانشگاه نسل دوم مجری تربیت کارشناس ارشد و دکترا بود که تحقیقات پایه و کاربردی در کنار توسعه مطرح شد. با توجه به اینکه کم‌کم بحث اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی هم به موضوع اضافه شد اینکه دانشگاه علاوه‌بر تربیت کارشناس، محقق و پژوهشگر فکری هم برای اشتغال داشته باشد: بنابراین دانشگاه‌های کارآفرین پی‌ریزی شدند که علاوه‌بر آموزش و تربیت کارشناس و محقق افرادی تربیت شوند که اشتغال را توسعه دهند. اشتغال خلق کنند و کار بیافرینند. در این بخش، دانشگاه نسل سوم به‌وجود آمد که خروجی آن خلق ارزش و ثروت است. امروز دانشگاه‌های دیگری که ماموریت‌های خاصی دارند به‌نام نسل چهارم، در حال فعالیت هستند. وقتی این پرسش مطرح می‌شود که چه کسی باید زمینه ایجاد الزامات مورد نیاز اجرای انقلاب صنعتی چهارم را در جامعه پیاده کند، موضوعی که پیش‌روی صنایع است، پاسخ تربیت‌یافتگان همین دانشگاه‌های ماموریت‌گرا نسل چهارم است. تمام این برآیند نتیجه تحقیق و پژوهش در حوزه نیازمندی‌های صنعت به علم بوده که فناوری، خلاقیت و نوآوری را به دنیای صنعتی امروز هدیه داده است.

یادداشت

مناقشه تحقیق وتوسعه با «سرمایه»

سعید صبوری/عضو هیات‌مدیره انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودروکشور

زمانی‌که گفته می‌شود مرکز تحقیق و توسعه برای تمام واحدهای صنعتی ضروری است، لازم است تیمی کنترل‌کننده و ناظر نیز در کنار این مسئله تعریف شود تا این مرکز مراحل کاری خود را به سلامت طی کند. از سوی دیگر، هنگامی که قطعه‌ساز به‌دلیل مشکلات مالی که با آن دست به گریبان است، در شرف نابودی و حذف شدن قرار گرفته، مرکز تحقیق‌وتوسعه، کاربردی برای آن ندارد، زیرا تحقیق‌وتوسعه زمانی محقق می‌شود که سرمایه لازم وجود داشته باشد. وقتی قطعه‌ساز هزینه کافی برای اداره کردن کارخانه خود را ندارد چگونه می‌تواند نسبت به تحقق این امر اقدام کند.

گاهی با کلمات بازی می‌شود بدون آنکه بسترهای لازم برای آن فراهم باشد. به‌طور قطع، زمانی چنین مرکزی شکل می‌گیرد که درصدی از بودجه شرکت‌های تولیدی به این امور اختصاص داده، تیمی تشکیل و کارهای اولیه انجام شود. امروز قطعه‌سازان برای دریافت مطالبات معوق خود با مشکلاتی مواجه هستند. این در حالی است که باید از سوی شرکت‌های خودروساز منابعی به واحدهای تامین‌کننده قطعات تزریق شود تا قطعه‌سازان جانی دوباره گرفته و در برنامه‌ریزی‌های خود مرکزهای تحقیق‌وتوسعه را ایجاد کنند و گسترش دهند. از این‌رو معتقدم امور صنعتی باید روال عادی خود را داشته باشد تا مرکز تحقیق‌وتوسعه به‌طور خودکار در واحدهای فعال راه‌اندازی شود. البته هم‌اکنون مراکز تحقیق‌وتوسعه در بیشتر واحدهای گرید A وجود دارد و یکی از ارکان اصلی هر سازمان و نهادی مرکز تحقیق‌وتوسعه آن است اما متاسفانه امروز سازمان‌ها به شکل روزمره، امور خود را پیش می‌برند. بنابراین اگر بحث راه‌اندازی مراکز تحقیق‌وتوسعه جدی دنبال شود باید تمام جوانب در آن دیده و سنجیده شود؛ با حرف و سخن هدفی عملیاتی نمی‌شود.

یادداشت

موانع اجرای پژوهش دانشگاهی در صنعت خودرو

امیرحسن کاکایی/عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

در قرن بیست‌ویکم، صنعت خودرو بدون تحقیق‌وتوسعه بی‌معناست. هر خودروساز و قطعه‌سازی که روی توسعه کار نکند، قطعا رو به نابودی حرکت می‌کند. تحقیق‌وتوسعه یک مفهوم عام دارد و فقط مربوط به کارهای مهندسی نیست. مسائل مدیریتی، بازرگانی، اقتصادی و بازاریابی و فروش و... هم نیازمند تحقیق هستند و بدون توسعه روش‌های مربوط، امکان ادامه حیات و فعالیت در بازارهای رقابتی وجود ندارد. البته وجود تحقیق‌وتوسعه فقط شرط لازم حیات است و نه‌شرط کافی، چراکه تحقیقات و به‌طورخاص توسعه فناوری نیازمند صرف هزینه بسیار بالاست که فقط در مقیاس بالای تولید قابلیت سرشکن شدن و اقتصادی است. خودروسازهای جهان، رقمی بین ۳ تا ۶درصد فروش خود را صرف تحقیق‌وتوسعه می‌کنند. به همین دلیل، خودروسازها روش‌های مختلفی را پیاده کرده‌اند تا این هزینه‌ها سرشکن شود. یکی از مهم‌ترین این روش‌ها، استفاده از مفهوم پلتفرم مشترک در کنار ادغام است. ادغام، پیشینه‌ای ۱۰۰ ساله دارد. به‌طورخاص در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ میلادی ادغام‌های گسترده‌ای در صنعت خودرو به‌وقوع پیوست، به‌گونه‌ای که درحال‌حاضر فقط حدود ۱۴ گروه صنعتی بزرگ وجود دارد که خودروسازی‌ها را در سراسر جهان مدیریت می‌کنند. البته در قرن بیست‌ویکم به‌دلیل افزایش فشار رقابت در اثر خواسته‌های مشتری، ادغام‌ها به سمت ابرادغام پیش رفت. به این معنا که خودروسازان بزرگ بقای خود را در گرو تولید بالاتر از ۵میلیون خودرو در سال می‌بینند و برای این منظور با رقبای بزرگ خود متحد می‌شوند. این استراتژی درباره قطعه‌سازان هم وجود دارد. درحال‌حاضر، این قطعه‌سازان بزرگ و اصطلاح‌رده یک‌ها هستند که با خودروسازان در ارتباط هستند و قطعه‌سازان بزرگ هزینه‌های تحقیق‌وتوسعه را می‌پردازند.

در ایران هم سال‌هاست خودروسازی به‌دنبال تحول است. سیاست‌گذاران، سرمایه‌گذاران، کارآفرینان و مدیران صنعتی با اعتقاد به تولید بومی و توسعه صنعتی طی این سال‌ها همواره تلاش کرده‌اند، صنعتی بالنده و رقابت‌پذیر ایجاد کنند و برای این منظور انواع نظام‌های مدیریتی، فناوری و خطوط تولید را در حد امکان به‌کار گرفته‌اند. اما متاسفانه ارتباط صنعت و دانشگاه شکل نگرفته است. ارتباط صنعت و دانشگاه در گام نخست نیازمند صنعتی است که امکان بقا بدون پذیرش هزینه‌ها و ریسک تحقیق‌وتوسعه و پژوهش اصیل را ندارد. از سویی حجم بازاری که در اختیار دارد باید بتواند جبران هزینه‌های تحقیق‌وتوسعه را بکند. متاسفانه سیاستمداران در ایران با تفکرات متناقض و غیرمنسجم خود، صنعت خودرو(خودروسازان و قطعه‌سازان) را به‌گونه‌ای گسترش داده‌اند که امروز ۳۰ خودروسازی و ۶۰۰ قطعه‌ساز صنعتی فعال داریم که همگی زیر مقیاس‌های اقتصادی تولید می‌کنند و حتی در کپی‌کاری هم بعضا هزینه‌هایشان از خارجی‌ها بیشتر است. نمی‌دانم چرا وقتی صحبت از داخلی‌سازی می‌شود، خیلی‌ها آن را معادل ارزان‌سازی می‌دانند. خلاصه همین تعدد شرکت‌ها و عدم رسیدن به ظرفیت‌های تعریف‌شده تولید، باعث می‌شود هم عملیات تولید اقتصادی نباشد و هم تحقیق‌وتوسعه در آنها بی‌معنا باشد. بدین‌ترتیب در عمل هیچ‌گاه رقابت واقعی باتوجه به تعدد تولیدکنندگان شکل نگرفته است. در نهایت هم خودروسازان دو راه بیشتر پیش‌رو ندارند؛ یا مونتاژکار بوده و بخشی از کارخانه تولیدی یک خودروساز صاحب‌نام باشند؛ کاری که همان ۲۸ خودروساز بخش خصوصی انجام می‌دادند و تا قبل از تحریم‌های جدید بسیار سودآور بودند، یا باید یک خودرو آماده را برای مدت زیادی تولید کنند که قالب‌سازی و ابزارسازی آن برای قطعه‌ساز به‌صرفه باشد، کاری که دو خودروساز بزرگ عمدتا انجام داده‌اند و البته به‌طور طبیعی هیچ‌گاه سود زیادی کسب نکرده و در بیشتر دوران‌ها زیانده بودند. هر وقت هم به نوآوری نیاز بود، دوباره دست به دامان خارجی‌ها می‌شدند. در چنین شرایطی، تحقیقات اصیل که معمولا از سوی دانشگاه‌ها قابل انجام است، اصولا مورد نیاز نیست. البته مهندسی معکوس هم نیازمند تحقیق‌وتوسعه است اما بیشتر از نوع تحقیق در عملیات، کاری که هر مهندس صنایعی به‌خوبی آن را در دانشگاه می‌آموزد و در صنعت به‌کار می‌برد. پس نیازی به تحقیقات دانشگاهی نیست. در معدود مواردی که تحقیقات دانشگاهی مورد نیاز است، معمولا چون هزینه و زمان انجام تحقیق زیاد است، صنعت تحمل ندارد و همیشه یک خدمت‌دهنده خارجی وجود دارد که همان کار را ارزان‌تر و سریع‌تر انجام دهد. بنابراین در این رقابت نابرابر و بی‌منطق، دانشگاه‌ها بازنده می‌شوند. تجربه من نشان داده که عمده کارهای دانشگاهی انجام‌شده در صنعت یا برای نمایش بوده است یا در نهایت برای شناخت موضوع، تا بعدا بتوانند در خرید، بهتر عمل کنند. در جایی هم که به معنای واقعی تحقیقات پیشرفته لازم بوده است، خود صنعت نسبت به تاسیس مرکز یا شرکت اقدام کرده و دانشگاهیان را در آن به استخدام درآورده است. بنابراین جریان واقعی انرژی جوانان در کنار دانش استادان، به سمت صنعت نبوده است. در بهترین شرایط، یک جریان موقت برقرارشده و افراد وارد صنعت شده‌اند و دوباره مسیر بسته می‌شود و صنعت می‌ماند و آب راکد.

مانع دیگری که در ارتباط صنعت و دانشگاه در زمینه صنعت خودرو به‌چشم می‌خورد، موضوع نبود تجهیزات لازم برای تحقیقات است. صنعت خودرو نیازمند تجهیزات بسیار گران‌قیمت برای تحقیقات است. این تجهیزات نه‌تنها گران هستند، بلکه بکارگیری آنها نیز هزینه بالایی دارد. به همان دلایلی هم معمولا به نیاز نمی‌رسند که بخواهند کار تحقیقاتی تعریف کنند. اگر هم به یک نیاز واقعی برسند، وسایل مربوط در ایران وجود ندارد و در نتیجه دوباره به خارج از کشور وابسته می‌شود. در این حالت هم معمولا صنعت این موضوع را فرصتی برای امتیاز دادن به کارکنان خود می‌داند و امکان ندارد چند استاد دانشگاه را حمایت کرده تا آن کار را اصولی‌تر و مبنایی‌تر در خارج از کشور انجام دهند.

مانع بعدی، ریسک توسعه فناوری در صنعت خودرو است که در حالت توسعه اصیل، بسیار بالاست. نظامی در ایران برای بیمه کردن این ریسک وجود ندارد. به‌طور مشخص، وقتی دانشگاهی می‌خواهد یک تحقیق اصیل و واقعی را انجام دهد، به‌عنوان مثال اگر یک میلیارد تومان هزینه داشته باشد، اگر اشتباه از کار درآید، می‌تواند صدها میلیارد تومان خسارت به صنعت وارد کند. حال فرض کنید در یک قرارداد تحقیقاتی، از یک دانشگاهی یا دانشگاه بخواهند این ریسک را ضمانت کند. ریسکی که می‌تواند از ارزش کل مایملک آن دانشگاه بیشتر باشد. در چنین حالتی، نه دانشگاهی حاضر است چنین ریسکی را بپذیرد و نه صنعتگر. درنتیجه در بهترین شرایط می‌شود همین که می‌بینید؛ یعنی روند بی‌دردسر کپی‌کاری و مونتاژکاری. تاکید کنم که حتی وقتی تحقیق انجام می‌شود، تا آنجا که بشود از اجرای آن در صحنه عملیات و تولید انبوه اجتناب می‌شود. خلاصه اینکه تا وقتی می‌توان با تکرار روش‌های موجود یا استفاده از خرید خارجی مشکلات را حل کرد و به تولید بدون ریسک ادامه داد، این صنعت، سراغ دانشگاه نخواهد آمد.

تولیدکنندگان درباره سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه مطرح کردند

تحقیق‌وتوسعه قطعه‌سازان در قد و قواره مهندسی معکوس

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

صنعت قطعه به‌عنوان تامین‌کننده صنعت خودرو کشور، اواخر دهه ۶۰ و اوایل دهه ۷۰ در ایران پی‌ریزی شد. باوجود اینکه صنعت خودرو از دهه ۴۰ در کشور راه‌اندازی شد اما میزان داخلی‌سازی آن بسیار محدود بود و بیشتر با مونتاژ خودرو پیش می‌رفت. برخی صنعتگران دغدغه‌مند مانند اصغر قندچی (۱۳۹۸-۱۳۰۷ خورشیدی) کارآفرین و پدر کامیون‌سازی ایران در یکی از مصاحبه‌های خود عنوان کرده بود «من کامیون‌ها را می‌گیرم، شاسی آنها را تقویت و رادیاتورشان را بزرگ می‌کنم تا مناسب جاده‌های خودمان شوند». این افراد پا را از مونتاژ فراتر گذاشته و به‌شکل تجربی با توجه به موقعیت جغرافیایی و آب‌وهوایی کشور، تغییراتی در برخی قطعات به‌وجود آورده و در ادامه خودرو را به بازار عرضه می‌کردند. بنابراین قطعه‌سازی به‌معنای فعلی با فاصله زمانی حدود ۲۰ ساله پس از صنعت خودرو شکل گرفت. بیشتر صنعتگران این حوزه برای بومی‌سازی قطعات مورد نیاز خودروهایی که در داخل تولید می‌شود با مهندسی معکوس به قطعات مورد نظر می‌رسند. شاید بتوان گفت تحقیق‌وتوسعه(R&D) در واحدهای قطعه‌سازی در حد مونتاژ و مهندسی معکوس بوده و مشکلات نقدینگی چالش اصلی تولیدکنندگان برای سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق‌وتوسعه است.

عکس: صمت

میانگین هزینه‌ها برای طرح‌های توسعه‌ای

آرش محبی‌نژاد

قیمت‌گذاری قطعات به‌گونه‌ای است که برای تولیدکنندگان صرفه اقتصادی ندارد حتی یک ریال برای تحقیق‌وتوسعه هزینه کنند

آرش محبی‌نژاد، دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور در این‌باره به صمت گفت: در ایران، واحدهای تحقیق‌وتوسعه قطعه‌سازان تا چند سال قبل که قراردادهای سرمایه‌گذاری مشترک امضا می‌کردند و سرمایه‌گذاری خارجی در حال انجام بود، بسیار خوب و فعال عمل می‌کردند و فعالیت‌ها در این زمینه کم‌کم منسجم شده بود. وی با اشاره به اینکه در دوره‌ای عضو هیات‌مدیره انجمن تحقیق‌وتوسعه ایران بوده، گفت: در این دوره انجمن تحقیق‌وتوسعه شاهد نوعی انسجام در بخش تحقیق‌وتوسعه بنگاه‌های تولیدی بود.

محبی‌نژاد افزود: در عرف بین‌الملل، هزینه‌ای که هر شرکت در صنعت خودرو جهان (خودروسازی و قطعه‌سازی) برای تحقیق‌وتوسعه می‌کند، بین ۳ تا ۶درصد است و اگر بخواهیم به میانگین جهانی این بخش اشاره کنیم، این عدد حدود ۴درصد از کل فروش است. درحالی‌که این عدد در ایران چه در شرکت‌های قطعه‌سازی و چه خودروسازی به دهم درصد هم نمی‌رسد. متاسفانه در عمل بودجه تحقیق‌وتوسعه شرکت‌ها بسیار محدود است.

دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور دلیل این امر را کمبود نقدینگی در واحدهای قطعه‌سازی عنوان کرد و گفت: قیمت‌گذاری قطعات به‌گونه‌ای است که برای تولیدکنندگان صرفه اقتصادی ندارد حتی یک ریال برای این بخش(تحقیق‌وتوسعه) هزینه کنند. علاوه‌بر آنکه در عرف بین‌الملل خودروساز هزینه‌های تحقیق‌وتوسعه را روی نرخ قطعات از قطعه‌ساز می‌پذیرد؛ بنابراین زمانی که قرارداد سرمایه‌گذاری مشترک در حال انجام بود، خارجی‌ها برخی هزینه‌های تحقیق‌وتوسعه را در نرخ قطعات سفارش‌شده پذیرفته بودند.

وی ادامه داد: در ایران نه‌تنها هزینه‌ای به‌نام تحقیق‌وتوسعه از سوی خودروساز پذیرفته نمی‌شود، بلکه با این وضعیت نقدینگی و مطالبات معوق قطعه‌سازان، در عمل مجالی برای تحقیق‌وتوسعه باقی نمی‌ماند. در نتیجه می‌توان گفت خلأ این موضوع در صنعت قطعه، اقتصادی و مربوط به کسری نقدینگی است.

جای خالی مشوق‌های دولتی

محبی‌نژاد در ادامه به‌دلیل دیگری اشاره کرد و گفت: تنوع و خلاقیت زیادی در صنعت خودرو کشور وجود ندارد که بخواهیم شاهد تحقیق‌وتوسعه ویژه‌ای در صنعت قطعه کشور باشیم. درهای صادرات هم درحال‌حاضر به‌دلیل تحریم‌ها بسته است، بنابراین در بازار جهانی هم قطعه‌ساز نمی‌تواند فعالیتی داشته باشد.

او گفت: با توجه به تمام این بحران‌ها، فعالیت واحدهای تحقیق‌وتوسعه در کشور متوقف شده است، درحالی‌که با شرایط موجود کشور باید برعکس باشد. اگر قرار است در زمان تحریم عمق ساخت داخل داشته باشیم، باید به واحدهای تحقیق‌وتوسعه توجه بیشتری کنیم.

دبیر انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور با بیان اینکه حمایت‌های دولتی از فعالیت‌های مربوط به حوزه تحقیق‌وتوسعه در تمام کشورهای توسعه‌یافته و نیز در حال توسعه بالاست، افزود: حتی در کشورهایی مانند ترکیه و کره‌جنوبی که می‌توان به‌نوعی آنها را با ایران مقایسه کرد، دولت‌ها حمایت‌های ویژه‌ای از واحدهای تحقیق‌وتوسعه دارند. در ترکیه پروژه‌هایی در سطح ملی وجود دارند که هزینه‌های تحقیق‌وتوسعه آنها را دولت پرداخت می‌کند بدون اینکه صنعتگر بخواهد یک لیر برای این امر هزینه کند. در واقع، صنعتگر با ارائه مدارک و اسناد در زمینه تحقیق‌وتوسعه، بودجه‌های ملی دارند و این یک تشویق مهم برای صنعتگران فعال در این زمینه است.

این فعال صنعت خودرو کشور ادامه داد: از سویی معافیت‌های مالیاتی و مشوق‌های دیگر کمک می‌کند تا واحدهای تحقیق‌وتوسعه به‌عنوان یک رکن اساسی در همه شرکت‌ها به‌طور جدی به‌کار خود ادامه دهند.

سرمایه‌گذاری توجیه‌پذیر

محبی‌نژاد در ادامه با اشاره به راهکار برون‌رفت از وضعیت موجود، گفت: نخست باید دیدگاه مسئولان و صنعتگران حوزه خودرو به سرمایه‌گذاری در بخش تحقیق‌وتوسعه تغییر کند و از نگاه پرداختی به نگاه سرمایه‌گذاری برسد، زیرا ما در ازای پرداخت این وجوه، دارایی معنوی سازمان و شرکت را بالا می‌بریم. اگر به این شکل به این هزینه‌کرد نگاه کنیم، شاهد تحول اساسی در این حوزه خواهیم بود و برنامه کلان حمایتی شکل خواهد گرفت.

وی ادامه داد: از سوی دیگر، در همکاری قطعه‌ساز و خودروساز، خودروساز هزینه این بخش را از زنجیره تامین خود بپذیرد و تشویق کند تا برای قطعه‌ساز این سرمایه‌گذاری به‌صرفه و توجیه‌پذیر باشد.

محبی‌نژاد با اشاره به مشکلات و معضلات تحقیق‌وتوسعه در بخش صنعت کشور و به‌ویژه صنعت خودرو، گفت: تمام این مسائل(کمبودها و کاستی‌های نبود خلاقیت و نوآوری) زیر پوشش بحران صنعت خودرو پیش می‌آید که امیدواریم سایه شوم این معضل هرچه زودتر از سر این صنعت برداشته شود.

شرایط خاص تولید

سهیل یزدان‌بخش

نسبت به تیراژ، قطعه‌ساز ایرانی بیشتر از همتای خارجی خود در حال هزینه‌کرد برای امر تحقیق‌وتوسعه است

سهیل یزدان‌بخش، عضو انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور نیز درباره فعالیت واحدهای تحقیق‌وتوسعه در صنعت خودرو کشور به پذیرش هزینه این بخش از سوی خودروساز اشاره کرد و به صمت گفت: مجموعه ما برای انتقال فناوری با شرکت‌های بزرگ جهان طرف قرارداد بوده است و با توجه به تجربه‌ای که در این بخش دارم باید تاکید کنم که در این زمینه تفاوت بنیادینی بین ایران و کشورهای صنعتی وجود دارد. در صنعت خودرو این‌گونه است که قیمت قطعات براساس آنالیز نرخ تعیین می‌شود؛ به‌این ترتیب قطعه‌ساز اطلاعات مرتبط به قطعه مورد نظر را به خودروساز ارائه می‌کند و بعد از تعیین نرخ تمام‌شده، قیمت‌گذاری نهایی می‌شود.

او ادامه داد: در کشورهای اروپایی و صنعتی مرسوم است که ۵درصد از درآمد حاصل از فروش به‌عنوان تحقیق‌وتوسعه در نظر می‌گیرند و در آنالیز قیمت‌ها لحاظ می‌کنند. این امر سبب می‌شود شرکت‌ها موظف باشند بودجه خاصی را در تحقیق‌وتوسعه خود هزینه کنند و هر سال تحولاتی که در این‌باره داشتند را به خودروساز ارائه می‌کنند. این رویکرد برای این است که قطعه‌ساز در نوک پیکان فناوری قرار بگیرد و به‌طور مرتب با همکاری خودروساز خود را روزآمد کرده و روزآمد نگه دارد.

وی تصریح کرد: در این میان، در کشور ما روش کار این‌گونه است که خودرو ابتدا از سوی خودروساز وارد می‌شود و سپس در روند داخلی‌سازی، قطعات داخلی‌سازی می‌شوند. به‌طور معمول هم خودرویی که تولید آن در کشور آغاز می‌شود، دست‌کم ۵ سال از عمر تولید آن در کشور مادر گذشته است(البته به‌تازگی خودروسازان به سمت تولید خودرو در داخل پیش رفته‌اند). حتی خودروهایی مانند پژو ۲۰۰۸ یا ۳۰۱(با نام تجاری K۱۳۲ که قرار است با حداکثر داخلی‌سازی و با نام جدید وارد بازار کشور شود) که برای بازار ایران محصولاتی جدید لحاظ می‌شوند، چندین سال در اروپا تولید شده است. پیش‌تر و قبل از اعمال محدودیت‌های بین‌المللی و تحریم، ما همیشه این فاصله را با ورود خودروها به داخل کشور برای تولید داشته‌ایم. در ادامه، با ورود این خودروها به کشور پس از خروج از خط تولید خودروساز مادر، خودروساز ما از قطعه‌ساز می‌خواست روی قطعات شروع به کار کند. در این فرآیند، حدود ۶ ماه تا چند سال طول می‌کشد تا برخی قطعات بومی‌سازی شوند؛ بنابراین ما همیشه فاصله زیادی با قطعات نوفناوری در جهان داشتیم. البته قطعه‌سازان ایرانی دوباره با همان روش به تحقیق‌وتوسعه روی قطعات می‌پردازند تا اجزای آنها را برای داخلی‌سازی بشناسند و بتوانند قطعات مورد نیاز را تولید کنند. این شیوه به‌طور معمول در کشور به‌عنوان مهندسی معکوس شناخته می‌شود. یزدان‌بخش در این‌باره اظهار کرد: البته نمی‌توانیم بگوییم مهندسی معکوس، زیرا شرایط ساخت قطعه بین من ایرانی و قطعه‌ساز اروپایی متفاوت است. مهندسی معکوس زمانی اتفاق می‌افتد که عین همان فرآیند اولیه و با همان مواد اولیه در بحث بومی‌سازی رعایت شود. درحالی‌که قطعه‌ساز ایرانی ناگزیر است بنابر قابلیت‌هایی که در کشور وجود دارد و شرایط، تغییراتی در مواد اولیه و فرآیند بدهد و در عمل قطعه‌ساز وارد فرآیند طراحی و تحقیق‌وتوسعه با یک تاخیر زمانی می‌شود. این همان فاصله فناوری است که بین ما و کشورهای پیشرفته به‌وجود می‌آید. عضو انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور اظهار کرد: من به‌عنوان فعال در حوزه تحقیق و پژوهش صنعتی همیشه به‌دنبال این هستم تا بتوانم به‌عنوان قطعه‌ساز زودتر وارد فرآیند شناخت قطعات شوم. اگر این اتفاق بیفتد و هر قدر به سمت اینکه خودمان طراح باشیم حرکت کنیم، می‌توانیم در زمینه تحقیق‌وتوسعه در قطعه‌سازی موفق‌تر عمل کنیم.

فاصله صنعتگر ایرانی با همتای خارجی

یزدان‌بخش در پاسخ به این پرسش که با توجه به اینکه در آنالیز قیمت‌ها، مبلغی برای تحقیق‌وتوسعه از سوی خودروساز داخلی اعمال نمی‌شود به جز فرآیند ساخت داخل، آیا هزینه‌کرد در این بخش صفر است یا خیر، گفت: هزینه تحقیق‌وتوسعه در صنعت قطعه کشور بالاست، زیرا ما هم مانند کسانی که سورس قطعه هستند، قطعه را می‌سازیم. اما اتفاقی که برای ما می‌افتد در تفاوت با سازنده نخست و مادر این است که تیراژ در کشور ما پایین است و اگر نسبتی در نظر بگیریم، نسبت به تیراژ، قطعه‌ساز ایرانی بیشتر از آنها در حال هزینه‌کرد برای امر تحقیق‌وتوسعه است.

او افزود: به این دلیل ما در سرمایه‌گذاری فناوری نسبت به آنها عقب مانده‌ایم. در این میان، طبیعی است که هزینه تحقیق‌وتوسعه ساخت قطعه‌ای که روزانه ۳هزار تولید دارد با قطعه‌ای که در تیراژ ۴۰۰ تا ۵۰۰ تولید می‌شود، متفاوت باشد. ما در شرایطی هستیم که به‌طور نسبی بیشتر در تحقیق‌وتوسعه سرمایه‌گذاری می‌کنیم اما در سطح کلان اگر عدد مطلق هزینه‌شده در ایران و کشورهای صنعتی مقایسه شود، معمولا به‌دلیل کوچکی صنعت ما، این رقم کمتر است. عضو انجمن سازندگان قطعات و مجموعه‌های خودرو کشور ادامه داد: باید تلاش کنیم تیراژ افزایش پیدا کند. در این میان، اگر افق ترسیم شده ۱۴۰۴ کشور رشد تولید خودرو و تولید دست‌کم ۳میلیون خودرو باشد، می‌توان امیدوار بود که سرمایه‌گذاری در این بخش افزایش پیدا کند.

وی اظهار کرد: با وجود شرایط سختی که در کشور به‌دلیل اعمال تحریم‌ها به‌وجود آمده است، سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ کمتر از تولید ۲میلیون خودرو در سال نشد و این دلیل مطلوبی است که بگوییم روی قطعات در امر تحقیق‌وتوسعه فعالیت مناسبی انجام شده است.

ارزیابی کیفی محصولات

یزدان‌بخش در پاسخ به این پرسش که چرا خروجی این حجم سرمایه‌گذاری در امر تحقیق‌وتوسعه، در صنعت خودرو و در سطح کلان در اقتصاد کشور دیده نمی‌شود و هنوز هم کیفیت قطعات خارجی بهتر و به‌روزتر است، گفت: این هزینه‌کرد نسبت به تیراژ است. اما اگر به‌طور مطلق نگاه کنیم، هزینه بیشتری برای این امر صرف می‌شود. موضوع کیفیت را هم باید در شرایط مساوی مورد ارزیابی قرار دهیم. برای نمونه، تندر ۹۰ خودرویی بود که در ایران و رومانی تولید می‌شد. شرکت مادر قطعات مورد نیاز خودروهای تولیدی خود را از قطعه‌سازان ایرانی خریداری و برای خودروسازان رومانی صادر می‌کرد. در نتیجه من به‌عنوان یک قطعه‌ساز این برداشت را ندارم که کیفیت قطعات L۹۰ که در کشور ما تولید می‌شود، پایین‌تر از کشورهای دیگر است. او در ادامه یادآور شد: سال‌هاست قطعاتی در ایران در حال تولید است، درحالی‌که از عمر تولید خودرو در جهان حدود ۴۰ سال می‌گذرد و دیگر توان رقابت از نظر استاندارد جهانی و نرخ را ندارد و طبیعی است که ما هم بعد از مدتی به‌دلیل فرسوده شدن قالب‌ها و تجهیزات شاهد افت کیفیت محصولات باشیم.

راهکار چیست؟

یزدان‌بخش در ادامه و در پاسخ به راهکار توسعه و نوآوری در صنعت خودرو گفت: اگر درحال‌حاضر قرار باشد تحول بنیادینی در صنعت خودرو کشور اتفاق بیفتد، نخست باید وارد بحث طراحی شویم و خودرو جدید از ابتدا تا انتها در کشور طراحی و تولید شود. به هر حال، مردم از صنعت خودرو کشور پس از سال‌ها فعالیت انتظار دارند خودروهای جدید به بازار ارائه کند. علاوه‌بر این، با ورود ما به طراحی، کیفیت محصولات نیز بالا می‌رود. وی افزود: در زمینه طراحی‌های جدید خودرویی می‌توان گفت تا حدود ۶۵درصد قطعات خودروها که پلتفرم مشترک دارند، یکسان هستند اما مصرف‌کننده قادر به تشخیص آن نیست. به‌عنوان نمونه ۲ تا ۳ خودرو درواقع به‌لحاظ قطعات یک نوع خودرو به‌شمار می‌روند. وی خاطرنشان کرد: تحول و تحقیق‌وتوسعه به معنای واقعی را باید در طراحی پلتفرم دید؛ پلتفرمی که بتوان چند مدل خودرو روی آن پیاده کرد. به‌این ترتیب خودروهایی با کیفیت روز تولید خواهد شد که ضعف تیراژ را هم از بین می‌برد؛ بلایی که به‌لحاظ تنوع مدل‌ها گریبانگیر خودروسازی و قطعه‌سازی کشور شده است. یزدان‌بخش در پایان تاکید کرد: همت باید در راستای نوگرایی صنعت باشد در غیر این‌صورت درجا می‌زنیم.

سخن پایانی

هزینه‌کرد برای تحقیق‌وتوسعه در کشورهای صنعتی بسته به نوع فعالیت از ۳ تا ۱۰ درصد متغیر است. به‌عنوان مثال، برای ساخت و فعالیت یک نیروگاه ۱۰ درصد ارزش کل سرمایه برای طرح تحقیق‌وتوسعه هزینه می‌شود و این رقم در محصولات مصرفی بین ۳ تا ۵درصد ارزش کالاست. آنچه مسلم است اختصاص این رقم‌ها در صنایع ایرانی بیشتر به رویا شبیه است زیرا مشکلات اقتصادی و کمبود نقدینگی واحدهای صنعتی سبب شده تا حداقل‌ها برای امر تحقیق‌وتوسعه درنظر گرفته شود که در بعضی مواقع فقط در حد نوشتن روی کاغذ است.

توسعه اقتصاد معدن با تکیه بر دانش‌بنیان‌ها

عکس: صمت

منیر حضوری: اصطلاح تحقیق و توسعه (R&D) برای جامعه صنعت و معدن عبارت و ترکیبی آشناست. این اصطلاح در واقع مولود جامعه‌ای است که از دو قرن قبل صنعتی شده است. تحقیق و توسعه در واقع به تکاپو و تلاش‌هایی اشاره دارد که راز بسیاری از موفقیت‌های اقتصادی بنگاه‌ها و کمپانی‌های بزرگ و کوچک معدنی جهان در پس آن نهفته است.

از جنگ جهانی دوم تاکنون تحقیق و توسعه، منبع رشد و دگرگونی بسیاری از جوامع صنعتی جهان بوده است. اکنون به‌وضوح می‌توان گفت بین تحقیق و توسعه و میزان پیشرفت هر کشور رابطه‌ای مستقیم وجود دارد. کشورهایی که در زمینه تحقیق و توسعه و پژوهش، بیشترین هزینه‌ها را متحمل شده‌اند، آنهایی هستند که صاحب فناوری و صنایع پیشرفته هستند.

مطالعات نظری و تجربی نشانگر آن است که عامل رشد و توسعه در بخش معدن پیشرفت‌های علمی و فناوریکی است.

کلید این پیشرفت‌ها نیز همان مقوله تحقیق و توسعه است. امروزه هر کشوری با هر شرایطی برای دستیابی به توسعه به مراکز و موسسات تحقیق و توسعه نیاز دارد. به بیان دیگر تحقیق و توسعه، هسته فناوری و ریشه ایده‌های جدید و فرآورده‌های تازه صنعتی و معدنی است. روزنامه صمت به‌مناسبت هفته پژوهش به موضوع اهمیت تحقیق و توسعه در رشد اقتصادی بخش معدن پرداخته است. گزارش پرونده این هفته را در زیر بخوانید.

نگاه آینده‌پژوهی تشکل‌های معدنی

محمدرضا بهرامن، رئیس خانه معدن به صمت گفت: تشکل‌ها همیشه یار و همراه و مشاوران بخش معدن بوده‌اند. امروز نگاه ما به آینده‌نگری، آینده‌پژوهی و توسعه تحقیقات است.

رئیس خانه معدن درباره اهمیت ارتباط بخش معدن با واحدهای پژوهشی کشور گفت: یکی از اولویت‌های تشکل‌های معدنی ارتباط با دانشگاه و تحقیقات است، چراکه ما به‌دنبال توسعه و نوآوری هستیم و این مهم بدون ارتباط بخش معدن با دانشگاه و نزدیکی با محیط دانشگاهی امکان‌پذیر نیست.

او تصریح کرد: اگر قصد توسعه داریم، باید به سمت دانشگاه، بهره‌برداری از رساله‌ها و ارتباط پژوهش با معدن برویم. برای حرکت در این مسیر هم راهی نیست، جز برقراری ارتباط تنگاتنگ بین صنعت و دانشگاه. با این نگاه دانشگاه‌ها تنها متعلق به خودشان نیستند، بلکه متعلق به کسانی هستند که از علم بهره‌برداری می‌کنند و کسانی که از دانشگاه بیرون می‌آیند باید بتوانند نیازهای بخش صنعت در بخش‌های مختلف از جمله صنایع معدنی و حوزه کلان معدن را تامین کنند. در این راستا می‌توان از دانش شرکت‌های دانش‌بنیان بهره برد. رئیس خانه معدن درباره نقش شرکت‌های دانش‌بنیان و ارتباط آنها با بخش معدن اظهار کرد: هرچند دانش در دانشگاه‌ها وجود دارد اما نتوانسته‌ایم به فناوری لازم دست پیدا کنیم. اینجاست که اهمیت شرکت‌های دانش‌بنیان بیش از پیش نمایان می‌شود.

بهرامن درباره اهمیت دوری از نگاه سنتی در بخش معدن اظهار کرد: ذخایر معدنی تجدیدپذیر نیستند و باید از این ثروت طبیعی به‌طور مطلوب استفاده کرد. برای این مهم باید به فناوری روز توجه و از نگاه سنتی دوری کنیم.

او با بیان اینکه بخش معدن باید نگاه خود را تغییر دهد و براساس برنامه‌های پژوهشی و آینده‌نگری حرکت کند، خاطرنشان کرد: خانه معدن ایران به‌عنوان یکی از تشکل‌های فعال در این حوزه به‌دنبال توسعه و تاثیرگذاری بیشتر معادن در اقتصاد کشور است.

رئیس خانه معدن ایران درباره مسائل زیست‌محیطی پروژه‌های بخش معدن نیز گفت: معدن و محیط‌زیست نباید بازدارنده یکدیگر باشند. شعار خانه معدن این است که فعالیت‌های معدنی نباید موجب تخریب محیط‌زیست و منابع طبیعی شود؛ بر این اساس معتقدیم بازسازی محوطه‌های معادن باید توسط بهره‌برداران انجام شود و در عمل به‌دنبال قانونی کردن این موضوع نیز هستیم.

دانشگاه، به‌مثابه معدنی بزرگ

محمدرضا موحدی، معاون پژوهشی و فناوری دانشگاه شریف با بیان اینکه دانشگاه سرمایه بزرگی در خدمت کشور است، به صمت گفت: وظیفه اصلی دانشگاه این است که به عنصر اثرگذار در اجتماع تبدیل شود. باتوجه به شرایط خاصی که در کشور وجود دارد و تحریم‌های ناحقی که تحت تاثیر آن هستیم، می‌توان از این شرایط به‌عنوان فرصت استفاده کرد.

معاون پژوهش و فناوری دانشگاه شریف در گفت‌وگو با صمت با تاکید بر اینکه دانشگاه به‌مثابه یک معدن بزرگ است، اظهار کرد: استعدادهای بزرگ کشور در دانشگاه جمع شده‌اند. اگر بتوانیم با کمک مجموعه‌های مختلف از این استعدادها در راستای حل مشکلات کشور حداکثر بهره را ببریم، می‌توانیم معضل ضعف تحقیق و توسعه کشور را حل کنیم.

موحدی تاکید کرد: امیدوارم بتوانیم با استفاده از توان بومی کشور مطالعات تحقیقاتی را رونق دهیم. در این بین همکاری با سازمان‌های مختلف از جمله سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی آغازی برای همکاری‌ها با دانشگاه‌ها خواهد بود. با بهره از اساتید مجرب و دانشجویان می‌توان بنیان پایداری را برای توسعه پژوهش بنا کرد. اگر این همکاری به نحو شایسته‌ای پیش برود، می‌تواند به بخش‌های تجهیزات، سنسورها و پردازش اطلاعات هم کشیده شود. او در پایان ابراز امیدواری کرد، دست به‌دست هم به سمت حل مشکلات کشور گام برداریم.

حمایت از استارت‌آپ‌ها برای توسعه معدن

فرید دهقانی، مدیرعامل صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی با بیان اینکه اقدامات موثری برای توسعه تحقیقات در کشور انجام شده، به صمت گفت: تلاش‌های زیادی انجام شده تا معدنکاری در ایران همچون کشورهای توسعه‌یافته معدن‌خیز تقویت شود. باتوجه به اینکه فناوری در بخش معدن ایران بسیار کمرنگ است و معدنکاران ایران اغلب سنتی کار می‌کنند، جای خالی مطالعات در این حوزه احساس می‌شود. مدیرعامل صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی درباره اقداماتی که صندوق بیمه برای توسعه بخش معدن انجام داده، گفت: صندوق بیمه به‌دنبال آن بوده که به استارت‌آپ‌ها توجه بیشتری کند و مسیر معدن را به سمت مدرن شدن تغییر دهد.

صندوق بیمه فرمولی برای رشد استارت‌آپ‌ها طراحی کرده تا بتواند معدنکاران و استارت‌آپ‌ها را با یکدیگر آشنا کند؛ بنابراین سعی کرده با همکاری شرکت‌های استارت‌آپی ریسک‌های موجود در بخش معدن را کاهش دهد. دهقانی گفت: در این روند معدنکار مشکلات خود در زمینه بهره‌وری را با صندوق بیمه مطرح کرده و در ادامه ما این مهم را با شرکت‌های دانش‌بنیان در میان می‌گذاریم؛ به این ترتیب صندوق بیمه از یک طرف از خلق ایده‌های جدید حمایت و از طرف دیگر به تغییر جهت معدنکاری سنتی کمک می‌کند.

مدیرعامل صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی تصریح کرد: برای توسعه معدنکاری باید از استارت‌آپ‌های داخلی حمایت شود. تمرکز بر فناوری روز در بخش معدن به‌ویژه فناوری‌هایی که در حوزه آی‌تی هستند، منجر به افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید می‌شود.

او تصریح کرد: در واقع حمایت از استارت‌آپ‌ها نوعی حمایت از توسعه بخش معدن در شرایط حاضر است.

سخن پایانی...

تحقیق و توسعه از جمله مواردی است که برای رونق معدنکاری باید مورد توجه قرار گیرد. در دنیای امروز برای دستیابی به این مهم باید به دانشگاه‌ها و به‌طور خاص شرکت‌های دانش‌بنیان بها داد.

کارشناسان باور دارند برای ارتقای جایگاه تحقیق و توسعه باید از نگاه سنتی دوری و به دانشگاه‌ها و دانشجویان پژوهش‌محور بیش از اینها توجه کرد. آنها تاکید دارند فعالان بخش معدن باید نگاه خود را تغییر داده و براساس برنامه‌های پژوهشی و آینده‌نگری حرکت کنند. در این بین کارشناسان بر لزوم توجه به دانش‌بنیان‌ها و استارت‌آپ‌های معدنی تاکید دارند.

نوبت دوم

«آگهی مناقصه عمومی»

یک مرحله‌ای شماره: ۵۲۴۱۱۹۷۷»

شرکت فولاد خوزستان «سهامی عام»

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد خوزستان

شرح مناقصه: عملیات تعمیر و بازسازی سازه‌های فلزی فولادسازی و سایر واحدهای شرکت فولاد خوزستان

نوع مناقصه: عمومی یک‌مرحله‌ای

مدت زمان: ۲ سال

مهلت اعلام آمادگی: تا پایان وقت اداری روز یکشنبه مورخ ۱۳۹۹/۰۹/۳۰ (با ارسال ایمیل به نشانی زیر)

داوطلبان شرکت درمناقصه با مراجعه به وب‌سایت www.ksc.ir منوی مدیریت خرید و تامین‌کنندگان، ضمن ثبت‌نام و درج کلیه اطلاعات عمومی و تکمیلی خود، مستندات و مدارک لازم را پیوست نمایند.

دریافت اسناد مناقصه (پس از ارائه گواهی صلاحیت ایمنی اداره کار و تائید واحد ارزیابی تامین‌کنندگان) از تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۳ به مدت دو روز در قبال ارائه اصل رسید واریز مبلغ ۵۰۰،۰۰۰ ریال (غیرقابل استرداد) در وجه شرکت فولاد خوزستان

تاریخ تحویل پیشنهادات: روز دوشنبه مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۲

تاریخ گشایش پاکات پیشنهاد قیمت/ فنی: روز سه‌شنبه مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۳

مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۲،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال

نوع تضمین: ۱) ضمانتنامه معتبر بانکی ۲) چک تضمینی و یا واریز مبلغ در وجه شرکت فولاد خوزستان ۳) انجام بلوکه مالی از مطالبات شرکت‌کننده نزد فولاد خوزستان

شماره حساب واریز وجه:

الف) حساب سپهر ۰۱۰۰۳۰۴۴۵۳۰۰۱ بانک صادرات شعبه مجتمع فولاد اهواز کد ۳۸۸۲

ب) حساب سیبا ۰۱۰۲۵۱۳۱۸۶۰۰۲ بانک ملی شعبه مجتمع فولاد اهواز کد ۶۵۳۲

نشانی شرکت: اهواز – کیلومتر ۱۰ جاده اهواز بندر امام، شرکت فولاد خوزستان، **مدیریت:** خرید خدمات و قراردادها

تلفن: ۰۶۱-۳۲۱۳-۶۴۱۸

ایمیل: E.HEIBATI@KSC.IR

روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۰۹/۱۸ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۰۹/۲۲

نوبت اول

«آگهی فراخوان»

شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت دریافت اسناد	مهلت ارائه پیشنهاد
۱	تجدید مناقصه	۹۹۰۲۶۴۳	تامین، حمل، نصب و راه‌اندازی ایرواشرهای سه‌گانه کلاس هشت آشپزخانه مرکزی به همراه فن‌ها و داکتینگ	۹۹/۰۹/۲۶	۹۹/۱۰/۰۳
۲	تجدید مناقصه	۹۹۰۲۷۴۷	احداث دو مجموعه سرویس‌های بهداشتی وگیت‌های ورودی و باجه بلیط‌فروشی ورزشگاه بزرگ ذوب‌آهن واقع در فولادشهر	۹۹/۱۰/۰۱	۹۹/۱۰/۰۸

ضمناً لیست استعلام‌های مربوط به خریدهای متوسط (بدون برگزاری مناقصه) در سایت شرکت به آدرس ذیل درج می‌گردد.

سایر موارد:

۱- **زمان دریافت اسناد:** از تاریخ نشر آگهی نوبت اول تا پایان ساعت اداری مهلت دریافت اسناد (مندرج در جدول)

۲- جهت دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.ir مراجعه فرمایید.

روابط عمومی ذوب‌آهن اصفهان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۰۹/۲۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۰۹/۲۴

آگهی مزایده عمومی

آلومینیوم سیلک کاشان

بدین‌وسیله به آگاهی می‌رساند شرکت آلومینیوم سیلک کاشان درنظر دارد مقدار تقریبی ۳۰۰ تن شمش آلومینیوم (۹۱٪ تا ۹۸٪) خود را از طریق مزایده عمومی به فروش برساند و خریداران محترم می‌توانند حداکثر ظرف مدت ۷ روز (یک هفته) از تاریخ نشر این آگهی (تاپایان وقت اداری تاریخ ۹۹/۰۹/۲۹) در روزهای اداری برای اخذ اوراق مزایده و هماهنگی بازدید اقلام مورد مزایده به دفتر این شرکت واقع در تهران بلوار میرداماد- خیابان دکتر مصدق (نفت شمالی)- نبش کوچه ۴ پلاک دو مراجعه و در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۰۹۳۶۰۷۴۴۷۲۰ - ۲۲۲۵۸۷۲۱ واحد بازرگانی تماس حاصل فرمایند.

شرکت آلومینیوم سیلک کاشان

نوبت اول
شماره مجوز: ۱۳۹۹.۵۲۳۲

آگهی برگزاری فراخوان عمومی

مناقصه عمومی (ارزیابی کیفی و فنی)

فراخوان شماره: ۲۰۹۹۰۹۲۴۲۱۰۰۰۰۴۶

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان هرمزگان
(سهامی خاص)

شرکت گاز استان هرمزگان در نظر دارد فراخوان ارزیابی کیفی جهت برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای تجدید تامین و راه‌اندازی تعداد ۳ دستگاه کنتور آلتراسونیک را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به پیمانکار واجد شرایط به شرح ذیل واگذار نماید:

۱- **موضوع مناقصه:** تجدید تامین و راه‌اندازی تعداد ۳ دستگاه کنتور آلتراسونیک به همراه متعلقات مربوطه (۲ عدد کنتور ۶ اینچ آلتراسونیک و ۱ عدد کنتور ۱۶ اینچ آلتراسونیک)

۲- **مدت قرارداد:** ۲۷۰ روز تقویمی

۳- اطلاعات تماس دستگاه مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: بندرعباس- بلوار گاز- شهرک فجر – شرکت گاز استان هرمزگان - دفتر امور قراردادها - تلفن ۰۷۶۳۲۱۹۷۲۳۶

۴- **مهلت زمانی دریافت اسناد فراخوان:** ۷ روز پس از تاریخ انتشار نوبت دوم آگهی

۵- **مهلت زمانی ارسال پاسخ فراخوان:** ۱۴ روز پس از اتمام مهلت دریافت اسناد

۶- به این مناقصه پیش‌پرداخت تعلق نمی‌گیرد.

۷- به منظور ارزیابی مالی پیشنهادات از دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی وزارت نفت استفاده می‌گردد.

۸- **حداقل رتبه قابل قبول جهت شرکت در مناقصه:** قرار داشتن در لیست تامین‌کنندگان مورد تایید شرکت نفت (وندور لیست سامانه EP)

ضمناً کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند.

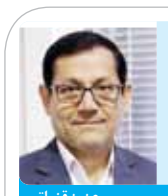
روابط عمومی شرکت گاز استان هرمزگان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۳۹۹/۰۹/۲۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۳۹۹/۰۹/۲۶

آخرین اخبار وتازه ترین تحلیل ها را در
پایگاه خبری «گسترش نیوز» دنبال کنید
www.Gostaresh.news

یادداشت

پژوهش سرمایه‌گذاری بلندمدت

عزیز قنواتی
مدیرعامل شرکت فولاد آتیه خاورمیانه

یکی از پارامترها و عوامل موثر در بهبود رقابت‌پذیری واحدهای صنعتی بهره‌گیری از فناوری‌های جدید است. فناوری‌های جدید در صنعت فولاد نیز نقشی اثرگذار دارند و می‌توانند بستری مناسب برای رشد کیفیت محصولات را فراهم کنند. با این وجود صنایع کشور در طول سال‌های اخیر با تحریم‌های بین‌المللی روبه‌رو بوده‌اند و همین محدودیت‌ها نیز مانع ورود فناوری‌های جدید به کشور شده است.

نبود فناوری روز دنیا در صنعت فولاد کشور موجب شده بهره‌وری صنعت فولاد ایران در مقایسه با سایر کشورهایی که در این صنعت از جایگاه و رتبه‌ای برخوردارند، پایین باشد. البته محصولات فولادی ما همواره در بازار صادراتی کیفیت ویژه‌ای داشته‌اند و درنتیجه همواره مشتری خود را دارند. اما ضعف مورد بحث زمینه افزایش هزینه تمام‌شده تولید و به‌دنبال آن کاهش رقابت‌پذیری این صنعت را فراهم می‌کند. بنابراین باید تلاش کرد با راهکارهای مختلفی این ضعف برطرف شود. بدون تردید پژوهش و سرمایه‌گذاری در حوزه تحقیق و توسعه می‌تواند بخشی از ضعف موجود در این حوزه را رفع کند.

بنابراین در چنین فضایی تحقیق و توسعه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌شود، چراکه زمینه افزایش راندمان تولید را فراهم می‌کند. کاهش ضایعات تولید، رشد کیفیت محصولات و امکان رقابت فولاد و محصولات فولادی ایران با محصولات مشابه در بازار رقابت جهانی از دیگر مسائلی هستند که در کنار توجه به حوزه تحقیق و پژوهش حاصل می‌شود. در همین حال، امکان حرکت و توسعه صنعت فولاد کشور همگام با این صنعت در جهان فراهم خواهد شد.

در دنیای کنونی شرکت فولادی که به دانش موثر خود توجه نکند و تحقیق و توسعه را در اولویت فعالیت‌های خود قرار ندهد، محکوم به شکست خواهد بود. یک شرکت تولیدی مانند یک موجود زنده است؛ بنابراین باید در مسیر فعالیت خود از متدهای روز جهان و فناوری‌های نوین استفاده کند. در این میان، دانش و تلاش برای بهبود عملکردهای تحقیقی و پژوهشی نیز می‌تواند کمبود نقیصه فناوری را جبران کند.

تحقیق و توسعه و بهره‌گیری از دانش روز جهان در برخی شرکت‌های بزرگ فولادی کشور مانند فولاد مبارکه مشهود است. مدیریت دانش و تطبیق با فناوری‌های روز جهان در این مجموعه فولادی مورد توجه ویژه قرار دارد. بر همین اساس نیز در طول سال‌های گذشته شاهد توسعه این شرکت عظیم فولادی و حضور موفق آن در بازارهای بین‌المللی آن هم باوجود شدیدترین تحریم‌های بین‌المللی بوده‌ایم. البته تحقیق و توسعه در رده فعالیت‌های هزینه‌بر و گاها دیربازده است؛ بنابراین هنوز آنطور که باید در صنایع کوچک مورد توجه قرار نگرفته است.

با این وجود، پژوهش نقشی اثرگذار در تولید محصولات پیشرفته ایفا می‌کند. تفاوت در کیفیت محصولات مشابه از تفاوت در دانش و فناوری به‌کار رفته در تولید آنها رقم می‌خورد. اگر بتوانیم از دانش روز جهان در مسیر تولید محصولات استفاده کنیم، بسیاری از کمبودها و نقایص صنایع ما برطرف می‌شود. در همین حال، بهره‌گیری از دانش روز در تولید فولاد نه‌تنها در کیفیت تولید محصولات اثرگذار است، بلکه در همین حال به رشد راندمان تولید و بهره‌وری نیز منجر خواهد شد. بر همین اساس، امید می‌رود مدیران شرکت‌های فولادی به این اصل مهم که استفاده از ظرفیت‌های تحقیق و توسعه، مدیریت دانش و همچنین فناوری‌های روز در تولید فولاد چه تاثیر شگرفی بر روند فعالیت‌شان دارد، توجه کنند. هزینه برای تولید دانش و فعالیت‌های تحقیقی و توسعه‌ای به منزله سرمایه‌گذاری در توسعه یک صنعت است.

در ادامه نیز باید دانش و تجربه ایجادشده ازسوی شرکت‌های مختلف به اشتراک گذاشته شود تا بدین‌ترتیب واحدهای صنعتی کشور بتوانند نقیصه پایین بودن فناوری را جبران کنند.

در گفت‌وگوی صمت با یکی از فعالان صنعت سرب و روی مطرح شد

پژوهش، حلقه گمشده پیشران صنایع

گفت‌وگو

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

محمد حیدرزاده

تحقیق و پژوهش از ارکان اصلی و حیاتی برای تداوم فعالیت سازمان‌ها و همچنین حضور موفق آنها در بازارهای داخلی و خارجی محسوب می‌شود، چراکه تحقیق و توسعه زمینه ارتقای کیفیت محصولات، افزایش رقابت‌پذیری و تنوع‌بخشی به محصولات تولید شده در یک مجموعه را فراهم می‌کند. در همین حال، پژوهش از مهم‌ترین ابزارهای پیشرفت در صنایع مختلف است. با این وجود، تحقیق و پژوهش را باید حلقه گمشده‌ای در بسیاری از صنایع کشور دانست. گویی آنطور که باید اهمیت این بخش مورد توجه سیاست‌گذاران قرار نگرفته و درنتیجه بودجه و امکانات کافی نیز به این بخش اختصاص نمی‌یابد. برای بررسی اهمیت و اثرگذاری تحقیق و توسعه در پیشرفت صنایع‌معدنی با محمد حیدرزاده یکی از فعالان صنعت سرب و روی گفت‌وگو کرده‌ایم. حیدرزاده در گفت‌وگو با صمت تحقیق و توسعه را موتور پیشران صنایع دانست و بر توسعه این دست فعالیت‌ها در مجموعه‌های مختلف تاکید کرد.

◉ اهمیت تحقیق و پژوهش را در پیشرفت صنایع چطور ارزیابی می‌کنید؟

تحقیق و پژوهش از ارکان اصلی توسعه یک مجموعه محسوب می‌شود و موتوری پیشران برای صنایع است. بر همین اساس تحقیق و توسعه به‌ویژه در حوزه صنایع از جایگاه و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. چنانچه مدیریت یک مجموعه به‌دنبال آن باشد تا گامی رو به جلو بردارد و تغییراتی را در فعالیت‌های خود ایجاد کند، به‌گونه‌ای که سود مجموعه افزایش یابد یا نفوذ آن شرکت در بازار بیشتر شود، باید از واحد تحقیق و توسعه یا R&D کمک بگیرد. در همین حال، موضوعاتی مانند ارتقای بهره‌وری یا افزایش تولید در دستور کار فعالیت‌های این واحد قرار دهد. واحد تحقیق و توسعه نیز با توجه به موضوعی که به آن ارجاع داده شده، فعالیت خود را آغاز می‌کند. در این بین از فعالیت‌های انجام‌شده در سایر شرکت‌های مشابه یا رقیب یا تحقیقات منتشر شده ازسوی سایر کشورها بهره می‌گیرد. در همین حال، جلساتی را در سازمان برگزار می‌کنند و اقدامات خلاقانه‌ای را در این‌باره ترتیب می‌دهند تا راهکار مناسبی برای مسئله مطرح‌شده کشف شود. اهمیت تحقیق و توسعه به قدری جدی است که سهم واحد تحقیق و توسعه در ممیزی واحدها باید به‌عنوان یکی از شاخصه‌های ارزیابی مدیریت مورد توجه قرار گیرد. این شاخص حکایت از اهمیت قائل شدن آن واحد به تحقیق و توسعه دارد.

عکس: مهدی کاوه‌ای

> تحقیق و پژوهش آنطور که باید در صنایع کوچک مورد توجه نیست تا جایی که بسیاری از صنایع کوچک حتی واحدی مجزا برای تحقیق و توسعه ندارند. این بخش در صنایع متوسط و بزرگ کشور نیز آنقدرها پویا عمل نمی‌کند

◉ تحقیق و توسعه در صنایع ما از چه درجه اهمیتی برخوردار است؟

متاسفانه تحقیق و پژوهش آنطور که باید در صنایع کوچک مورد توجه نیست تا جایی که بسیاری از صنایع کوچک حتی واحدی مجزا برای تحقیق و توسعه ندارند. این بخش در صنایع متوسط و بزرگ کشور نیز آنقدرها پویا عمل نمی‌کند. شاید به این علت که مدیران‌عامل و مدیران ارشد مجموعه‌ها با مکانیسم فعال‌سازی واحد تحقیق و توسعه آشنایی ندارند و از اهمیت و اثربخشی آن آگاه نیستند و حتی فعالیت‌های تحقیق و توسعه را نمادین می‌دانند. در این میان، واحد تحقیق و توسعه در برخی سازمان‌های دولتی به‌اجبار شکل گرفته و آنقدرها برای تحقق اهداف خود گام بر نمی‌دارد که گویی ایجاد آن تنها رفع تکلیف است. این کمبود درحالی است که از مدیران ارشد انتظار می‌رود به‌طور پیوسته مسائل و مشکلات را به بخش تحقیق و توسعه ارجاع دهند. یعنی از این واحد انتظار می‌رود مانند یک کمیته راهکارابی یا حل مسئله عمل کند و مشکلاتی مانند پایین بودن کیفیت تولید، برگشتی‌های قابل‌توجه محصول، خرابی در بخش فنی و... را به این بخش اطلاع دهند و منتظر راه‌حلی برای رفع این چالش‌ها باشند.

◉ تحقیق و توسعه در چه مجموعه‌هایی بیشتر مورد توجه است؟

مجموعه‌هایی که فعالیت‌های پژوهشی در آنها جدی گرفته می‌شود، تشکیلاتی مجزا با مدیریتی مستقل به این بخش اختصاص داده‌اند. اما در موارد متعددی شاهدیم که برخی شرکت‌ها واحد تحقیق و توسعه دارند اما مدیریتی جداگانه این بخش را تحت‌نظر ندارد. به‌عنوان مثال، مدیر کنترل کیفیت یا مدیر تولید ضمن حفظ سمت، مدیریت واحد تحقیق و توسعه را نیز بر عهده می‌گیرد. طبیعی است که خروجی چنین فعالیتی آنقدرها هم مثبت نیست. یعنی اغلب شرکت‌ها اهتمام جدی برای ایجاد و تقویت بخش تحقیق و توسعه ندارند. واحد تحقیق و توسعه باید مرکز هزینه مستقلی داشته باشد، بودجه جداگانه‌ای به آن اختصاص یابد و مدیر یا مسئول مستقل داشته باشد تا بتوان به کسب نتیجه مطلوب از عملکرد آن امیدوار بود.

◉ فرآیند تحقیق و توسعه از کجا آغاز می‌شود و چگونه در رفع چالش‌های صنایع موثر خواهد بود؟

تحقیق و توسعه از تعریف مسئله و به‌دنبال آن مطرح شدن سوال آغاز می‌شود. به‌عنوان مثال، شرکتی با مسئله‌ای مانند خرابی تجهیزات، مرجوعی قابل‌توجه محصولات، افزایش قابل‌توجه هزینه‌های تولید و... روبه‌رو می‌شود. بدین‌ترتیب مسئله تعریف و رفع آنها به بخش تحقیق و توسعه سپرده می‌شود. در واحد تحقیق و توسعه ابتدا مرحله تحقیقات کاغذی مورد توجه قرار دارد. بدین‌معنی که نحوه برخورد شرکت‌های مطرح جهان با آن مسئله شناسایی، مقالات، پایان‌نامه‌ها و... مطالعه و گزارشی تهیه می‌شود. در ادامه راهکارهایی برای رفع چالش یادشده مطرح و سپس بهترین راهکار برای رفع مشکل مورد بحث انتخاب می‌شود. آزمایش کردن آن راهکار در مقیاس آزمایشگاهی در مرحله بعد قرار دارد. در ادامه پس از آنکه نتایج آزمایشات مثبت اعلام شد و محاسبات فنی و اقتصادی نیز با نتایج مثبتی همراه بود و توجیه‌پذیری یک روش جدید را اثبات کرد در خط تولید پیاده‌سازی می‌شود. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که مانند بهبود بهره‌وری، کاهش هزینه‌های تولید، افزایش سودآوری و... از مهم‌ترین مسائلی هستند که به بخش تحقیق و توسعه ارجاع داده می‌شوند. بدون تردید فعالیت این واحد نقش بسزایی در بهبود پارامترهای یادشده خواهد داشت.

وزیر صنعت، معدن و تجارت خبر داد:

بازار فولاد به سمت ثبات پیش می‌رود

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: عرضه محصولات فولادی در بورس کالا آغاز شده است و در هفته گذشته وضعیت خوبی را در این زمینه تجربه کردیم که مطمئنا تداوم خواهد داشت.

به‌گزارش شاتا، علیرضا رزم‌حسینی با بیان این مطلب، اظهارکرد: بورس کالا و خدمات برای عرضه همه محصولات تولیدی فولادی است، در بورس دخالتی در حوزه قیمت‌ها نداریم، بلکه جلوی رانت را می‌خواهیم بگیریم. وی با تاکید بر اینکه با عرضه محصولات فولادی در بورس، بازار را می‌خواهیم مدیریت کنیم، تصریح کرد: یکی از راه‌های مدیریت بازار این است که تولیدکنندگان موظف به عرضه محصولات خود در بورس شده‌اند.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اینکه هر خریدار می‌تواند دست‌کم ۲۰ تن کالا بخرد، ادامه داد: به‌دنبال معقول و متعادل کردن قیمت‌های محصولات فولادی و تقویت تولید داخل هستیم و با عرضه در بورس قیمت‌ها نزولی شده است، البته مازاد تولید داریم.

رزم‌حسینی همچنین ابراز کرد: زنجیره فولاد براساس قیمت‌های معقول ازسوی تشکل‌ها و مسئولان باید تعیین قیمت شود.

مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان انتخاب شد

بهزاد ساسان‌پور: از سوی هیات‌مدیره فولاد خوزستان علی قلعه‌نوی به‌عنوان مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان انتخاب شد.

به گزارش صمت به نقل از روابط عمومی فولاد خوزستان، در حکمی که از سوی رضا طاهری رییس هیات‌مدیره به امضاء رسیده، چنین آمده است: بدین‌وسیله جنابعالی را به عنوان مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان منصوب می‌نمایم.

امید است با اتکال به ایزد متعال، رهنمودهای رهبر کبیر انقلاب و با بهره‌گیری از تمامی امکانات و ظرفیت‌های موجود در انجام وظایف محوله کوشا باشید. ضروری است با سر لوحه قرار دادن راهبرد تفکر، توکل و تلاش در انجام امور محوله و با بکارگیری نیروهای کاردان، متعهد و کارآمد و با سازماندهی متفکرانه و هوشمندانه‌ای تمام امکانات و منابع در اختیار به همراه برنامه‌ریزی اصولی و هدفمند نسبت به انجام وظایفی که بعهده گرفته‌اید، مجدانه کوشش نمایید.

توفیق هرچه بیشتر جنابعالی را از خداوند منان خواستارم.

شایان ذکر است، پیش از این علی محمدی از مردادماه سال ۱۳۹۸ به‌عنوان مدیرعامل شرکت فولاد خوزستان خدمت نموده است.

فولاد مبارکه پیشگام در تحول دیجیتال کشور

با هدف حل چالش‌های فناورانه مطرح‌شده در رویداد ریورس پیچ (Reverse Pitch) مرکز نوآوری تحول دیجیتال فولاد، دومین دور بازدید شرکت‌های دانش‌بنیان از خط تولید فولاد مبارکه انجام شد.

به‌گزارش روابط‌عمومی شرکت فولاد مبارکه، با الزام و ماموریت مدیریت شرکت فولاد مبارکه به شرکت ایریسا مبنی بر تدوین برنامه هوشمندسازی و تحول دیجیتال در فولاد مبارکه، برنامه ۵ ساله‌ای تدوین شد.

در همین زمینه و با هدف حل چالش‌های موجود در این زمینه، رویداد ارائه چالش‌های فناورانه در مهر سال جاری در دانشگاه تهران برگزار و پیشنهادهای برتر انتخاب شد.

این تیم‌ها در این مدت از واحدهای آهن‌سازی، ریخته‌گری، نورد گرم و انباشت و برداشت بازدید و از نزدیک با فرآیند کار این بخش‌ها آشنا شدند.

کاربردهای هوش مصنوعی و یادگیری ماشین در حوزه SIEM برای شناسایی تهدیدات و حملات سایبری و ایجاد پلتفرم امن و شفاف به‌منظور ارتقای امنیت و شفافیت فرآیند خرید فولاد مبارکه با استفاده از فناوری‌های بلاک‌چین و محاسبه چندطرفه امن ازجمله موضوعاتی بودند که شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی و ایده‌پردازی‌های مرتبط با آنها از مجموعه فولاد مبارکه بازدید کردند.

عضو هیات‌علمی دانشگاه اصفهان پس از بازدید از واحد نورد گرم، با بیان اینکه تهدیدات سایبری در سال‌های اخیر علیه کشور افزایش یافته است، اظهار داشت: محافظت از فضای سایبری کشور، به‌ویژه فضای سایبری حوزه صنعت بسیار اهمیت دارد و باید بتوانیم برای مقابله با آن، تمهیدات لازم را بیندیشیم.

بهروز ترک‌لادانی، شرکت فولاد مبارکه اصفهان را از پیشگامان تحول دیجیتال در کشور برشمرد و در ادامه خاطرنشان کرد: این بازدید کمک کرد ایمان ما به توان داخلی قوی‌تر شود و تشویق شویم پژوهش‌های دانشگاهی را بیشتر به سمت صنعت و موارد مرتبط با صنعت سوق دهیم.

عضو هیات‌علمی دانشگاه صنعتی اصفهان و رئیس مرکز فناوری‌اطلاعات این دانشگاه نیز پس از بازدید از واحد آهن‌سازی و واحد انباشت و برداشت، توسعه‌یافتگی فولاد مبارکه را نشان از عمق فعالیت‌های علمی و پژوهشی در این مجموعه عنوان کرد و ادامه داد: بازدید میدانی امروز موجب شد بتوانیم دقیق‌تر و جامع‌تر با نیازمندی‌های فولاد مبارکه آشنا شویم و پیشنهادهای خود را مطرح کنیم.

علی فانیان خاطرنشان کرد: بی‌شک حوزه گسترده‌ای که در بخش انبارهای فولاد مبارکه وجود دارد می‌طلبد سامانه‌ای که هم دارای بنیه علمی قوی و هم کاربردی باشد برای مجموعه فولاد طراحی شود.

مدیران شرکت‌های دانش‌بنیان و متخصصان دانشگاهی طی مدت چهار روز بازدید از واحدهای مختلف فولاد مبارکه در جلسات تخصصی نیز به گفت‌وگو با مدیران و کارشناسان فولاد مبارکه پرداختند.

گسترش
تجارت
صمت
شنبه
۲۲ آذر ۱۳۹۹
۲۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲
۱۲ دسامبر ۲۰۲۰
شماره ۱۶۷۹
پیاپی ۲۹۹۷

جای خالی دانش در برخورد با نوسانات بازار

عارضه‌ای جدید اما بزرگ در صنعت نمایشگاهی

راهیابی ایران به بازارهای آسیای میانه

یادداشت

تحقیق و توسعه و نقش‌آفرینی‌های تجاری

پیمان صفردوست
روزنامه‌نگار

اصطلاح تحقیق و توسعه یا همان R&D (Research and Development) رشته فعالیت‌های مشخصی در یک کسب‌وکار است که براساس تعریف‌های کلاسیک، به کار خلاقانه‌ای گفته می‌شود که به‌طور سیستماتیک انجام می‌شود تا به دانش موجود بیفزاید و این دانش را برای ابداع کاربردهای تازه به‌کار ببرد. این مفهوم که از سده بیستم به‌طور جدی موردتوجه و بحث قرار گرفته، به مجموعه‌ای از فعالیت‌های سازنده برخاسته از یک بنیاد سیستماتیک گفته می‌شود که با هدف افزایش دانش انسانی و فرهنگ اجتماعی و بهره‌گیری از این دانش در کاربردهای جدید صورت می‌گیرد. در زمینه تجارت نیز تحقیق و توسعه به‌معنی حرکت به سمت آینده روشن و فعالیت‌های بلندمدت در دانش و فناوری با استفاده از تحقیقات علمی است. افزایش دانش، یافتن کاربردهای بالقوه برای دستاوردها، افزایش رفاه و آسایش و افزایش توان رقابتی در داخل و خارج کشور از مهم‌ترین اهداف تحقیق و توسعه هستند.

دسته‌بندی فعالیت‌های تحقیق و توسعه از شرکتی به شرکت دیگر متفاوت است، اما در مجموع شامل دو مدل اصلی می‌شود. در یک مدل، وظیفه اصلی گروه تحقیق و توسعه، توسعه و دستیابی به محصول جدید است و در مدل دیگر، وظیفه گروه تحقیق و توسعه عبارت است از ساخت و کشف دانش نوین پیرامون عناوین علمی و فناورانه برای توسعه محصولات، فرآیندها و خدمات ارزشمند و جدید.

در بیشتر فعالیت‌های یک شرکت، معمولا بازدهی سریع سود یا بهبود سریع در عملکردها، با هدف تسریع در بازگشت سرمایه‌گذاری موردانتظار است، اما این موارد درباره هیچ کدام از مدل‌های ذکر شده از تحقیق و توسعه، صدق نمی‌کنند.

طراحی و توسعه یک محصول جدید معمولا عاملی بسیار مهم در بقای یک شرکت به‌شمار می‌آید. در صنایعی که دارای تحولات سریع هستند، این شرکت‌ها باید طراحی‌ها و میزان محصولات‌شان را به‌صورت پیوسته گسترش دهند. تغییرات پیوسته در فناوری، حضور رقبا و اولویت‌های در حال تغییر مشتریان، این گسترش را اجتناب‌ناپذیر کرده‌اند و می‌توان گفت یک شرکت بدون برنامه تحقیق و توسعه، از قافله بازار عقب می‌ماند.

در واقع این‌طور می‌توان گفت که تمرکز سیستمی که برپایه بازاریابی حرکت می‌کند، روی نیاز بازار است اما سیستمی که فعالیت‌های آن برپایه تحقیق و توسعه طراحی می‌شود، بیشتر روی نیازهایی که تاکنون برآورده نشده، متمرکز می‌شود.

فعالیت‌های تحقیق و توسعه به‌طور معمول توسط واحدها یا مراکز تخصصی وابسته به یک شرکت هدایت می‌شوند یا می‌توانند به صورت قراردادی به شرکت‌های تحقیقاتی یا دانشگاه‌ها برون‌سپاری شوند. در زمینه تجارت، تحقیق و توسعه معمولا شامل فعالیت‌های آینده‌گرا و بلندمدت در حوزه‌های علوم و فناوری است که در آن، از روش‌های متداول در تحقیقات علمی استفاده می‌شود؛ با این تفاوت که هدف‌گیری به سمت نتایج از پیش تعیین‌شده تجاری است.

در کشور ما نیز جهت‌گیری‌ها برای ورود گسترده و رقابتی به بازارهای بین‌المللی، ضرورت تحقیق و توسعه در صنعت و تجارت را دوچندان کرده است. در حقیقت در تجارت جهانی، سازمان‌هایی می‌توانند بیشترین سهم بازار را از آن خود کنند که با نوآوری، نیازهای روز مشتریان به محصولات و خدمات باکیفیت، متنوع و کم‌هزینه را در کمترین زمان تامین کنند و این مستلزم انجام مستمر فرآیند تحقیق و توسعه است.

درباره نقش تحقیق و توسعه در حوزه کسب‌وکار نیز باید گفت هسته مرکزی دنیای کسب‌وکار نوین است و تصمیمات اصلی در شرکت‌های موفق امروزی برپایه تحقیق و توسعه گرفته می‌شوند. از آنجا که سطح رقابت‌ها، متدها و فرآیندهای تولید با سرعت فزاینده‌ای در حال گسترش هستند، در مقوله کسب‌وکار، تحقیق و توسعه از درجه بالایی از اهمیت برخوردار می‌شود و این موضوع در حوزه بازاریابی که شرکت‌ها برای همگامی با گرایش‌های نوین بازار مصرف و همچنین تحلیل نیازمندی‌های مصرف‌کنندگان، نگاه خود را روی رقبا و مشتریان متمرکز می‌کنند، دارای اهمیت ویژه می‌شود.

جای خالی تحقیق و توسعه در ساختارهای تجاری کشور بررسی شد

تجارت با چشمان کاملا بسته!

عکس: مهدی کاوه‌ای

تحقیق و توسعه، پژوهش، R&D یا هر عنوان دیگری که بر آن بگذاریم، یکی از مواردی است که امروز موردتوجه بسیاری از فعالان اقتصادی قرار گرفته و کمتر کمپانی موفقی را در دنیا می‌توان یافت که واحدی به نام R&D در مجموعه خود نداشته باشد. در واقع این مجموعه‌ها با دوراندیشی در زمینه بازار جهانی می‌کوشند تا چند گام پیش‌تر از رقبای خود حرکت کنند و با ایجاد بهره‌وری در تولید، نیازسنجی بهتر در بازار مصرف داشته باشند. با این روند ضمن ایجاد شرایط بهتر در ارائه محصولات، سهم بیشتری از بازارهای مصرف در اختیار این دست از شرکت‌ها قرار می‌گیرد. گرچه تحقیق و توسعه در کشورهای پیشرفته سال‌هاست فرماندهی مجموعه‌های بزرگ اقتصادی را برعهده دارد، با این همه هنوز در کشور ما همه‌گیری و توسعه مطلوبی نداشته و آنطور که باید در بخش تولید و تجارت راه پیدا نکرده است. اما آیا تحقیق و توسعه می‌تواند نقشی در حوزه تجارت و توسعه تجاری کشور داشته باشد و باید به آن توجه بیشتری شود؟! این موضوع بهانه‌ای شد تا در این شماره روزنامه صمت و در آستانه روز و هفته پژوهش پای صحبت کارشناسان اقتصادی بنشینیم و پرسش‌هایی را درباره نقش پژوهش در تجارت با آنها مطرح کنیم. با ما همراه باشید:

پژوهش، یک دانش مترقی است

سیدمرتضی افقه - اقتصاددان و استاد دانشگاه: تحقیق و پژوهش امروز به‌عنوان یکی از اولویت‌های اصلی کشورهای پیشرو در صنعت، تولید و تجارت مطرح می‌شود و کمپانی‌های بزرگ در حوزه‌های مختلف صنعت، تولید و تجارت با تمرکز بر این موضوع توانسته‌اند موفقیت‌های فراوانی را در بهره‌وری تولید، کسب بازارهای مختلف و افزایش سودآوری به‌دست بیاورند.

در نگاه کلی مسئله پژوهش و تحقیق و توسعه در جوامع امروز هیچ گاه جدا از موضوع دانش نبوده و نیست. همان‌طور که پیشرفت امروز جوامع متکی به علم و دانش است و به این وسیله مسیر پیشرفت، رشد و توسعه شناسایی می‌شود، تحقیق و توسعه نیز به‌عنوان راهکاری مترقی در همین مسیر گام برمی‌دارد و صاحبان سرمایه را به مسیرهای سودآورتر راهنمایی می‌کند. در واقع در طول تاریخ همواره شناخت از طبیعت و محیط پیرامون به‌صورت تجربی انجام می‌شد و این تجربه‌ها سینه به سینه انتقال می‌یافت که البته این روند بسیار زمان‌بر بود، به همین دلیل انسان‌ها با گذشت زمان به اصلاح این رویه پرداختند و به‌تدریج مراکز علمی و دانشگاهی برای انتقال این تجارت به شکل آکادمیک تعریف شدند. دانشگاه‌ها در این راستا تبدیل به محلی برای جذب افراد نخبه فکری شدند و از این افراد خواستند تا شناخت تجربی گذشته را در قالبی جدید در آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها به‌شکل منسجم در اختیار علاقه‌مندان بگذارند.

اما این پایان راه نبود؛ امروز شرکت‌های تولیدی، تجاری و در کل بنگاه‌های اقتصادی که دارای تمکن مالی بیشتر هستند، به‌جای اینکه منتظر بمانند تا دانشگاه یک دانش و شناخت جدید متکی بر یافته‌های گذشته را برای بهره‌وری در اختیار آنها بگذارد، خود واحدهایی را با نام تحقیق و توسعه یا همان R&D تاسیس می‌کنند. صاحبان این بنگاه‌ها در این واحدها به جذب افراد محقق و نخبه می‌پردازند و با صرف هزینه و سرمایه‌گذاری، روی بهبود کیفیت کالا در تولید یا بهبود شیوه‌های متعدد عرضه کالا از جمله بازاریابی و روانشناسی جوامع هدف برای دستیابی به بازار بهتر متمرکز می‌شوند.

تجربه‌های جهانی در زمینه تحقیق و توسعه در حوزه تجارت نشان می‌دهد این نوع صرف هزینه، سرمایه‌گذاری بسیار پرسودی است زیرا در این واحدها هر روز راهکارهای بهتری نسبت به گذشته برای بهبود کیفیت و رقابت‌پذیرتر شدن کالا یا خدمات شناسایی می‌شود که در نهایت به سودآوری بیشتر مجموعه می‌انجامد. این روند در کشور ما نیز آغاز شده اما هنوز راه درازی را تا به ثمر نشستن در پیش دارد. ضمن اینکه امروز واحدهای تحقیق و توسعه در کشور ما بیشتر در بخش تولید متمرکز هستند و به‌نظر می‌رسد هنوز استفاده از آن به‌عنوان یک ضرورت در حوزه تجارت مطرح نشده است. در نهایت اینکه گرچه ایجاد و توسعه این بخش هزینه‌بر است اما میزان این هزینه در مقایسه با سودآوری‌هایی که در آینده می‌تواند به‌دنبال داشته باشد، ناچیز و به‌صرفه است.

پژوهش در تجارت ما نهادینه نشده است

محمدرضا مودودی - کارشناس اقتصاد بین‌الملل: ما وقتی صحبت از دانش می‌کنیم، در اصل نگاه‌مان به گذشته است؛ نگاه به مجموعه اطلاعات، آمار و مطالعاتی که برآیند آنها تبدیل به دانش می‌شود و ما از آن به‌عنوان ابزاری برای جهت‌گیری آینده استفاده می‌کنیم. اما پژوهش ابزاری برای آینده‌بینی و آینده‌نگری است. ما با استفاده از ابزار دانش تلاش می‌کنیم براساس یک برنامه زمان‌بندی مشخص و یک نظام هدفمند نیازها، نقاط ضعف و حتی تهدیدهای آینده را پیش‌بینی کنیم و موردتحلیل قرار دهیم. در دنیای امروز پژوهش نقشی اساسی در صنعت دارد و می‌دانیم که هیچ نوآوری، فعالیت یا بهبودی در این حوزه صورت نمی‌گیرد؛ مگر اینکه یک پشتوانه پژوهشی و تحقیقاتی برای آن وجود داشته باشد. در این بین هرچه سهم پژوهش، تحقیقات و مطالعات راهبردی در این موضوع بیشتر باشد، می‌بینیم که میزان تحولات، نوآوری‌ها و خلاقیت‌ها در تولیدات مختلف و خدمات ارائه شده بیشتر می‌شود. به همین دلیل می‌توان گفت پژوهش به‌مراتب کاربردی‌تر از دانش است. دانش که نگاهی مطلق به مسئله علم دارد و براساس تجربیات و آزمایش‌ها حاصل شده در کنار پژوهش به خدمت گرفته می‌شود تا گام‌های آینده را موثرتر و متفاوت‌تر از گذشته برداریم.

▣ نقش پژوهش در صنعت و تجارت

البته گذشته از این تعاریف، برای ارزیابی درست این موضوع، باید دید نقش پژوهش در صنعت و تجارت کشور به چه میزان است. همه ما می‌دانیم که کشور ما در عرصه محصولات تولیدی و تجارت بین‌الملل پیشرو نیست. ممکن است ما درباره علم نانو حرف‌های زیادی برای گفتن داشته باشیم و همین‌طور جزو ۴ کشور برتر دنیا در عرصه زیست‌فناوری باشیم اما هرچه این علوم مطلق‌تر بوده و آمیختگی کمتری با عرصه تولید و تجارت داشته‌اند، ما در آن حوزه حرفه‌ای‌تر عمل کرده‌ایم و به لحاظ دانش بنیادی، مطالعات خوبی را انجام داده‌ایم، اما در مقابل وقتی موضوع پژوهش‌های کاربردی در فرآیندهای مختلف تولیدی یا تجاری مطرح می‌شود، یک پای کار می‌لنگد. حتی بودجه‌ای که دولت برای پژوهش و استفاده از نوآوری در نظر می‌گیرد، در مقایسه با سرمایه‌گذاری و صنعت و نیز تسهیلات در نظر گرفته شده برای آن بسیار کمتر است. برآوردها نشان می‌دهد در حالی که بسیاری از شرکت‌های قدرتمند بین‌المللی سهم بالایی از پژوهش را به خود اختصاص داده‌اند و در بودجه‌بندی‌های کلان آنها پژوهش سهمی ۵ تا ۱۰ درصدی دارد، در کشور ما سهم پژوهش تقریبا ۰.۵ درصد یا حتی کمتر از آن برآورد می‌شود. به‌نظر می‌رسد این اختلاف فاحش به این دلیل است که ما رهبری بازار را در تولید و تجارت در اختیار نداریم و به‌عنوان یک پیرو نیز در حدی این موضوع را دنبال می‌کنیم که بتواند بخشی از نیازهای تولیدی ما را تامین کند. ما در صنعت واحدی با نام R&D داریم که وظیفه آنها پیگیری پژوهش، نوآوری و افزایش ضریب نفوذ فناوری در محصولات است و پس از سال‌ها در شرکت‌های بزرگ ما این بخش جاافتاده و جزو ساختار سازمانی شرکت‌ها شده است؛ هرچند میزان آن نسبت به تعداد شرکت‌های فعال موجود در کشور بسیار کم است. به‌طور مشخص حدود ۸۰۰۰ شرکت بزرگ صنعتی در کشور وجود دارد که در قیاس با ۵۰ هزار واحد کوچک و متوسط، عدد بزرگی نیست و در همین حد نیز نتوانسته‌ایم موضوع تحقیق و توسعه را در کنار بخش‌هایی مثل معاونت بازار، معاونت مالی، معاونت اداری و معاونت تولید در شرکت‌های کوچک و متوسط نهادینه کنیم.

▣ ضرورت افزایش ضریب نفوذ فناوری

مشکل دیگر در این زمینه این است که همین میزان اندک نیز آن‌طور که باید و شاید به فکر نوآوری و افزایش ضریب نفوذ فناوری در محصولات نیستند و معمولا به توسعه‌هایی مبتنی بر خرید یا انتقال فناوری و طرح‌های توسعه‌ای متداول در شرکت‌ها می‌پردازند و کمتر به مباحثی مانند بهبود مستمر که شرکت‌ها برای رقابت به آن نیاز دارند، توجه می‌کنند. البته این بی‌توجهی در تجارت بسیار مشخص‌تر و شرایط موجود بدتر است و می‌توان گفت در کشور شرکتی نداریم که پژوهش به‌طور مشخص جزءلاینفک ساختار آن باشد. به‌نوعی بیشتر شرکت‌های تجاری کشور در اغلب موارد درگیر اجرا هستند و به مسائل پژوهشی که از دغدغه‌های اصلی توسعه تجارت است کمتر توجه دارند. در حقیقت ما نمی‌توانیم بازار خود را توسعه دهیم، در حالی که درباره گستره بازار، حجم بازار، قدرت رقبا و ضریب نفوذ آنها، محصولات جایگزین و جانشین و نیز قوانین و فضای کسب‌وکار کشورهای هدف تجاری به‌صورت دقیق مطالعه نکرده‌ایم. به‌نظر می‌رسد برای بسیاری از شرکت‌های تجاری، موضوع R&D در حوزه تجارت یک فرآیند لوکس تلقی می‌شود و آن را جزو ضرورت‌ها تلقی نمی‌کنند. به همین دلیل نیز متاسفانه نه در سطح دانشگاه و نه در سطح بنگاه‌ها و شرکت‌ها داده‌های چندان غنی و کاربردی از تحلیل بازار نداریم و با چشمان کاملا بسته در مسیر بازارهای بین‌المللی حرکت می‌کنیم. فضای کسب‌وکار کشورهای هدف صادراتی و تجاری ما معمولا مه‌آلود است زیرا ما هیچ ابزاری برای شفاف‌سازی این عرصه به‌وجود نیاورده‌ایم.

▣ نیاز به تیم قدرتمند تحلیل بازار

به هر حال در فضایی که رقابت در آن به‌شدت زیاد است و بازارها یکی پس از دیگری و به‌سرعت توسط رقبا بلعیده می‌شوند، ما نیاز داریم یک تیم قدرتمند در تحلیل بازار داشته باشیم؛ تیم قدرتمندی که با ارزیابی آمار، بازار و رقبا از ابعاد مختلف برنامه‌های آینده و قدم‌های تجاری شرکت را برای حضور موفق‌تر در بازار تدوین کند.

ما در اغلب موارد ترجیح می‌دهیم بدون هزینه کردن در این بخش به یکباره محصول خود را وارد بازارهای خارجی کنیم و پس از آن متحمل هزینه‌های سنگین شویم، در حالی که با هزینه‌های بسیار کمتر در حوزه پژوهش می‌توانستیم به شکلی موفق تر وارد این مسیر شویم. این ضعفی بزرگ برای تجارت ماست که به برنامه‌های تجاری شرکت‌ها آسیب خواهد زد و حتی می‌تواند باعث تخریب برند شود.

▣ سرمایه‌گذاری برای آینده

پژوهش یکی از مهم‌ترین پایه‌های تجارت است که به‌طور کلی به دو بخش تقسیم می‌شود؛ یکی پژوهش‌های بنیادین که فراتر از توان و اختیارات یک بنگاه است و باید توسط دستگاه‌های اجرایی مرتبط و دولت برای آن هزینه شود و نتایج عمومی‌تری را حاصل کند تا همه بتوانند از آن منتفع شوند. دیگری پژوهش‌های کاربردی است که به فراخور نیاز هر کالا، خدمت و شرکت می‌تواند تعریف شود و هدف آن نیز این باشد که چگونه می‌تواند مزایا و نقاط قوت یک کالا را بهبود ببخشد و مشکلات آن را حل کند.

البته برای هر دو بخش ما نیازمند نیروهای متخصص و خبرنگان مجرب با ذهن خلاق و بالنده هستیم که وجود آنها به‌معنای هزینه نیست و در اصل یک سرمایه‌گذاری برای آینده است که نتایج و خروجی آن می‌تواند به نفع بنگاه تجاری و کاهش هزینه‌ها، افزایش سودآوری و توسعه برند باشد که پیش‌شرط اساسی توسعه پایدار یک بازار تجاری است. در مجموع می‌توان گفت در ساختارهای تعریف‌شده و بین‌المللی امروز، بدون وجود پژوهش و آینده‌نگری، هیچ فعل اقتصادی و تجاری نمی‌تواند به‌صورت موفق و مداوم ارزش افزوده و درآمد ایجاد کند. در واقع پژوهش ما را پیش از متحمل شدن هزینه‌های گزاف، به چشم‌انداز نهایی نزدیک می‌کند و نشان می‌دهد که آیا فرصتی برای بهره‌برداری بیشتر از آن وجود دارد یا خیر.

> امروز واحدهای تحقیق و توسعه در کشور ما بیشتر در بخش تولید متمرکز هستند و به‌نظر می‌رسد هنوز استفاده از آن به‌عنوان یک ضرورت در حوزه تجارت مطرح نشده است

> فضای کسب‌وکار کشورهای هدف صادراتی و تجاری ما معمولا مه‌آلود است زیرا ما هیچ ابزاری برای شفاف‌سازی این عرصه به‌وجود نیاورده‌ایم

سخن پایانی...

باتوجه به آنچه گفته شد، می‌توان به این نتیجه رسید که ما هنوز در حوزه تجارت به جایگاهی نرسیده‌ایم که لزوم وجود ساختارهایی مانند واحد تحقیق و توسعه را در بنگاه‌های تجاری حس کنیم. البته این بی‌توجهی محدود به همین موضوع نیست و ما در تشکیل ساختارهایی مثل رایزنی‌های بازرگانی نیز این بی‌توجهی را تجربه کرده‌ایم و کار را به جایی رساندیم که از رایزن بازرگانی تنها یک نام در حوزه تجارت باقی مانده است. به هر روی گرچه امروز صادرات غیرنفتی ما باتوجه به مشکلات تجاری موجود در حدی نیست که فعالان اقتصادی و تولیدکنندگان بخواهند واحدهایی برای تحقیق و توسعه در نظر بگیرند، اما بدون شک اگر روزی بخواهیم نقش تاثیرگذاری در بازار فروش ایفا کنیم، باید این کار را باتوجه به جایگاه R&D و تمرکز بر آن انجام دهیم؛ آن هم نه واحدی که مثل بخش تحقیق و توسعه بسیاری از واحدهای صنعتی تنها یک عنوان اداری باشد، بلکه بخش پویا و دغدغه‌مندی که بتواند حرکت‌هایی رو به جلو در ساختار تجاری کشور انجام دهد و بستری را برای توسعه تجاری و اقتصادی کشور ایجاد کند.

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

لزوم نظارت علمی بر بازار کالاهای اساسی

جای خالی دانش در برخورد با نوسانات بازار

عکس: آیدا فریدی

پیمان صفردوست: بازار داخلی کشور در طول نزدیک یک سال گذشته شاهد تغییر و تحولات بسیاری بوده است. باتوجه به شرایط اقتصادی کشور در طول این مدت، همه‌گیری ویروس کرونا، کاهش ارزش پول ملی، محدودیت مبادلات تجاری و بسیاری از مسائل دیگر، افزایش نرخ کالاها و خدمات چندان دور از ذهن نبود اما شاید هیچ کس گمان نمی‌کرد که افزایش قیمت‌ها تا این حد باشد. بیشتر دست‌اندرکاران و مسئولان به‌طبع تحریم‌ها و بحران کرونا را مسبب این وضعیت می‌دانند اما در مقابل بسیاری از فعالان اقتصادی بخش خصوصی معتقدند این عوامل در بدترین حالت هم نمی‌توانست تا این حد در افزایش قیمت‌ها موثر باشد و تاثیر موانع و مشکلات داخلی در این افزایش نرخ از عوامل برون‌مرزی بیشتر بوده است. برخی سیاست ارز چندنرخی را در این موضوع دخیل می‌دانند، عده‌ای توپ گرانی را در زمین سوداگران داخلی می‌اندازند، گروهی بگیروببندهای بانک مرکزی را عامل به تعادل نرسیدن بازار داخلی می‌دانند و در مجموع هر کس به فراخور جایگاه و دانش خود، انگشت اتهام را به‌سوی گروهی دیگر گرفته است. اما به‌راستی درد بازار داخلی ما چیست و چرا در این مدت نسبتا طولانی حتی برای کالاهای مصرفی روزمره نیز درمانی پیدا نشده است؟ با گزارش روزنامه صمت در این باره همراه باشید:

بازار پروتئین به نرخ خون

مسئولان و مدیرانِ سازمان‌های ذی‌ربط، گرانی شدید و بی‌سابقه نهاده‌های دامی را نمی‌پذیرند. آنها می‌گویند قیمت‌ها در سامانه بازارگاه، تغییری نکرده و نمی‌پذیرند که پرورش‌دهندگان فقط یک‌سوم نیاز خود را از طریق این سازکار تامین می‌کنند. البته در مقابل تولیدکنندگان معتقدند امروز نرخ نهاده در بازار آزاد مشخص می‌شود زیرا توزیع‌کنندگان با یک نگاه کاملا غیرعلمی، از این چرخه حذف شده‌اند. تولیدکنندگان معتقدند اعضای این صنف همواره همراه تولیدکننده بوده و بقای خود را در بقای تولیدکننده می‌دیدند؛ بنابراین با حذف آنها نه‌تنها خسارت فراوانی به حداقل ۳۰۰۰ نیروی کارِ شاغل در این بخش وارد شد بلکه تولیدکنندگان هم متحمل ضرر و خسارت به‌مراتب بیشتری شدند. در حال حاضر ۳ ماه از حذف کامل توزیع‌کنندگان می‌گذرد و شاهد آن هستیم که واسطه‌های زیرزمینی، بازار سیاه نهاده‌ها را در اختیار گرفته‌اند. آنها محصولات را به ۴ برابر نرخ مصوب در اختیار تولیدکننده قرار می‌دهند. تولیدکنندگان می‌گویند رها کردن بازار نهاده‌ها و تمرکز بر قیمت‌گذاری دستوری کالا در بازار کاری کاملا غیرعلمی است. با اینکه مسئولان جهاد به چشم دیدند که با حذف توزیع‌کنندگان، چه بلایی بر سر توزیع و تولید نهاده آمد، بعد از این تجربه تلخ و شکست‌خورده، باز هم به احیای این صنف نمی‌پردازند و در جهت جبران قدمی برنمی‌دارند.

گوشت را نهاده گران می‌کند یا واسطه

دست‌اندرکاران نهادهای بالادست دولتی یکی از عوامل افزایش نرخ فرآورده‌های گوشتی را حضور دلالان و واسطه‌ها در این بازار می‌دانند اما برخی فعالان این حوزه نظر دیگری در این باره دارند.

علی اصغر ملکی، رئیس اتحادیه گوشت گوسفندی در این باره در گفت‌وگو با صمت اعلام کرد: در حال حاضر دامداران ما جو را با نرخ ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ تومان به ازای هر کیلوگرم خریداری می‌کنند که طبیعتا بر بهای تمام‌شده گوشت تاثیر می‌گذارد. نهاده‌های دامی و علوفه گران شده و دامداران نیز مجبور به افزایش نرخ دام‌های‌شان هستند. البته در کنار این موضوع افزایش میزان مصرف فرآورده‌های گوشتی در این فصول نیز می‌تواند بر افزایش نرخ گوشت گوسفندی تاثیر بگذارد. وی درباره نقش واسطه‌ها در افزایش نرخ گوشت قرمز در بازار داخلی نیز عنوان کرد: گرچه ظاهرا این موضوع می‌تواند در افزایش نرخ گوشت دخیل باشد اما حقیقت این است که این واسطه‌ها از گذشته در چرخه تهیه و توزیع گوشت قرمز حضور داشته و در تمام این سال‌ها به فعالیت مشغول بوده‌اند و جالب اینکه آنها نیز برای افزایش نرخ گوشت، دلایل موجهی دارد؛ بنابراین نمی‌توان تمام این گرانی‌ها و افزایش قیمت‌ها را به گردن آنها انداخت.

ارز ترجیحی اصلا ارجح نیست

یکی از سیاست‌هایی که دولت در این مدت در پیش گرفته، اختصاص یارانه به کالاهای اساسی و واردات آنها با ارز ترجیحی بوده است. دولت با این کار قصد داشت این کالاها با قیمت متناسبی به‌دست مصرف‌کنندگان برسد اما این خواسته در عمل هیچ گاه محقق نشد. کارشناسان در این‌باره معتقدند این نوع اختصاص یارانه به کالاهای اساسی به هیچ وجه علمی نیست و نمی‌تواند اهداف موردنظر مجریان آن را محقق کند. قاسم‌علی حسنی، دبیر کل اتحادیه بنکداران مواد غذایی در این باره به خبرنگار صمت گفت: بسیاری از بارهایی که تا امروز با ارز دولتی وارد کشور شده، در بازار داخلی به نرخ ارز آزاد و نیمایی به فروش رفته و همین الان هم کالاهای بسیاری را می‌توان یافت که با ارز نیمایی وارد کشور شده‌اند اما با نرخ دلار آزاد به‌دست مصرف‌کننده می‌رسند. دبیر کل اتحادیه بنکداران مواد غذایی با ذکر این نکته که باید به سمت شیوه‌های علمی برای کنترل قیمت کالاها در بازار حرکت کنیم، اظهار کرد: دولت و نهادهای زیرمجموعه آن باید بپذیرند که وضعیت حاکم بر بازار کشور، پیامدی جز دردسر، رانت و فساد به همراه نخواهد داشت و با چاره‌اندیشی مناسب، واگذاری این کار به بخش خصوصی، شفاف‌سازی و ایجاد رقابت در این زمینه را در دستور کار خود قرار دهند. حسنی تصریح کرد: دولت باید بپذیرد مسیری که در حوزه بازار تاکنون طی کرده، اشتباه بوده و با علم به این اشتباه، تصمیم درست را در این زمینه اتخاذ کند. وی با تاکید بر لزوم آزادسازی قیمت‌ها و ایجاد سیستم تک‌نرخی برای واردات گفت: فقط لازم است اجازه دهیم نظام عرضه و تقاضا قیمت‌های بازار را مشخص کند، زیرا این روش گرچه ممکن است در یک مقطع باعث افزایش نرخ کالاها در بازار شود اما در کل و بلندمدت به صلاح مصرف‌کننده و اقتصاد کشور است و می‌تواند یک روند پایدار را در اقتصاد کشور ایجاد کند. حسنی در این باره خاطرنشان کرد: تا زمانی که شیوه‌های متداول و امتحان پس‌داده‌ای مثل نظام تک‌نرخی در اقتصاد کشور وجود نداشته باشد و ارزهای دولتی و نیمایی در اقتصاد نقش داشته باشند، رانت، فساد و مشکلاتی از این دست در نظام اقتصادی کشور ما وجود خواهند داشت.

راه علمی با مسیر فعلی فرق دارد

مسعود دانشمند، فعال و کارشناس اقتصادی نیز در این باره اعتقاد دارد تخصیص ارز ترجیحی برای واردات تنها باعث فساد می‌شود و دولت اگر به فکر رفاه اقشار آسیب‌پذیر جامعه است باید راه علمی را برای این کار انتخاب کند. وی در این باره بیان کرد: ما باید در قدم اول ارز خود را تک‌نرخی کنیم تا کالاها جایگاه خود را پیدا کنند. در مرحله بعد دولت می‌تواند، ارز تک‌نرخی و آزاد را در اختیار واردکننده بگذارد و پس از واردات، خود کالا را خریداری کرده و با نرخ موردنظر خود با سوبسید، کوپن یا هر روش دیگری در اختیار مصرف‌کننده بگذارد. دانشمند در این باره تصریح کرد: استنباط ما از تنظیم بازار نباید قیمت‌گذاری روی کالاها و عملکرد دستوری در نظام اقتصادی باشد. در واقع قیمت‌گذاری از نگاه کارشناسان امری خارج از اختیارات دولت است و تنظیم نرخ زمانی اتفاق می‌افتد که تعادل بین عرضه و تقاضا برقرار شود. این کارشناس حوزه اقتصاد با اشاره به اینکه کار دولت در تنظیم بازار قیمت‌گذاری نیست، خاطرنشان کرد: تا زمانی که دولت و حاکمیت وظیفه خود را در این حوزه محدود به قیمت‌گذاری ببینند، تولیدکنندگان و عرضه‌کنندگان محصولات دچار مشکل خواهند بود؛ کما اینکه سال‌های سال است که با این روش غلط و غیرعلمی ما با مشکلات متعدد در تنظیم قیمت‌ها مواجهیم.

مرهم را روی زخم بگذاریم

بسیاری از کارشناسان و فعالان اقتصادی کشور معتقدند ریشه بیشتر نابسامانی‌های حوزه بازار این است که برخورد علمی با این بخش نمی‌شود و بسیاری از دست‌اندرکاران ترجیح می‌دهند به‌جای زبان علم، از موضع قدرت به این داستان وارد شوند. این گروه معتقدند ما اگر می‌خواهیم بازار متعادلی داشته باشیم، نمی‌توانیم و نباید نظارت خود را فقط معطوف به بازار کنیم، زیرا ریشه بسیاری از مشکلاتی که در بازار فروش به چشم می‌خورد، از قبل از بازار آب می‌خورد؛ پس به‌جای داغ و درفش به‌دست گرفتن و راه افتادن در بازار بهتر است آسیب‌شناسی‌ها را بر مبنای داده‌های آماری و علمی انجام دهیم و با این موضوع برخورد ریشه‌ای کنیم. در نهایت اینکه وقتی فردی از درد فریاد می‌کشد، نگاه طبیب حاذق این است که مرهم را روی محل درد بگذاریم تا درد او فروکش کند و فریاد نزند اما اگر همان مرهم را به‌دست طبیب نابلد بسپاریم، آن را بر دهان بیمار خواهد گذاشت تا صدای او قطع شود.

شناسه ۱۰۵۸۵۹۵

آگهی مناقصه

شرکت شهرک‌های صنعتی چهارمحال و بختیاری در نظر دارد به استناد قوانین و مقررات معاملات دولتی، مناقصه عمومی مطابق شرایط زیر را با بهره‌گیری از سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس http://www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

تاریخ انتشار مناقصه در سامانه تاریخ ۱۳۹۹/۰۹/۲۲ می‌باشد.

نام پروژه	محل اجرا	نوع فراخوان	مبلغ برآورد اولیه (ریال)	آخرین مهلت دریافت اسناد از سایت		آخرین مهلت ارائه پیشنهاد		زمان بازگشایی		محل تامین اعتبار	مبلغ تضمین (میلیون ریال)
				ساعت	تاریخ	ساعت	تاریخ	ساعت	تاریخ		
تهیه مصالح و اجرای شبکه برق فشار متوسط و روشنایی شهرک صنعتی کوهرنگ	شهرک صنعتی کوهرنگ	مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای	۳/۸۱۳/۳۵۵/۴۰۳	۱۴	۱۳۹۹/۰۹/۲۷	۱۴	۱۳۹۹/۱۰/۰۸	۸:۳۰	۱۳۹۹/۱۰/۰۹	داخلی	۱۹۱

شرکت شهرکهای صنعتی چهارمحال و بختیاری

اسامی سرپرستان موسسه صمت در استان‌های سراسر کشور

ردیف	نام استان	نام سرپرست	همراه	تلفن	فکس
۱	آذربایجان غربی	اکبر حاجی‌محمدکریم‌آبادی	۰۹۱۴۳۴۹۱۵۱۳	۰۴۴۳۲۲۴۶۱۳۷	۰۴۴۳۲۲۴۶۱۳۷
۲	آذربایجان شرقی	مجتبی کرمانی‌زاده	۰۹۱۴۱۲۰۳۷۴۳	۰۴۱۳۵۴۱۸۸۲۹	۰۴۱۳۵۴۱۸۸۲۹
۳	اردبیل	بهزاد عباسی	۰۹۱۴۳۵۱۹۳۴۵	۰۴۵۳۳۳۲۲۷۳۴	۰۴۵۳۳۳۲۲۷۳۴
۴	اصفهان	بهروز راعی	۰۹۱۳۱۱۳۵۲۹۱	۰۳۱۳۵۵۴۴۱۴۵	۰۳۱۳۵۵۴۴۱۴۵
۵	البرز	سید اکبر حسینی	۰۹۱۲۲۶۳۶۱۷۷	۰۲۶۳۲۵۰۷۰۹۷	۰۲۶۳۲۵۰۷۰۹۷
۶	ایلام	حمزه عبداللهی‌پور	۰۹۱۸۸۴۱۴۴۸۴	۰۸۴۳۳۳۶۷۵۹۰	۰۸۴۳۳۳۶۷۵۹۰
۷	بوشهر	صفیه رزاز	۰۹۱۷۳۷۴۲۳۶۳	۰۷۷۳۳۳۲۹۳۳۱	۰۷۷۳۳۳۲۹۳۳۱
۸	چهارمحال بختیاری	راضیه صادقی(مهدی حسینی)	۰۹۱۳۰۵۷۶۰۷۱	۰۳۸۳۳۳۵۱۸۴۲	۰۳۸۳۳۳۵۱۸۴۲
۹	خراسان شمالی	بهزاد مرادپور	۰۹۳۵۳۳۶۴۹۰۴	۰۵۸۳۲۲۶۰۴۰۸	۰۵۸۳۲۲۶۰۴۰۸
۱۰	خراسان جنوبی	مصطفی ملایی	۰۹۱۵۸۶۴۳۲۱۲	۰۵۶۳۲۲۴۶۳۸۳	۰۵۶۳۲۲۴۶۳۸۳
۱۱	خوزستان	بهزاد ساسان‌پور	۰۹۱۶۱۱۱۶۶۸۵	۰۶۱۳۳۳۳۸۱۷۷	۰۶۱۳۳۳۳۱۲۷۴
۱۲	زنجان	سیدکریم حری‌زنجانی	۰۹۱۲۲۴۱۹۵۸۰	۰۲۴۳۳۳۳۲۱۸۳	۰۲۴۳۳۳۳۲۱۸۳
۱۳	سیستان و بلوچستان	آسیه هودفر	۰۹۱۵۵۴۳۰۹۰۴	۰۵۴۳۳۲۱۲۲۴۶	۰۵۴۳۳۲۱۲۲۴۶
۱۴	فارس	قاسم توانایی	۰۹۱۷۱۱۳۰۰۰۳	۰۷۱۳۲۲۸۰۰۰۳	۰۷۱۳۲۲۸۰۰۰۳
۱۵	قزوین	فهیمه زارع دار	۰۹۱۲۵۶۰۶۲۸۲	۰۲۸۳۳۶۵۳۱۴۵	۰۲۸۳۳۶۵۳۱۴۴
۱۶	قم	ابوالحسن میرهادی	۰۹۱۲۸۵۲۴۶۳۳	۰۲۵۳۷۷۵۸۸۳۱	۰۲۵۳۶۶۱۵۳۸
۱۷	کرمان	علی امیرتیموری	۰۹۱۵۵۲۵۰۰۰۵	۰۳۴۳۲۳۵۹۱۰	۰۳۴۳۲۳۵۹۰۸
۱۸	کرمانشاه	لیلا شهری	۰۹۱۸۹۳۶۷۲۱۵	۰۸۳۳۸۳۳۱۶۳۲	۰۸۳۳۸۳۳۱۶۳۲
۱۹	گلستان	حمید میرزا علی	۰۹۱۱۱۷۱۲۹۹۵	۰۱۷۳۲۲۵۱۸۱۹	۰۱۷۳۲۲۲۳۳۴۱
۲۰	گیلان	زهرا مصلح	۰۹۱۱۲۳۷۱۰۴۴	———	———
۲۱	لرستان	آقای باقری	۰۹۱۶۷۱۶۹۴۴۰	———	———
۲۲	مرکزی	فروغ کمال‌آبادی	۰۹۱۸۸۶۱۱۶۵۸	۰۸۶۳۲۲۴۳۹۷۴	۰۸۶۳۲۲۴۳۹۷۴
۲۳	همدان	حمید سپهری	۰۹۱۸۲۲۰۸۶۳۵	۰۸۱۳۲۵۱۰۵۰۸	۰۸۱۳۲۵۱۰۵۰۸
۲۴	هرمزگان	اشکان سهرابی	۰۹۱۷۷۶۱۹۵۲۰	۰۷۶۳۲۲۲۲۸۳۰	۰۷۶۳۲۲۲۶۰۵۸
۲۵	یزد	زینب زارع	۰۹۳۹۰۲۲۹۳۰۱	۰۳۵۳۶۲۲۸۳۱۴	۰۳۵۳۶۲۲۸۳۱۴
۲۶	کهگیلویه و بویراحمد	کابیدی	۰۹۱۷۷۴۲۹۶۴۲	۰۹۱۷۸۴۲۸۴۹۸	
۲۷	سمنان(شاهرود)	حسن یزدانی	۰۹۱۲۱۷۳۱۷۲۱	۰۲۳۲۲۲۲۸۱۳۱	۰۲۳۲۲۲۲۸۱۳۱
۲۸	مازندران	امین امیری	۰۹۱۱۳۲۴۴۱۰۸	-	-
۲۹	خراسان رضوی	مجتبی نوریان	۰۹۱۵۱۳۲۸۸۶۰	۰۵۱۳۶۰۸۳۸۱۰	۰۵۱۳۶۰۸۳۸۱۰

برگزارکننده نمایشگاهی در گفت‌وگو با صمت مطرح کرد

عارضه‌ای جدید اما بزرگ در صنعت نمایشگاهی

ستاد مقابله با کرونا پس از گذشت حدود ۲۰ روز دوباره برگزاری رویدادهای نمایشگاهی تخصصی در مناطق زرد و نارنجی کشور را بلامانع عنوان کرد. این برای چندمین‌بار است که روند فعالیت این عرصه با تصمیمات این ستاد متوقف می‌شود. شاید به جرأت بتوان گفت که صنعت نمایشگاهی تنها صنعت در کشور است که از زمان شیوع ویروس کرونا در اواخر سال گذشته تا کنون به این اندازه متوقف شده است.

اما این تصمیمات که اغلب ازسوی کسانی که شناخت کافی از این صنعت ندارند چه تاثیری بر آینده صنعت نمایشگاهی کشور خواهد گذاشت؟ این صنعت از زمان شیوع ویروس کرونا تا کنون چه روندی را در پیش گرفته و آینده این صنعت متاثر از این تصمیمات چه خواهد بود؟ در همین زمینه، صمت گفت‌وگویی را با ادریس مازندرانی، فعال و برگزارکننده نمایشگاهی ترتیب دادیم و نظر وی را در این زمینه جویا شده که در ادامه مطالعه خواهید کرد.

ادریس مازندرانی در ابتدای این گفت‌وگو ضمن اشاره به شیوع ویروس کرونا اظهارکرد: در ابتدای شیوع این ویروس ستاد مقابله با کرونا تصمیم بر ممنوعیت برگزاری رویدادها گرفت.

در این میان، مدیرعامل شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران نیز تغییر کرد و در نخستین گام اقدام شایان‌توجهی انجام داد و مجوز برگزاری رویدادها را از ستاد مدیریت کرونا اخذ کرد.

وی در ادامه عنوان کرد: مسئله‌ای که وجود دارد و توجه به آن ضروری است، اعتمادی است که باید به وجود بیاوریم تا هم شرکت‌ها و هم بازدیدکننده متخصص بتوانند در نمایشگاه‌ها حضور پیدا کنند. برای رسیدن به این مهم نیز راهی نداریم جز اینکه تمام پروتکل‌های بهداشتی را با جدیت رعایت کنیم. این روزها نمایشگاه‌های مجازی نَمدی شده تا شرکت‌هایی که برای کسب سودی مقطعی به‌دنبال مسیری برای ورود به صنعت نمایشگاهی بودند از این نمد کلاهی برای خود ببافند. متاسفانه این موضوع به عارضه‌ای برای صنعت نمایشگاهی تبدیل شده است. برگزارکنندگانی که عناوین نمایشگاهی داشتند با در نظر گرفتن شرایط حال حاضر، رویدادها را برگزار نکردند و منافع مشارکت‌کننده، رعایت استانداردهای نمایشگاهی و برندینگ شرکت خود را در اولویت قرار دادند. اما متاسفانه امروزه شرکت‌هایی که در جایگاه برگزارکننده نیستند و در رتبه ۲ و ۳ فعالیت می‌کنند با برگزاری نمایشگاه‌های مجازی شرکت‌های برگزارکننده را متضرر کرده‌اند.

نمایشگاه‌های مجازی اگر در کنار نمایشگاه‌های حقیقی برگزار شوند کارآیی لازم را خواهند داشت. باید توجه داشت که نمایشگاه‌ها یک رویداد زنده و شتابدهنده هستند و از این جهت نمی‌توان جایگزینی برای آن در نظر گرفت. به‌عنوان مثال، نمی‌توان موتور یک اتومبیل را برداشت و موتور یک موتورسیکلت را جایگزین آن کرد.

عکس: آیدا فریدی

فعالان صنعت نمایشگاهی امیدوار بودند مسئولان کشور و اعضای ستاد مقابله با کرونا به اهمیت این صنعت واقف شوند و با این عرصه مدارا کنند که متاسفانه این مهم تا کنون اتفاق نیفتاده است

▣ صنعت نمایشگاهی را نمی‌توان تعطیل کرد

این فعال نمایشگاهی افزود: ویروس کرونا به دفعات موجب تعطیلی بسیاری از صنایع و مشاغل شد اما باید توجه داشت به هر میزان که شیوع ویروس کرونا حاد شود بعضی شاهراه‌های مهم اقتصاد و صنعت کشور را نمی‌توان بست. به‌عنوان مثال، دولت هیچ‌گاه نیروگاه‌ها یا شبکه حمل‌ونقل عمومی را نمی‌تواند تعطیل کند. همان‌گونه که هر قدر شیوع کرونا افزایش یافت، مترو تهران تعطیل نشد. صنعت نمایشگاهی نیز موتور محرک، هسته مرکزی و شتاب دهنده تولید و صادرات کشور است. اگر ما بخواهیم این صنعت را تعطیل کنیم به‌طور قطع، تاثیر مستقیم این امر را در تراز تجاری کشور شاهد خواهیم بود.

بنا بر آمار میزان صادرات کشور در ماه‌های گذشته به‌شدت کاهش یافته که این موضوع ارتباط مستقیم به تعطیلی صنعت نمایشگاهی دارد.

ما فعالان صنعت نمایشگاهی امیدوار بودیم که مسئولان کشور و اعضای ستاد مقابله با کرونا به اهمیت این صنعت واقف شوند و با این عرصه مدارا کنند که متاسفانه این مهم تا کنون اتفاق نیفتاده است.

مازندرانی در بخش دیگری از صحبت‌های خود گفت: همکاران من در همه عناوینی که برگزار می‌کنند با صنف و کسب‌وکارهای مختلف طرف هستند. در این میان، برای ایجاد همگرایی، این اصناف و شرکت‌های برگزارکننده باید در یک راستا قرار می‌گرفتند تا برگزاری آن نمایشگاه موفقیت‌آمیز باشد. در سال‌های اخیر نقش انجمن‌ها و اتحادیه‌ها از سیاست‌گذار و حامی به دخالت‌های بی‌مورد و تاثیر فراوان در نتیجه برگزاری رویدادها تغییر کرده که مقصر اصلی این موضوع نیز سازمان توسعه تجارت و شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران است.

▣ جاری شدن مدیریت دانایی در صنعت نمایشگاهی

این برگزارکننده نمایشگاهی در پایان گفت: در ادامه مسیر و برای بهبود روند صنعت نمایشگاهی کشور، برخی مسائل مانند تعرفه‌های نمایشگاهی و قوانین دست و پاگیر باید حذف شوند. ضروری است که تغییر و نوآوری‌هایی در قوانین و مقررات نمایشگاهی ایجاد شود تا باوجود اینکه شرکت سهامی نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران دولتی است بتواند سرعت عمل بالایی نسبت به شرایط موجود جامعه داشته باشد.

امیدوارم با حضور مدیرعامل جدید شرکت نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران که انسان بسیار شریفی است مدیریت دانایی در نمایشگاه جاری شود تا صنعت نمایشگاهی در سال ۱۴۰۰ با یک نقش ویژه و موثر فعالیت خود را آغاز کند تا کاستی‌هایی که متاثر از شیوع ویروس در اقتصاد و تولید کشور واردشده را جبران کند که به عقیده من این امر نیاز به یک حرکت جهادی دارد.

سهیل فرزین
editor@smtnews.ir

ادریس مازندرانی

نمایشگاه‌های مجازی اگر در کنار نمایشگاه‌های حقیقی برگزار شوند کارآیی لازم را خواهند داشت

اخبار

جلوگیری از ایجاد سایت‌های جدید نمایشگاهی

مدیرعامل شرکت بین‌المللی نمایشگاهی جنوب‌شرق با بیان انتظارات متصدیان این صنعت از دولت، تصریح کرد: با توجه به گذشت ۹ماه از شیوع ویروس کرونا و تجربه به‌دست‌آمده از راه‌های مبارزه با آن درخواست تنظیم شیوه‌نامه و پروتکل‌های جامع بهداشتی برای برگزاری نمایشگاه‌ها را داریم تا مجبور نباشیم تا روز افتتاح نمایشگاه نگران برگزار شدن یا عدم‌برگزاری نمایشگاه باشیم و به‌طور خلاصه مسئولان باید با اتخاذ تصمیماتی مدبرانه و کارشناسی شده مانع ورشکستگی سایت‌های نمایشگاهی شوند. سعید همچنین ادامه داد: با توجه به خسارت‌های انجام‌شده در این ۷ ماه تقاضای کمک بلاعوض به سایت‌ها را داریم. وی با اشاره به جذب فعالان بخش خصوصی به این صنعت، اظهارکرد: با عمل به ضوابط و مقررات تدوین‌شده که مبنای سرمایه‌گذاری در استان‌ها بوده و برنامه‌ریزی مدون و منظم ۳ تا ۵ ساله برای برگزاری نمایشگاه‌های ملی و بین‌المللی می‌توان مسیر را برای ورود فعالان بخش‌خصوصی به این صنعت تسهیل کرد. به‌گفته وی، با توجه به اینکه انجمن نمایشگاه‌های بین‌المللی ایران درحال‌حاضر به‌طور تخصصی و کارشناسی، فعال و آشنا با صنعت نمایشگاهی در حال انجام وظیفه است، لازم است با افزایش اختیارات این انجمن امور و برنامه‌ریزی‌های لازم به آن سپرده شود تا با آسیب‌شناسی دقیق نسبت به مسائل نمایشگاهی تصمیم‌گیری شود. مدیرعامل شرکت بین‌المللی نمایشگاهی جنوب‌شرق، معتقد است: چالش اصلی این است که باید به نمایشگاه به‌عنوان یک صنعت نگاه کنیم؛ بنابراین ضروری است طراحی لازم برای رسیدن به هدف در صنعت نمایشگاهی کشور و بعد از آن برنامه‌ریزی برای این امر انجام شود و درنهایت وارد اجرا شویم، اگر این مسیر به‌درستی محقق شود شاهد شکوفایی در صنعت نمایشگاهی خواهیم بود. سعید افزود: برگزاری و اجرای رویدادهای نمایشگاهی، علاوه بر نمایش تجربه‌ها، برای هر شهر، استان و کشور می‌تواند گامی مؤثر در برندسازی و معرفی تولیدکنندگان و محصولات تولیدی به تمام کشور و فراهم آوردن مقدمات صادرات باشد. علاوه بر آن، ایجاد این بستر نخستین گام برای توسعه صادرات و گسترش رشد تفکرات خلاق، نوآورانه و بکارگیری جوانان مستعد، باهوش و بروزرسانی این صنعت است. وی خاطرنشان کرد: برگزاری نمایشگاه‌های موفق با بهره‌گیری از توان هر استان می‌تواند مقدمه‌ای برای جذب گردشگر از اقصی نقاط کشور و حتی خارج از کشور به لحاظ حضور یا بازدید از رویدادهای نمایشگاهی باشد که در این زمینه می‌توان به برگزاری موفق نمایشگاه معدن و صنایع‌معدنی و ماشین‌آلات وابسته در چندین سال گذشته در بهشت معادن (کرمان) اشاره کرد. مدیرعامل شرکت بین‌المللی نمایشگاهی جنوب‌شرق گفت: برنامه‌ریزی برای افزایش عناوین نمایشگاه‌ها و اشغال حداکثری فضای نمایشگاهی و افزایش تعداد روزهای نمایشگاه از ۱۰۰ روز به ۲۶۰ روز از جمله موفقیت‌های حاصله در سایت نمایشگاهی جنوب‌شرق بوده که گواه آن اخذ مجوز ۴۰ عنوان نمایشگاه تخصصی با عناوین گوناگون از سوی کارگروه توسعه صادرات استان و تایید سازمان توسعه و تجارت کشور است

وی در پایان اظهار امیدواری کرد: با شکست ویروس کرونا و همت مدیران بهداشت و ستاد ملی کرونا با رعایت همه جوانب و دستورالعمل‌های بهداشتی تدوین‌شده از سوی ستاد ملی کرونا آماده برگزاری و اجرای برنامه‌های این سایت هستیم و امیدواریم با مدیریت و تصمیمات بهینه و به‌موقع مسئولان بر حفظ و گسترش این صنعت پویا که نیاز اقتصادی فرهنگی و روانی هر استان است، کوشا باشیم.

نمایش هنرمندان قزوین در نمایشگاه مجازی صنایع‌دستی

معاون صنایع‌دستی و هنرهای‌سنتی استان قزوین از نمایش آثار ۲۳ هنرمند این استان در نمایشگاه ملی مجازی صنایع‌دستی خبر داد.

به‌گزارش روابط‌عمومی اداره کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، سیدمیثم حصاری، معاون صنایع‌دستی و هنرهای‌سنتی استان قزوین اظهارکرد: با توجه به شیوع بیماری کرونا و محدودیت‌های ناشی از آن، سی و چهارمین نمایشگاه ملی صنایع‌دستی با حمایت معاونت صنایع‌دستی و هنرهای‌سنتی کشور برای نخستین‌بار به‌صورت مجازی و با حضور هنرمندان و صنعتگران در سراسر کشور راه‌اندازی شده است. وی هدف از راه‌اندازی این نمایشگاه را بهره‌گیری از ظرفیت‌های فضای مجازی در توسعه اقتصادی صنایع‌دستی بیان کرد و افزود: در این نمایشگاه آثار ۲۳ هنرمند و صنعتگر فعال در عرصه صنایع‌دستی و هنرهای‌سنتی استان در رشته‌های معرق، منبت، رودوزی‌های سنتی، تراش‌شیشه، زیورآلات سنتی، چادرشب‌بافی و گلیم همراه با آثار و محصولات تولیدی هنرمندان سایر مناطق کشور به نمایش درآمده است.

معاون صنایع‌دستی و هنرهای‌سنتی استان قزوین با دعوت هنردوستان برای بازدید و خرید این آثار یادآور شد: علاقه‌مندان می‌توانند برای بازدید از آثار به نمایش درآمده به نشانی اینترنتی www.tafrihati.com بخش نمایشگاه مجازی مراجعه کنند تا با حمایت از این عزیزان بخشی از خسارت‌های واردشده به این حوزه و هنرمندان فعال در این عرصه جبران شود.

پژوهش

پژوهش؛ آنچه باید باشد و نیست

«اجبار به مقاله‌نویسی دانشجویان را به دیتاسازی و تقلب‌های علمی مجبور می‌کند!» «برخی استادان راهنما، دانشجویان را به حال خود رها می‌کنند.»«تحریم‌ها، افزایش نرخ ارز و حالا کرونا چالش‌های مختلفی را پیش‌روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی گذاشته است.»

این‌ها سخنان دانشجویانی است که به مناسبت هفته پژوهش با ایسنا گفت‌وگو کرده‌اند.

امسال بیش از ۱۲ هزار داوطلب در مقطع دکترا و حدود ۱۴۶ هزار و ۵۰۰ داوطلب در مقطع کارشناسی ارشد پذیرفته شدند. دانشجویانی که قرار است پژوهش و تحقیق اصلی‌ترین جزو دوران تحصیلات تکمیلی‌شان باشد.

در سال‌های گذشته مسئولان مختلف بارها درباره کاهش کیفیت برخی پایان‌نامه‌ها و روی آوردن تعدادی از دانشجویان به خرید و فروش پایان‌نامه و رساله سخن گفته‌اند.

حالا تعدادی از دانشجویان تحصیلات تکمیلی که در مراحل دفاع از پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد یا رساله دکترای خود قرار دارند، درباره فراز و فرودهای این مسیر و چالش‌هایی که ساختار آموزشی برای فرآیند پژوهش آنها ایجاد می‌کند با ایسنا به گفت‌وگو نشستند. البته با توجه به اینکه این افراد همچنان دفاع خود را انجام نداده و همچنان عنوان دانشجو دارند، ترجیح دادند نام آنها در این گزارش ذکر نشود هرچند فایل صوتی این مصاحبه‌ها در آرشیو ایسنا محفوظ است.

یکی از دانشجویان دکترای ژنتیک درباره فرآیند پژوهش در رشته‌های علوم پایه پزشکی می‌گوید: اساس کار پژوهشی در رشته‌های علوم پایه پزشکی، فعالیت‌های آزمایشگاهی است.

یکی از فرآیندهایی که برای فعالیت‌های پژوهشی در این زمینه می‌توان طی کرد این است که دانشجو یا استاد با مراجعه به دیتابیس‌ها، از اطلاعاتی که در گذشته آپلود شده استفاده می‌کند و کارهای کامپیوتری روی آن انجام می‌دهد.

وی پس از آنالیزها به یک فرضیه می‌رسد و سپس فرضیه خود را در آزمایشگاه آزمایش می‌کند. این نوع فعالیت نیازمند این است که پژوهشگر کاملا به بیوانفورماتیک و نرم‌افزارهای مختلف آشنا باشد.

وی افزود: نوع دیگری از پژوهش‌ها در علوم پایه پزشکی این است که محقق با مطالعه مقالاتی که نوشته شده، فرضیه‌ای را بیان و سپس آن فرضیه را در آزمایشگاه بررسی می‌کند.

این دانشجو درباره نوع دیگری از تحقیقات می‌گوید: هر استادی روی زمینه‌ای خاص مشغول فعالیت است.

روند پژوهشی برای یک دانشجو ممکن است اینچنین شروع شود که استاد هنگام جذب دانشجو به وی می‌گوید دانشجوی قبلی روی موضوعی کار کرده است و حالا از دانشجوی جدید می‌خواهد کار تحقیقاتی دانشجوی قبلی را ادامه دهد. این بهترین حالت است زیرا احتمال رسیدن به نتیجه بیشتر است و استاد نیز بر موضوع تسلط بیشتری دارد.

به‌گفته وی، پژوهشگران بعد از تصویب شدن موضوع پژوهش، بخش کوچکی از موضوع کلی را انتخاب و آن را آزمایش می‌کنند تا ببینند به موفقیت منتهی می‌شود یا نه، اگر در مطالعه پایلوت نتیجه نگرفتند موضوع را تغییر می‌دهند. البته این موضوع در دانشگاه‌های ایران رعایت نمی‌شود و دانشجویان از همان ابتدا کار اصلی را شروع می‌کنند. به همین دلیل در آینده معمولا با مشکلاتی روبه‌رو می‌شوند.

این دانشجوی دکترای ژنتیک ادامه داد: مهم‌ترین دلیل اینکه مطالعه پایلوت انجام نمی‌شود این است که به هزینه نیاز دارد و استادان حاضر نیستند هزینه کنند. بعد از تصویب شدن پروپوزال کارهای آزمایشگاهی آغاز می‌شود.

او با بیان اینکه در رشته‌های علوم پایه پزشکی، فراهم بودن مواد و تجهیزات خیلی مهم است، گفت: درحال‌حاضر با افزایش نرخ ارز و تحریم‌ها، مواد مورد نیاز برای فعالیت‌های آزمایشگاهی بسیار کم شده است. اغلب این مواد در داخل تولید نمی‌شود و باید آنها را از کشورهای خارجی سفارش داد. در شرایط تحریم هم چندین ماه زمان نیاز است تا ماده‌ای به‌دست محقق برسد.

وی در بخش دیگری از سخنان خود به گرنت ارائه‌شده از سوی دانشگاه به دانشجویان دکترا اشاره کرد و افزود: مورد دیگری که وجود دارد این است که گرنتی که دانشگاه به هر پژوهشگر می‌دهد که در نهایت ۸ میلیون تومان است و با توجه به چند برابر شدن نرخ ارز گرنت‌ها تغییر نکرده است.

این موضوع فعالیت پژوهشی را با مشکل مواجه می‌کند. با این مبلغ کم، ممکن است دانشجو طرح خود را در ستادها یا صندوق‌های حمایت‌کننده از طرح‌های علمی مطرح کند و بودجه بگیرد. اما نسبت به ۳، ۴ سال پیش این بودجه‌ها خیلی کم شده است.

این دانشجو ادامه داد: ما به تجهیزات مختلفی برای پژوهش نیاز داریم که از آنجایی که این تجهیزات گران است فقط برخی مراکز آنها را دارند.

در گذشته، دانشگاه‌ها و مراکزی که دارای تجهیزات بودند به دانشجویان دیگر دانشگاه‌ها این امکان را می‌دادند که از تجهیزاتشان استفاده کنند اما در شرایط فعلی چنین اتفاقی بسیار کمتر رخ می‌دهد زیرا مسئولان آزمایشگاه‌های این مراکز نگران خراب شدن و استهلاک دستگاه‌ها هستند.

وی بیان کرد: اگر فرض کنیم بودجه و مواد و تجهیزات لازم فراهم باشد، در حالت تئوری و روی کاغذ باید نتیجه گرفت اما در عمل ممکن است شکست بخوریم. من با مواردی روبه‌رو شده‌ام که فرد یک سال یا یک سال و نیم پژوهش کرده است و بعد متوجه شده این تز پاسخ مناسبی نمی‌دهد. چنین شرایطی در دانشگاه‌های ایران دردسرساز است. یکی از دوستانم در سوئیس تحصیل می‌کند و درباره تفاوت دانشگاه‌های ایران با دانشگاه‌های سوییس در برخورد با شکست پروژه‌های تحقیقاتی می‌گوید: در این کشور، نتیجه نگرفتن نیز جزئی از تحقیق است و استادان آن را می‌پذیرند زیرا به مقاله نیاز ندارند و برایشان مهم است که دانشجو در مسیر پژوهش تکنیک‌های مختلفی را یاد گرفته است.

به‌گفته این دانشجوی مقطع دکترا، یکی از مشکلات دانشجویان تحصیلات تکمیلی در ایران این است که مجبورند مقاله ارائه دهند. مقاله‌ها با توجه به کیفیت ژورنالشان به چهار دسته تقسیم‌بندی می‌شوند و Q۱ بهترین نوع آن است.

دانشگاه‌های ایران با تمام کمبودشان از دانشجو مقاله Q۱ می‌خواهند. دانشجو برای فارغ‌التحصیلی باید یک مقاله Q۱ یا دو مقاله Q۲ و Q۳ منتشر کند. ارائه مقاله هم برای دانشجو اجباری است و هم برای استاد و این معضل‌های زیادی ایجاد می‌کند. استاد به همین دلیل بر دانشجو فشار ایجاد می‌کند و دانشجو هم به‌دلیل اینکه وقت و امکانات ندارد، دیتاسازی یا تقلب علمی می‌کند!

وی ادامه داد: گاهی پیش می‌آید که دانشجو شاغل است و وقت پژوهش ندارد؛ بنابراین به یکی از دانشجوهای دانشگاه پول می‌پردازد تا کار تحقیقاتی را انجام دهد. در نزدیکی زمان دفاع از رساله، پروژه را تحویل می‌گیرد و از آن دفاع می‌کند و فارغ‌التحصیل می‌شود. این وضعیت در حالی در دانشگاه‌های ایران وجود دارد که در دانشگاه‌های خارج از کشور بحث مقاله وجود ندارد و به مواردی مانند کار با دستگاه و ایده‌پردازی نمره می‌دهند.

▣ کرونا و مشکلات اجرای پایان‌نامه

یکی دیگر از دانشجویان که درباره چالش‌های دفاع از پایان‌نامه با ایسنا گفت‌وگو کرده است، یک دانشجوی کارشناسی ارشد است که قرار است به زودی از پایان‌نامه خود در یکی از مطرح‌ترین دانشگاه‌های ایران دفاع کند.

او با اشاره به تاثیری که شیوع کرونا بر روند آماده‌سازی پایان‌نامه‌اش گذاشته می‌گوید: برای نگارش پایان‌نامه‌ام به مصاحبه با دانش‌آموزان نیاز داشتم و از زمان شیوع کرونا و تعطیلی مدارس به مشکلات جدی برخوردم. سعی کرده‌ام به صورت مجازی با مدارس ارتباط برقرار کنم تا بتوانم با دانش‌آموزان مصاحبه‌های مجازی داشته باشم.

وی درباره میزان همراهی استادان راهنما با دانشجویان می‌گوید: استادان راهنما به‌طور کلی پیش از شیوع کرونا نیز چندان در دسترس نبودند. مخصوصا استادان دانشکده ما که اغلب در بیرون از دانشگاه پست‌هایی دارند یا درگیر پروژه‌هایی هستند!

▣ مشکلات ساختاری و محتوایی

یکی دیگر از دانشجویان با بیان اینکه چالش‌های مسیر دفاع از پایان‌نامه به دو دسته مشکلات مربوط به ساختار آموزشی دانشگاه و مشکلات مربوط به محتوا تقسیم می‌شود، درباره فرآیند دفاع خود گفت: نخستین معضلی که با آن مواجه شدم این بود که ابتدا با استادی صحبت کردم و ایشان پیشنهاد موضوعاتی را دادند و من بعد از بررسی و مطالعه بسیار، موضوعی را انتخاب کردم و پروپوزال آن را نوشتم اما استاد به فرصت مطالعاتی رفت. همان موضوع را به استادان دیگری پیشنهاد دادم و کسی قبول نکرد و در نهایت موضوع را تغییر دادم.

وی افزود: مشکل بعدی این بود که حالا باید موضوع جدیدی را انتخاب و شروع به مطالعه منابع جدید می‌کردم. در این مرحله، اغلب استادها پیشنهاد همکاری را رد می‌کردند یا می‌گفتند وقت برای دانشجوی جدید نداریم. در گروه رشته‌ی تحصیلی ما در دانشگاه تعداد دانشجویان بسیار بیشتر از ظرفیت استادان است. علاوه بر این، در دوره تحصیل ما دانشجوهای پردیس هم اضافه شدند و استادان دانشگاه وظیفه پشتیبانی از آنها را هم داشتند.

علاوه بر مواردی مانند دیتاسازی، تاثیر تحریم‌ها و افزایش نرخ ارز بر روند پژوهش‌ها، فصل مشترک سخنان این دانشجویان مشغله استادان راهنما و بی‌توجهی آنها به مشاوره و راهنمایی به دانشجویانی است که قرار است حاصل سال‌ها تحصیل خود را در قالب یک پژوهش به جامعه ارائه کنند.

بر همین اساس، یافتن راهکاری برای این معضل ضروری به نظر می‌رسد. همچنین به نظر می‌رسد منع بکارگیری استادانی که در خارج از دانشگاه دارای سمت هستند و جایگزینی آنها با دانش‌آموختگان مقطع دکترا که به‌تازگی فارغ‌التحصیل شده‌اند و توان و انگیزه بیشتری برای راهنمایی دانشجویان دارند بتواند بخشی از چالش‌های روند آماده‌سازی پایان‌نامه یا رساله دکترا را از میان ببرد.

روی خط خبر

توسعه تجاری در نقطه صفر مرزی

مدیرکل راه و شهرسازی خراسان جنوبی از پیشرفت ۷۰درصدی پروژه احداث محور ترانزیتی ماهیرود به فراه افغانستان خبر داد و گفت: ظرفیت‌های مرزی افق روشن توسعه استان است.

وحید داعی در گفت‌وگو با مهر گفت: پروژه احداث محور میل ۷۸ یا همان ماهیرود به ولایت فراه افغانستان یکی از پروژه‌های برون‌مرزی است که بیش از هر کس تجار و صادرکنندگان و همچنین رانندگان ترانزیتی منتظر اتمام آن هستند.

مدیرکل راه و شهرسازی خراسان جنوبی بیان‌کرد: این پروژه به طول ۱۲۰ کیلومتر از پایانه مرزی ماهیرود آغاز می‌شود و تا مرکز استان فراه افغانستان ادامه می‌یابد.

داعی با اشاره به اینکه تسهیل در مبادلات تجاری و بازرگانی با کشور همسایه، بهبود کریدورهای ترانزیتی شمال-جنوب، کاهش مشکلات ترافیکی حمل‌ونقل جاده‌ای و افزایش ایمنی و کاهش تصادفات در شبکه حمل‌ونقل جاده‌ای از جمله اهداف کلان این پروژه است. وی با بیان اینکه طول مورد بهره‌برداری از این پروژه تاکنون ۶۴ کیلومتر است، افزود: طول در دست اجرا نیز ۵۷ کیلومتر بوده که تا کنون ۷۰ درصد نیز پیشرفت فیزیکی داشته است.

مدیرکل راه و شهرسازی خراسان جنوبی با بیان اینکه اعتبار مصوب برای این پروژه مهم در قانون بودجه سال ۹۸ حدود ۷۰ میلیارد ریال بوده، گفت: در بودجه سال ۹۹ نیز برای این پروژه ۱۰۰ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شد. داعی با بیان اینکه میزان تخصیص اعتبار ارزی به پروژه احداث محور میل ۷۸ به فراه افغانستان ۵۰۰ هزار یورو بوده، اظهارکرد: میزان اعتبار ارزی تخصیص داده شده از سوی شورای‌عالی امنیت ملی به این پروژه نیز ۲ میلیون یورو بوده است. مدیرکل راه و شهرسازی خراسان جنوبی گفت: برای تکمیل این پروژه ۳، ۵۹۰ میلیارد ریال اعتبار لازم است.

داعی با بیان اینکه در سال ۹۹ برای این پروژه ۱۰۰ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شده، افزود: تاکنون ۹۷ میلیارد ریال از این اعتبار تخصیص یافته است. این پروژه طول ترانزیت کالا به کشور افغانستان را ۴۰۰ کیلومتر کاهش می‌دهد.

قول افغانستان برای تامین امنیت خط آهن خواف-هرات

رئیس گروه دوستی پارلمانی ایران و افغانستان از دیدارهای این گروه با همتایان افغانستانی خود و قول آنها برای تأمین امنیت راه آهن خواف-هرات خبر داد.

به‌گزارش ایسنا، علی جدی با اشاره به تکمیل راه آهن خواف-هرات و همچنین بهره‌برداری از راه آهن چابهار-زاهدان طی ماه‌های آینده که در راستای افزایش ارتباطات حمل‌ونقلی دو کشور است، افزود: ما در سال‌های اخیر حجم مناسبی از صادرات به افغانستان داشته‌ایم و می‌توانیم با استفاده از ظرفیت‌های اخیر به‌ویژه راه آهن خواف-هرات آن را تقویت کنیم. وی به توسعه مرزهای شرقی اشاره و اظهارکرد: در حاشیه ایستگاه راه آهن خواف-هرات و دیگر پایانه‌های مرزی ایران و افغانستان، به‌دنبال توسعه بازارچه‌های مرزی و پایانه‌های صادراتی میان دو کشور هستیم.

نایب رئیس کمیسیون صنایع مجلس با اشاره به دیداری که رئیس گروه دوستی مجلس افغانستان و سفیر افغانستان در ایران با رئیس مجلس ایران داشتند، گفت: در این دیدار، علاوه بر ابلاغ پیام تسلیت دولت، ملت و مجلس ایران به کشور دوست و برادر افغانستان به‌دنبال حادثه تروریستی دانشگاه کابل، موضوعات اقتصادی نیز بررسی شد. وی ادامه داد: همچنین در این نشست، موضوع راه آهن خواف-هرات و بازارچه‌های مرزی دو کشور بررسی شد؛ بحث تولید هم در خاک این کشور مورد بررسی قرار گرفت.

وی تأکید کرد: مسئولان افغانستانی قول داده‌اند امنیت این خط آهن را تأمین کنند و این خط آهن باید به مسیر مناسبی برای ارتباطات اقتصادی ایران و افغانستان تبدیل شود.

جاده ابریشم با افتتاح مسیر ریلی خواف-هرات زنده شد

راهیابی ایران به بازارهای آسیای میانه

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

موضوع احداث خط آهن ایران به هرات در غرب افغانستان به سال‌های خیلی دور برمی‌گردد که در سال‌های گذشته موانع متعددی مانع اجرای آن شدند. در سال ۱۳۸۲ و مطابق برنامه کمک‌های انسان‌دوستانه جمهوری اسلامی ایران برای بازسازی افغانستان، این پروژه دوباره مطرح و در نهایت پیرو تفاهمنامه‌ای بین وزارت راه و ترابری ایران با وزارت فواید عامه افغانستان آغاز شد. راه آهن خواف-هرات به طول ۱۳۹ کیلومتر، به صورت یک‌خطه ساخته شده که خواف در استان خراسان رضوی را به هرات شهر پرجمعیت غرب افغانستان متصل خواهد کرد. از جمله اهداف راه‌اندازی این مسیر ریلی، اتصال کشور افغانستان به شبکه ریلی، توسعه اقتصادی، ترانزیت کالا توسط کریدور شرقی-غربی از طریق مرز آستارا به اروپا، تسهیل در ترانزیت و کاهش ترافیک در گمرک زمینی دوغارون و... عنوان شده است. با افتتاح غیررسمی راه آهن خواف-هرات نخستین محموله صادراتی جمهوری اسلامی ایران، ۱۲ آذر امسال از طریق خط آهن وارد افغانستان شد. قصه راه آهن خواف-هرات، قصه دو خط موازی است که هرگز به یکدیگر نمی‌رسند اما با افتتاح این مسیر ریلی اتحاد و همدلی دو ملت بیشتر شده و رابطه مردمانش با یکدیگر عمیق‌تر و تجارت در خط ابریشم بار دیگر زنده‌تر خواهد شد. با آغاز عبور قطار از روی ریل‌های راه آهن خواف-هرات خاطرات جاده ابریشم بار دیگر از شهر آسیاب‌های بادی در خواف تا شهر تاریخی هرات بیشتر شده و افغانستان از طریق اتصال به دریای عمان و خلیج‌فارس در جنوب ایران و اتصال از طریق غرب ایران به عراق و ترکیه به اروپا وصل خواهد شد.

راه‌آهن خواف-هرات، خطی است ریلی به طول ۲۲۵ کیلومتر که در ۴ قطعه در حال ساخت است که ۳ قطعه آن ازسوی مهندسان ایرانی تا ایستگاه روزنک در افغانستان ساخته شده و خطی است طولانی که آغاز آن تاریخ و فرهنگ مشترک دو کشور شده است.

اجرای یکی از بزرگ‌ترین پروژه‌های ریلی به‌دست مهندسان ایرانی، باعث اتصال افغانستان از طریق ایران به خلیج‌فارس و از غرب ایران به اروپا شد تا بار دیگر تجارت جاده ابریشم زنده شود

توسعه ترانزیت با افغانستان

علی رسولیان

علی رسولیان، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی در گفت‌وگو با مهر با اشاره به ترانزیت عمده کالای افغانستان از مسیر ایران، اظهار کرد: با افتتاح خط آهن خواف-هرات شاهد توسعه صادرات و ترانزیت به افغانستان که یکی از شرکای مهم تجاری ایران و البته خراسان رضوی است، خواهیم بود. وی مواد غذایی، مصالح ساختمانی، ابزارآلات، محصولات کشاورزی و... را از جمله کالاهایی مورد نیاز افغانستان دانست و گفت: با افتتاح راه آهن خواف-هرات، هزینه بالای حمل‌ونقل به این کشور نیز کاهش قابل‌توجهی خواهد داشت.

یکی از مشکلات ترانزیت کالا از طریق جاده، ترافیک حاکم بر مرز و توقف طولانی‌مدت کالاها در مرز دوغارون است که این معطلی باعث افزایش هزینه صادرات و نرخ تمام‌شده کالاهای ایران در افغانستان می‌شود.

وی یکی از مشکلات ترانزیت کالا از طریق جاده را ترافیک و توقف طولانی‌مدتی کالاها در مرز دوغارون عنوان کرد و افزود: این معطلی در مرز باعث افزایش هزینه صادرات و نرخ تمام‌شده کالاهای ایران در کشور افغانستان می‌شود که افتتاح خط آهن خواف-هرات بسیاری از این مشکلات را حل می‌کند.

معاون استاندار خراسان رضوی با بیان اینکه ۳ قطعه از راه آهن خواف-هرات ازسوی ایران ساخته شده، ادامه داد: بخش نهایی این مسیر ریلی که مربوط به کشور همسایه، افغانستان می‌شود، از منطقه روزنک تا شهر هرات ساخته خواهد شد. وی با اشاره به ظرفیت‌های افغانستان در حوزه سنگ آهن و مس، بیان کرد: وجود معادن بزرگ سنگ آهن، کنسانتره و گندله‌سازی استان در مسیر خط ریلی خواف-هرات، ظرفیت بالایی برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی با هزینه‌های کمتر ایجاد می‌کند.

احداث پروژه‌ای با ۴۳۰ میلیارد تومان اعتبار

حسین سنجرانی

حسین سنجرانی، فرماندار خواف نیز با اظهار اینکه ۷۸ کیلومتر از طول ۳ قطعه اول راه‌آهن خواف-هرات در داخل خاک ایران است و ۶۴ کیلومتر بعدی در خاک افغانستان قرار دارد، گفت: این قسمت از پروژه نرسیده به هرات تمام می‌شود و قطعه چهارم توسط افغانستان در حال ساخت است.

وی با بیان اینکه برای اتمام ۳ قطعه اول تاکنون ۴۳۰ میلیارد تومان ازسوی ایران هزینه شده است و از سال ۸۹ در حال ساخت هستند، افزود: افتتاح این پروژه ریلی بزرگ اثرات زیادی در بخش ترانزیتی بین دو کشور خواهد داشت و پیش‌بینی شده در سال، ۳ میلیون تن کالا از طریق این ریل جابه‌جا شود.

سنجرانی با اظهار اینکه با راه‌اندازی این مسیر ریلی و قرارگیری قطار مسافربری روی ریل‌ها بخشی از مسافران جاده‌ای نیز از طریق راه آهن بین دو کشور تردد خواهند کرد، عنوان کرد: ایران متعهد شده بود ۳ قطعه اول را بسازد که ۲۰ آذر با افتتاح این ۳ قطعه، کلنگ‌زنی ساخت قطعه چهارم نیز همزمان در خاک افغانستان به طول ۶۷ کیلومتر آغاز خواهد شد.

وی با اشاره به تجارت افغانستان با هندوستان و پهلو گرفتن کشتی‌های هندی در کنار دریای ایران، بیان کرد: با افتتاح این مسیر ریلی، تجارت افغانستان با ایران از طریق ریلی سهل‌تر شده و تجار ایرانی و افغانی نیز می‌توانند محصولات خود را با هزینه کمتری جابه‌جا کنند. یکی از مزیت‌های حمل‌ونقل ریلی، انتقال بار ترافیکی به راه آهن و کاهش ترافیک جاده‌ای، با ایمنی بالاتر خواهد بود. وی با اشاره به اینکه باید بعد از راه‌اندازی و بهره‌برداری از پروژه درباره آمارهای ایجادشده برای اشتغال و دیگر مزایا سخن بگوییم، عنوان کرد: یکی دیگر از مزیت‌های حمل‌ونقل ریلی انتقال بار ترافیکی به راه آهن و کاهش ترافیک جاده‌ای و با ایمنی بالاتر خواهد بود.

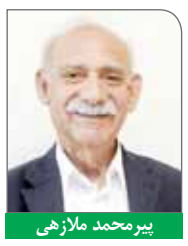
اتصال افغانستان به شبکه ریلی ایران

سعید محمد

سعید محمد، فرمانده قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، نبود زیرساخت‌های مناسب حمل‌ونقل در داخل این کشور و عدم دسترسی به آب‌های آزاد را از محدودیت‌های اصلی افغانستان در توسعه و پیشرفت اقتصادی عنوان کرد و گفت: این پروژه که به‌منظور اتصال افغانستان به شبکه ریلی ایران و با هدف برقراری ارتباط این کشور با بندرعباس و بندر چابهار که مبادی دسترسی به آب‌های آزاد و تجارت بین‌المللی هستند تعریف‌شده، امکان ترانزیت کالا از طریق کریدور شرقی- غربی و از سمت مرز آستارا به اروپا را برای کشور افغانستان فراهم می‌کند. همچنین احمدسعید سادات، رایزن اقتصادی ایران و افغانستان نیز با اشاره به راهیابی ایران به بازارهای آسیای میانه از طریق راه آهن خواف-هرات، افزود: در آینده با گسترش راه آهن در خاک افغانستان و اتصال به شمال ریلی افغانستان، راه ایران برای رسیدن به بازارهای آسیای میانه مانند ازبکستان و تاجیکستان هموارتر و افغانستان نیز از طریق ایران و چابهار و دریا به دیگر کشورها متصل می‌شود.

مزیت اقتصادی خواف-هرات

پیرمحمد ملازهی

پیرمحمد ملازهی، کارشناس مسائل افغانستان درباره مزایای اقتصادی ریلی خواف-هرات بیان کرد: این خط ریلی از دو زاویه برای ایران سود دارد. هر کالایی که از این طریق به افغانستان صادر شود یا از افغانستان به هندوستان و سایر کشورها منتقل شود، به این علت که بخشی از خط آهن چابهار تا خواف در ایران است، باید در برابر هر کیلو بار، کرایه‌ای به ایران پرداخت شود.

ملازهی درباره آثار این خط آهن برای کشورهای دیگر منطقه گفت: هندوستان نیز نیاز شدیدی به مواردی از قبیل سنگ آهن دارد که از طریق این خط از ایران و افغانستان قابل تأمین است و مجموعه این شرایط درآمد قابل‌توجهی را برای ایران در طول سال ایجاد خواهد کرد.

راه آهن خواف-هرات ترسیم آغاز ترسیم آینده‌ای بهتر با وحدت و یکدلی دو ملت ایران و افغانستان است که با احداث این جاده ریل، امیدی تازه در رگ‌های تجاری ایران و همسایه تاریخی‌اش جاری می‌کند.

سخن پایانی

به‌خوبی می‌توان دریافت کریدور خواف-هرات برای افغانستان حائز اهمیت زیادی است. با توجه به دسترسی نداشتن این کشور به آب‌های آزاد، تجار افغانستان به‌راحتی می‌توانند کالاهای خود را با امنیت بالا از طریق ایران صادر کنند و مواد معدنی، نفت و تولیدات محصولات کشاورزی در افغانستان موقعیت مناسبی را برای این کشور در صادرات ایجاد کرده است. موقعیتی که زمینه اشتغال ۶۱ درصد از مردم این کشور را فراهم می‌کند.

در حالی که براساس آمارهای بیان‌شده افغانستان ۹۰ درصد مایحتاج و موارد مصرفی خود را از طریق واردات تأمین می‌کند و ایران در سال ۲۰۱۸ میلادی چهارمین کشور برای واردات به افغانستان به ارزش ۹۰۰ میلیون دلار بوده، بنابراین راه‌اندازی راه آهن خواف-هرات موجب شتاب صادرات مواد غذایی و تولیدات ایرانی از طریق ایران به افغانستان شده و سهم ایران از بازار افغانستان را افزایش خواهد داد.

در شرکت شهرک‌های صنعتی سمنان انجام شد

تعیین تکلیف ۶۹ قرارداد راکد نواحی صنعتی

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان سمنان اظهارکرد: ۶۹ قرارداد سرمایه‌گذاری راکد در شهرک‌ها و نواحی صنعتی این استان، به‌منظور فعال‌سازی قراردادهای واگذاری حق بهره‌برداری، تعیین‌تکلیف شد.

به‌گزارش ایرنا، حسن آل‌بویه گفت: ۶۹ قرارداد با مساحت بیش از ۱۸۳ هزار مترمربع، آبان ۹۹ در هیات حل اختلاف و داوری شرکت شهرک‌های صنعتی استان سمنان بررسی و تعیین‌تکلیف شد. وی بیان کرد: بر این اساس، ۳۰ قرارداد با مساحت افزون بر ۱۱۵ هزار مترمربع، فسخ شد. آل‌بویه خاطرنشان کرد: ۳۷ قرارداد با مساحت بیش از ۶۳ هزار مترمربع برای ادامه فرآیند سرمایه‌گذاری، مهلت دوباره بهره‌برداری اعطا و یک قرارداد نیز از دستور کار خارج شد. مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان سمنان با اشاره به یک مورد زمین انصرافی، یادآور شد: تمام این قراردادهای مربوط به متقاضیانی است که با وجود تخصیص زمین در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان، هیچ‌گونه ساخت‌وسازی در زمین تحویلی انجام نداده و آن را سالیان متمادی راکد نگه داشته‌اند.

وی تاکید کرد: متقاضیانی که در مهلت تعیین‌شده نسبت به ارائه نقشه‌ها و اخذ مجوز ساخت‌وساز اقدام و در قطعه زمین تحویلی شروع به ساخت‌وساز نکنند و زمین‌های خریداری‌شده را راکد نگه دارند، براساس دستورالعمل شهرک‌های صنعتی کشور با آنها برخورد قانونی می‌شود.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان سمنان با بیان اینکه برای آماده‌سازی اراضی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی از اعتبارات دولتی و بیت‌المال هزینه‌شده، اضافه کرد: واحدهای تولیدی در آنجا مستقر می‌شوند تا در خدمت تولید، اشتغالزایی و رونق اقتصادی جامعه قرار گیرند، اما طرح‌های راکد موجب اتلاف سرمایه‌های انجام‌شده در این مناطق می‌شود. کل اراضی در اختیار شرکت شهرک‌های صنعتی استان سمنان، ۶ هزار و ۸۸۴ هکتار است. استان سمنان با داشتن حدود هزار و ۸۴۰ پروانه بهره‌برداری واحدهای صنعتی و معدنی با سرمایه‌گذاری حدود ۷۶ هزار میلیارد ریال و اشتغال برای بیش از ۶۸ هزار و ۸۰۰ نفر، یکی از قطب‌های صنعتی و معدنی شرق کشور محسوب می‌شود.

▣ افزایش ۱۱ درصدی صادرات

در همین حال، مدیرکل گمرک استان سمنان گفت: ارزش دلاری کالاهای صادراتی از استان امسال ۱۱ درصد افزایش یافت. علی سعدالدین افزود: ۱۶۶ هزار و ۵۳۳ تن کالا به ارزش ۱۸۸ میلیون و ۷۱۲ هزار دلار در ۸ ماه سال ۹۹ از گمرک استان سمنان صادر شد.

وی عمده کالاهای صادراتی امسال از استان سمنان را هیدروکربن سبک، کابل زمینی، سودسوزآور، لوازم خانه‌داری از جنس پلاستیک، پودر لباسشویی، سرب تصفیه‌شده، سیلیسیوم، کربنات دی سدیم، کولر آبی، شیرینی و شکلات عنوان کرد. مدیرکل گمرک استان سمنان با بیان اینکه ۴۵ کشور جهان مقصد کالاهای صادراتی استان سمنان بود، گفت: صادرات این کالا از نظر وزنی ۹ درصد کاهش و از نظر ارزش ۱۱ درصد افزایش داشت.

سعدالدین بیان کرد: این میزان صادرات امسال از سوی ۸۲ شرکت و شامل ۷۹ قلم کالا بود.

وی افزود: ۹ هزار و ۵۵۱ تن کالا به ارزش ۳۹ میلیون و ۹۴۹ هزار دلار کالا امسال از گمرک استان ترخیص شد که عمده کالاهای وارداتی شامل اجزاء و قطعات ماشین‌ها و دستگاه‌های برقی، ماشین‌آلات قنادی یا تولید کاکائو یا شکلات، نمایشگر، اجزاء و قطعات ترانسفورماتور، القاءکننده‌ها و مبدل‌های استاتیک برقی و پنبه حلاجی‌شده بود.

مدیرکل گمرک استان سمنان ادامه داد: کالاهای یادشده از ۱۶ کشور جهان به این گمرک وارد شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر وزن ۲۱ درصد کاهش واز نظر ارزش ۲۲ درصد افزایش داشت. استان سمنان با داشتن حدود هزار و ۸۴۰ پروانه بهره‌برداری واحدهای صنعتی و معدنی با سرمایه‌گذاری حدود ۷۶ هزار میلیارد ریال و اشتغال برای بیش از ۶۸ هزار و ۸۰۰ نفر، یکی از قطب‌های صنعتی و معدنی شرق کشور محسوب می‌شود.

مدیرکل امور مالیاتی استان یزد اعلام کرد

خوش‌حسابی سنگ آهن بافق در امور مالیاتی

علی خورشیدی، مدیرکل امور مالیاتی استان یزد با اظهار خرسندی از رویکرد شرکت سنگ آهن بافق در پرداخت بدهی‌های مالیاتی گفت: از همکاران خود خواسته‌ام به‌عنوان مشاور در کنار شرکت سنگ آهن باشند و هر کجا نیاز به کمک و راهنمایی بود، تمام توان خود برای این مجموعه در زمینه استفاده از موارد قانونی مانند بخشودگی جرایم، معافیت‌ها، نحوه ثبت و... به‌کار گیرند.

به‌گزارش مرکز اطلاع‌رسانی شرکت سنگ آهن بافق، سیدحسن حکیمی بافقی، رئیس اداره دارایی بافق با اشاره به برتری شرکت سنگ آهن در پرداخت بدهی‌های مالیاتی گفت: شرکت سنگ آهن از سال ۹۶ اقدام به تقسیط بدهی‌های خود و پرداخت به موقع آن کرد و تعامل خوبی بین دو مجموعه وجود دارد.

رضا فلاح‌مبارکه مدیرعامل شرکت سنگ آهن بافق نیز درباره بدهی‌های شرکت به دولت در بخش‌های دارایی، حقوق دولتی و خزانه که بنا به دلایلی طی سال‌ها نتوانست به تعهدات خود عمل کند، افزود: شرکت سنگ آهن در سال ۹۸ با پرداخت بدهی‌ها خود به‌عنوان برترین مودی مالیاتی در استان با دریافت لوح تقدیر از مدیرکل دارایی کشور معرفی شد.

وی بهترین راه برای رسیدن به خواسته‌های قانونی را تعامل بین دو مجموعه دانست و گفت: با همکاری مدیرکل سابق امور مالیاتی استان با تقسیط بدهی‌ها و پرداخت منظم آن توانستیم خوش‌حساب‌ترین شرکت در پرداخت مالیات باشیم.

مدیرعامل شرکت سنگ آهن ادامه داد: انتظار داریم با توجه به آنکه شرکت سنگ آهن توانسته مودی برتر در پرداخت مالیات باشد از حداکثر تخفیف‌ها برای این خوش‌حساب بودن برخوردار شود تا منافع ۸۶ هزار بازنشسته صندوق فولاد و کارگران این مجموعه تامین شود. برنامه شرکت سنگ آهن پرداخت بدهی‌هایی است که به لحاظ قانون موظف به وصول آن است.

در ادامه مدیرکل امور مالیاتی استان با اظهار خرسندی از رویکرد شرکت سنگ آهن در پرداخت بدهی‌های مالیاتی گفت: از همکاران خود خواسته‌ام به‌عنوان مشاور در کنار شرکت سنگ آهن باشند نه مقابل آن و هر کجا نیاز به کمک و راهنمایی بود تمام توان خود برای این مجموعه درباره استفاده از موارد قانونی مانند بخشودگی جرایم، معافیت‌ها، نحوه ثبت به‌کار گیرند.

پژوهش، محرکی برای رشد اقتصادی و تولید ثروت

راهکار توسعه تولید

چهارمین هفته آذر، هفته پژوهش و فناوری نام‌گذاری شده است. این نام‌گذاری با توجه به اهمیت و نقش بسزای پژوهش در توسعه همه‌جانبه کشور انجام شده است. اثرگذاری پژوهش در توسعه کشورها به قدری جدی است که به‌عنوان یکی از پارامترهای توسعه‌یافتگی مورد توجه قرار می‌گیرد. این هفته فرصتی است که فعالیت‌های پژوهشی به‌ویژه در حوزه صنعت بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. همانطور که بارها تکرار شده ایران از ظرفیت‌های ویژه‌ای در حوزه معدن و انرژی برخوردار است؛ بنابراین توسعه اقتصادی کشور بر پایه شکل‌گیری و توسعه صنایع معدنی باید مورد توجه قرار گیرد. توسعه این صنایع و حضور موفق آنها در بازارهای جهانی در سایه پژوهش به مرحله اجرا می‌رسد و شاید به همین دلیل است که از همان ابتدای تاسیس یک مجموعه صنعتی، واحد تحقیق و توسعه نیز در کنار سایر اجزای آن شرکت، تشکیل می‌شود. گویی اهمیت این بخش و اثرگذاری آن در روند تولید با موفقیت بر کسی پوشیده نیست. با این وجود، گاه تحقیق و توسعه در صنایع ما آنطور که باید و شایسته پیشرفت است، مورد توجه قرار نمی‌گیرند.

انحصارگرایی در تولید، محدودیت در برقراری روابط بین‌المللی و ورود فناوری به کشور، یارانه‌های تولید که زمینه سودآوری تولید صنایع را بدون توجه به پژوهش و بهبود شرایط تولید فراهم می‌کند را باید از مهم‌ترین عواملی دانست که مانند سدی در مقابل توسعه این بخش قرار گرفته‌اند. حال برای بررسی هرچه دقیق‌تر جایگاه تحقیق و توسعه در صنعت فولاد با فعالان این صنعت گفت‌وگو کرده‌ایم.

عکس: آیدا فریدی

پژوهش، محرک اصلی رشد اقتصادی و تولید ثروت در تمام کشورهای جهان محسوب می‌شود. به اعتقاد صاحبان صنایع، پژوهش زمینه رشد بهره‌وری و توسعه صنایع را فراهم می‌کند

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

اهمیت پژوهش در توسعه

منصور یزدی‌زاده، مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان در گفت‌وگو با صمت و درباره اهمیت تحقیق و پژوهش در توسعه صنایع به‌ویژه صنعت مادری مانند فولاد گفت: دستاوردها و آموزه‌های عملی پروژه‌های بزرگ می‌تواند راهگشای بسیاری از کارشناسان و متخصصان در سایر صنایع کشور باشد. آموزه‌های جدید در قالب دانش می‌تواند در اختیار سایرین قرار گیرد و بدین‌صورت با ثبت و ضبط آنها علاوه بر محافظت و جلوگیری از هدر رفت سرمایه‌های معنوی شرکت، زمینه رشد و توسعه سایر صنایع کشور را هم فراهم کند. به‌طور طبیعی، انجام پروژه‌های بزرگ در صنایع اصلی زمینه تولید دانش نوین را فراهم می‌کند. این دانش علاوه بر منحصر بودن، ویژگی بومی و در دسترس بودن را نیز دارد.

وی افزود: صنعت فولاد و به‌ویژه شرکت ذوب آهن اصفهان، مادر صنعت نامیده می‌شود، چراکه این مجموعه زمینه رشد و توسعه سایر صنایع کشور را فراهم کرده است. وجود افراد خبره و با تجربه در این مجموعه عظیم فولادی باعث انجام کارهای جدید و به تبع آن تولید دانش ناشی از انجام پروژه‌ها و طرح‌ها می‌شود. بنابراین شرکت ذوب آهن اصفهان همواره خود را متعهد به تولید، ثبت و ضبط و همچنین اشتراک دانش فنی و مدیریتی می‌داند و از اشتراک آن با سایر صنایع در قالب مشاوره‌های تخصصی و انتقال فناوری استقبال می‌کند.

الزامات تداوم تولید صنایع مادر

یزدی‌زاده در ادامه و در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه آیا پژوهش در صنایع فولادی ایران آنطور که باید مورد توجه قرار دارد، گفت: به‌طور قطع بله. غالب دانش مورد استفاده صنایع بزرگ از جمله صنعت فولاد در قالب دانش ضمنی است، یعنی در ذهن افراد قرار دارد. دانش ضمنی از لحاظ بهره‌وری و کاربردی بهتر و کامل‌تر از دانش صریح و مکتوب است، چراکه تحلیلی و به روزتر است. علاوه بر این، مبتنی بر تجربیات متخصصان و مدیران اجرایی و ارشد است.

وی افزود: انجام طرح‌های تحقیق و توسعه و اجرایی شدن پروژه‌ها نیازمند دانش به‌روز و دقیقی است. این دانش از طریق مشاوره‌های تخصصی، بعضا مستندات فنی و طرح‌های تفصیلی اجرایی در اختیار صنایع قرار می‌گیرد. در همین حال، صنایع مادر بدون استفاده از دانش روز نمی‌توانند به‌کار خود ادامه دهند.

یزدی‌زاده در ادامه تاکید کرد: هرچه دانش جدیدتر، کامل‌تر، حرفه‌ای‌تر و مبتنی بر تجربیات واقعی باشد، کارآیی فعالیت‌ها بیشتر می‌شود و زمینه بهبود بهره‌وری را فراهم می‌کند. توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که انجام فعالیت‌های پژوهشی و به‌دست آوردن دانش هزینه‌بر است. بر همین اساس نیز ما برای انجام پروژه‌های بزرگ معمولا از مشاوران خبره داخلی و بعضا خارجی استفاده می‌کنیم. به‌علاوه آنکه برای به‌دست آوردن دانش اساسی هزینه‌هایی را نیز متقبل می‌شویم، چراکه اعتقاد راسخ داریم بدون بهره‌مندی از دانش تخصصی نمی‌توان به کارآیی و اثربخشی مناسب رسید.

محرک اصلی رشد اقتصادی

مدیرعامل شرکت ذوب آهن اصفهان تحقیق و پژوهش را محرک اصلی رشد اقتصادی و تولید ثروت در تمامی کشورها دانست و افزود: ایران نیز از این موضوع مستثنا نیست. اعتقاد همه صاحبان صنایع بر این است که پژوهش زمینه رشد بهره‌وری و توسعه صنایع را فراهم می‌کند. با این وجود، گاهی به‌دست آوردن دانش مورد نیاز با سختی‌هایی نیز روبه‌رو است. از جمله این موارد می‌توان به تحریم اشاره کرد که دسترسی به دانش متخصصان خارجی را مشکل کرده است. در همین حال، استفاده از فناوری‌های جدید دانش‌محور (از جمله سیستم‌های خبره) که نیاز به برخی آیتم‌های دانشی را برطرف می‌کند نیز مشکل شده است.

این فعال صنعت فولاد تاکید کرد: حضور در قرن ۲۱ و عصر انفجار اطلاعات و دانش، زمینه به‌وجود آمدن کسب‌وکارهای دانش‌محور از جمله استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای مبتنی بر فناوری اطلاعات را فراهم کرده است. همین موضوع نیز مؤید استفاده فراگیر از دانش‌های نوین جهت رشد و توسعه اقتصاد در جهان ازجمله ایران بوده است.

دلایل بی‌مهری به پژوهش

یزدی‌زاده در ادامه و در پاسخ به سوالی مبنی بر دلایل کم‌توجهی به پژوهش در کشور و به‌ویژه در حوزه صنعت فولاد، گفت: تولید و اشتراک دانش و همچنین استفاده عملی از نتایج پژوهش‌ها برای توسعه کسب‌وکارها اندکی دشوار و نیازمند تلاش فراگیر است. خوشبختانه زیرساخت‌های فناوری‌اطلاعات در ایران بسیار کارآمد شده و به‌طور وسیع در دسترس همه افراد و سازمان‌ها قرار گرفته است. اما نکته اساسی اصلاح فرهنگ سازمانی و اصلاح فرآیندها برای استفاده عملی از دانش برای انجام کار بهتر و با بهره‌وری بالاتر است. تغییر فرهنگ و فرآیندها نیازمند سازکارهای خاصی است که معمولا زمانبر و پرهزینه خواهد بود. همین کار نیز موجب شده اغلب صنایع در سرمایه‌گذاری روی پروژه‌های مدیریت دانش با شک و تردید ورود کنند یا با بودجه اندک به‌دنبال آن باشند. وی تاکید کرد: با این وجود، استفاده مناسب و به موقع از دانش غنی و حرفه‌ای و همچنین تحقیق و پژوهش زمینه تولید ثروت، افزایش تولید، رضایتمندی کارکنان، کاهش هزینه‌ها و رشد همه‌جانبه صنایع و کسب‌وکارها را فراهم می‌کند.

موفق در پژوهش

یزدی‌زاده در ادامه به تشریح اقدامات پژوهشی شرکت ذوب آهن اصفهان پرداخت و گفت: این مجموعه از بدو تاسیس با ایجاد مرکز آموزش متالورژی و راه‌اندازی کتابخانه تخصصی، بزرگ‌ترین گام را در راه بکارگیری دانش، اجرای فعالیت‌های پژوهشی و تسری آن در کل کشور برداشته و به مرور زمان بر اقدامات خود افزوده است.

ذوب آهن در رده معدود شرکت‌های ایران بود که از کامپیوترهای بزرگ Mainframe برای پردازش اطلاعات استفاده کرد و جزو نخستین شرکت‌هایی بود که دسترسی به اینترنت را سرلوحه کار خود قرار داد. طی سال‌های اخیر نیز اقدامات پایه‌ای و مناسبی برای استقرار سیستماتیک مدیریت دانش انجام داده که عبارتند از: ایجاد بستر شبکه ارتباطی گسترده WAN از اوایل سال ۱۳۷۵ که تولید و اشتراک دانش بین دانشکاران، مدیران و متخصصان دفاتر اصلی شرکت و دفاتر فروش شرکت تسهیل می‌کند. گفتنی است این شرکت در دهه ۶۰ تا ۷۰ از سیستم‌های اطلاعاتی حقوق و دستمزد، اطلاعات پرسنلی PIS، بانک‌های اطلاعاتی مبتنی بر تراکنش‌های مشتری و تامین‌کنندگان به‌طور گسترده و فراگیر استفاده می‌کرد و در اوایل سال ۱۳۸۱ سیستم یکپارچه ERP را مستقر کرد تا تسهیل در فرآیندها و گردش اطلاعات بهبود یابد.

ایجاد نظام‌های مبتنی بر منابع انسانی و فرهنگ بهبود مستمر و رشد سازمانی از جمله نظام پیشنهادها، اتاق فکر، انجمن‌های خبرگی و دفتر کارآفرینی با هدف توسعه خلاقیت‌ها، استفاده از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های دانشی کارکنان و تسهیل در فرآیندها؛ استفاده وسیع از فناوری‌های مبتنی بر فناوری‌اطلاعات از جمله اتوماسیون اداری، ERP، سیستم مرکز اسناد، سیستم‌های امنیت اطلاعات و مدیریت اطلاعات و موارد مشابه دیگر و همچنین بهره‌مندی از دانشگاه، مرکز آموزش‌های فنی تخصصی از سال ۱۳۵۱ که زمینه یادگیری، رشد و توسعه فردی و سازمانی را فراهم کرده، از دیگر اقدامات اجرایی شده در این مجموعه عظیم صنعتی است. در همین حال، همواره بهره‌مندی از حضور اساتید خبره از دانشگاه و صنعت در این ۲ مرکز زمینه به روز نگاه‌داشتن دانش عمومی و تخصصی کارکنان را فراهم کرده است. همکاری با سایر دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور و انجام پروژه‌های پژوهشی مشترک، علاوه بر توسعه سازمانی، زمینه کسب دانش‌های نوین را فراهم کرده است.

وی تشویق کارکنان به یادگیری از طریق دست‌کم ۱۲ کانال یادگیری متنوع و جدید، استقرار کانون ارزیابی و توسعه مدیران، پرورش مدیران و سرپرستان از طریق دوره‌های مربی‌گری و منتورینگ و... تلاش برای ایجاد سازمان یادگیرنده، استفاده از دانش بازنشستگان فولاد، شناسایی و ساماندهی ۵۲ منبع دانشی مهم در شرکت و ایجاد ساختار سازمانی مناسب برای توسعه مدیریت دانش در شرکت را از دیگر اقدامات اجرا شده در این واحد صنعتی با هدف توسعه پژوهش و دانش دانست.

پژوهش‌محور نیستیم

منصور یزدی‌زاده

علی‌محمد ابویی‌مهریزی

سیدعلی‌محمد ابویی‌مهریزی، نایب‌رئیس انجمن نوردکاران فولادی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: متاسفانه صنایع ما پژوهش‌محور نیستند. معمولا فناوری‌های مورد استفاده در صنایع کشور وارداتی هستند. اما ضعف دانشی به قدری جدی است که حتی در مواردی در بهره‌وری از این فناوری‌ها نیز با ایراداتی روبه‌رو هستیم. درنتیجه بهره‌برداری از فناوری نیز به‌درستی اجرایی نمی‌شود و روش‌های سنتی در مسیر تولید غالب هستند.

در گیرودار مشکلات روزمره

ابویی در ارزیابی نقش پژوهش در عملکرد صنعت فولاد کشور گفت: متاسفانه تحقیق و پژوهش در طول سال‌های گذشته در صنایع مادر مانند فولاد آنطور که باید مورد توجه نبوده است، در غیر این‌صورت اکنون شرایط این صنعت بهتر بود.این فعال صنعت فولاد یکی از دلایل اصلی این ضعف را پایین بودن سطح علمی و آموزشی کارکنان یک مجموعه دانست. وی افزود: بهره‌گیری از تحقیق و پژوهش در یک مجموعه صنعتی به حفظ فناوری‌های موجود در شرکت‌های تولیدی کمک می‌کند. با این وجود در مواردی واحدهای تولیدی به قدری درگیر موضوعات روزمره شده‌اند که رقابت را فراموش می‌کنند. این درحالی است که به‌روز بودن صنایع عامل اصلی پیشرفت آنها و موفقیت در امر تولید و حتی صادرات و حضور در بازارهای بین‌المللی به‌شمار می‌رود.

ابویی افزود: در سال‌های اخیر شاهد تغییراتی در خط تولید صنعت فولاد جهان بوده‌ایم تا جایی که صنعت فولاد جهان با فناوری‌های روز همگام شده است اما باید اقرار کنیم که صنعت فولاد ما از این روند عقب مانده است. درحال‌حاضر، ضایعات برخی تولیدکنندگان محصولات فولادی ۸ درصد برآورد می‌شود. درحالی که در روش‌های تولید با فناوری‌های جدید، میزان ضایعات ۳ تا ۵ درصد (یعنی به مراتب کمتر از فناوری‌های قدیمی) گزارش شده است.

وی گفت: به‌دلیل ضعف در بخش تحقیق و توسعه، اغلب فناوری‌های قدیمی تولید ما به‌روز نشده‌اند یا در مواردی فرآیند به‌روز شدن به‌قدری هزینه‌بر است که صرفه اقتصادی ندارد؛ درنتیجه تولید این واحدها با سودآوری همراه نیست.

ضرورت‌های پژوهش

نایب‌رئیس انجمن نوردکاران فولادی تاکید کرد: توجه به تحقیق و توسعه ضروری به‌نظر می‌رسد، چراکه به‌روز نبودن تحقیق و توسعه از سودآوری واحدهای تولیدی می‌کاهد. با این وجود، بزرگ‌ترین افتخار صنعت فولاد کشور مهندسی معکوس تجهیزات و ساخت فناوری‌های مشابه است. این روند در سایر صنایع نیز جریان دارد.

ابویی در ادامه با اشاره به عملکرد مجموعه‌های فولادی بزرگ کشور گفت: به‌روز بودن فناوری زمینه موفقیت این واحدها را در امر تولید و صادرات فراهم کرده است. اغلب این مجموعه‌ها هر ساله بودجه قابل‌ملاحظه‌ای را به پژوهش اختصاص می‌دهند. البته وابستگی این مجموعه به دولت، دست آن را برای تحقیق و توسعه باز گذاشته است. اما بسیاری از مجموعه‌های خصوصی و تولیدکنندگان کوچک از پس تامین چنین هزینه‌هایی بر نمی‌آیند. وی در پاسخ به سوالی مبنی بر اثرگذاری تحقیق و توسعه بر بهبود بهره‌وری و سودآوری شرکت‌ها، گفت: بهره‌وری و سودآوری در سایه بهره‌گیری از فناوری‌های روز دنیا حاصل می‌شود. گفتنی است بهره‌وری و سودآوری واحدهای تولیدی کشور زمانی به حد استاندارد جهانی می‌رسد که سایر پارامترها مانند فناوری، نیروی انسانی و... نیز با استانداردهای جهانی منطبق باشند.

انحصار مانع توسعه

وی یکی از چالش‌های اساسی که در مسیر توسعه تحقیق و پژوهش قرار دارد را انحصارگرایی در تولید دانست. ما در کشور شاهدیم که به‌دلیل انحصارگرایی بسیاری از کالاها حتی با وجود کیفیت پایین، خریدار دارند. در چنین موقعیتی، فضایی برای توسعه بخش تحقیق و توسعه و به‌دنبال آن پیشرفت صنایع وجود ندارد. ابویی افزود: بسیاری از واحدهای صنعتی در سایه یارانه‌ای بودن برخی نهاده‌های تولید مانند انرژی از توجه به بخش تحقیق و توسعه باز مانده‌اند. این واحدهای تولیدی در سایه همین یارانه‌ها تلاشی برای بهبود شرایط تولید خود نمی‌کنند، چراکه سودآوری آنها از کنار همین یارانه‌ها تامین می‌شود.

این فعال صنعت فولاد در پایان تاکید کرد: تجارت و فروش محصولات یک صنعت در بازارهای جهانی باید در اولویت فعالان آن حوزه باشد. چنانچه این مهم از اولویت خارج شود دیگر تلاشی برای بهبود کیفیت تولیدات صنعتی نیز نمی‌شود. در همین حال فعالیت‌های پژوهشی با هدف بهبود فرآیندهای تولید و فروش موفق نیز از اولویت‌های فعالان صنایع خارج می‌شود. بنابراین امید می‌رود در سایه توجه هرچه بیشتر به تجارت خارجی، تحقیق و توسعه و بهبود تولید در عین رشد بهره‌وری و سودآوری نیز بیش از پیش مورد توجه فعالان صنعتی قرار گیرد.

سخن پایانی

از مجموع موارد یادشده این‌گونه برداشت می‌شود که پژوهش از جایگاه ویژه‌ای در توسعه فعالیت در صنایع معدنی برخوردار است. در همین حال، زمینه بهبود بهره‌وری و رشد سودآوری را فراهم می‌کند و به حضور موفق محصولات یک شرکت در بازارهای بین‌المللی منجر می‌شود. اما این مهم در طول سال‌های گذشته آنطور که باید مورد توجه قرار نگرفته است. اغلب شرکت‌های کوچک و خصوصی از پس تامین هزینه‌های تحقیق و توسعه بر نمی‌آیند. همین موضوع نیز به مرور زمان از کارآیی عملکرد آنها می‌کاهد. صنایع مادر نیز ذیل دریافت انواع یارانه‌ها و انحصارگرایی در فرآیند فروش، نیازی به پژوهش و بهبود فرآیندهای تولید ندارند. در چنین شرایطی، عقب‌ماندگی تحقیق و توسعه در صنایع معدنی کشور طبیعی به‌نظر می‌رسد. معضلی که در آینده نزدیک چالش‌هایی جدی برای فعالان صنعتی فراهم می‌کند و باید فکری به حال آن کرد.

گزارش خبری

رشد تولیدات صنایع معدنی در ۸ ماه

بررسی داده‌های مقدماتی از تولید کالاهای منتخب بخش معدن و صنایع معدنی گویای رشد متوسط ۱۰.۶ درصدی است که در زمینه مس، فولاد و سیمان تحقق یافته است. به‌گزارش ایرنا، بررسی آمار تولید اقلام یادشده، گویای رشد ۱۵ درصدی تولید سیمان در ۸ ماه نخست امسال نسبت به دوره مشابه سال گذشته است. سیمان تولیدی بیش از ۷۰ واحد تولیدکننده این بخش از فروردین تا آبان امسال به رقم ۴۸ میلیون تن رسید که افزایش تولید ۱۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته را نشان می‌دهد.

میزان تولید سیمان در ۷ ماه نخست امسال، ۴۲ میلیون تن بود که در مقایسه با دوره مشابه در سال گذشته ۱۴ درصد افزایش ثبت کرد. آمار مورد بررسی گویای آن است که تولید سیمان کشور در دوره نیمه نخست ۹۹ با رشد ۱۴.۴ درصدی نسبت به ۶ ماه نخست سال گذشته به رقم ۳۵ میلیون و ۶۳۹.۶ هزار تن رسید. ضمن اینکه تولید ۶ ماه نخست سال گذشته ۳۱ میلیون و ۱۵۳.۵ هزار تن بود.

گفتنی است در ۷ ماه نخست امسال مجموع زنجیره سیمان صادراتی به وزن ۷ میلیون و ۶۳۰ هزار و ۴۲۸ تن ثبت شد که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۹۸ کاهش ۲۴ درصدی دارد. ارزش صادرات زنجیره سیمان در ۷ ماهه سال ۹۹ به بیش از ۱۶۳.۴ میلیون دلار رسید که نسبت به دوره مشابه سال گذشته افت ۱۱ درصدی دارد.

واردات زنجیره سیمان در ۷ ماهه ۹۹ (فروردین تا پایان مهر) از نظر وزنی بیش از ۲۴ هزار تن به ارزش افزون بر ۱۷.۶ میلیون دلار بود. واردات از لحاظ وزن و ارزش در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته به ترتیب ۲۷ و ۳۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. گفتنی است مجموع صادرات بخش معدن و صنایع معدنی در دوره مورد گزارش ۲۱ میلیون و ۱۷۶ هزار و ۹۲۱ تن به ارزش افزون بر ۳ میلیارد و ۴۹.۴ میلیون دلار ثبت شده است.

آمارهای وزارت صنعت، معدن و تجارت گویای تولید ۱۹۲ هزار تن مس کاتد در ۸ ماه نخست امسال است که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته افزایش ۹ درصدی را ثبت کرد. میزان مس کاتد تولیدی در دوره ۷ ماهه امسال به رقم ۱۶۹ هزار تن رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته رشد ۸ درصدی داشت. همچنین در ۶ ماه نخست امسال میزان تولید کاتد مس با رشد ۸.۱ درصد در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته به ۱۴۴.۸ هزار تن رسید، ضمن اینکه در نیمه نخست سال گذشته ۱۳۳.۹ هزار تن کاتد مس تولید شده بود.

ارزش صادرات مس و محصولات پایین دستی در ۷ ماهه امسال به بیش از ۴۵۷.۵ میلیون دلار رسید که افت ۴۲ درصدی نسبت به مدت مشابه در سال گذشته دارد.

برپایه جداول تجارت خارجی کشور در فروردین تا مهر امسال حجم صادرات مس و محصولات پایین‌دستی به ۱۰۰ هزار و ۱۶۴ تن رسید که نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ افت ۶۳ درصدی نشان می‌دهد.

گفتنی است که طبق آمارهای وزارتخانه، میزان تولید فولاد خام (شمش) در دوره ۸ ماهه امسال به رقم بیش از ۱۹ میلیون تن رسید که در مقایسه با مدت مشابه سال ۹۸ رشد ۸ درصدی دارد.

میزان تولید فولاد خام از فروردین تا مهر امسال برابر با ۱۶ میلیون و ۷۰۰ هزار تن بود که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش ۸.۷ درصدی دارد.

وزارت صنعت، معدن و تجارت در آمار خود، میزان تولید شمش فولادی در ۶ ماه نخست امسال را ۱۳ میلیون و ۹۲۹.۹ هزار تن ثبت کرد که در مقایسه با ۱۲ میلیون و ۷۸۲.۳ هزار تن عملکرد نیمه نخست سال گذشته، رشد ۹ درصدی داشت.

آمارهای تجارت خارجی در ۷ ماهه ابتدایی امسال گویای صادرات ۴ میلیون و ۳۷۵ هزار و ۸۵۱ تن زنجیره و محصولات فولادی به ارزش یک میلیارد و ۵۹۰ میلیون دلار است که ۷۶.۸ درصد در بخش شمش فولادی به بیلت و بلوم اختصاص داشت. ارزش صادرات دوره این گزارش نسبت به مدت مشابه کاهش ۳۷ درصدی دارد.

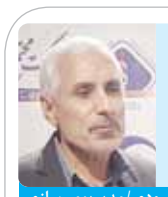
گفتنی است سال گذشته، مجموع صادرات شمش و محصولات فولادی از ۱۰.۵ میلیون تن هم فراتر رفت. صادرات شمش فولادی در ۷ ماهه امسال به رقم ۳ میلیون و ۱۹۱ هزار تن رسید که از این رقم سهم بیلت و بلوم ۷۶.۸ درصد ثبت شد.

واردات زنجیره و محصولات فولادی در ۷ ماه نخست سال ۹۹ به رقم ۶۳۳ هزار و ۶۶۵ تن رسید که در مقایسه با دوره مشابه سال گذشته افزایش ۵۱ درصدی را نشان می‌دهد.

ارزش واردات زنجیره و محصولات فولادی از فروردین تا مهر ۹۹ بیش از ۷۱۴.۶ میلیون دلار ثبت شد که در مقایسه با مدت مشابه در سال ۹۸ رشد ۳۲ درصدی را ثبت کرد.

یادداشت

نقش پژوهش در بومی‌سازی

علی زهرودی/مدیر بومی‌سازی شرکت سنگ آهن گهرزمین

تمرکز بر تحقیق و توسعه در کشور موجب توسعه ساخت قطعات موردنیاز داخلی خواهد شد. جایگاه دانش فنی، تحقیق و پژوهش در نهایت خود را در بومی‌سازی نشان می‌دهد.

تحقیق و توسعه نقش مهمی در موفقیت کاری دارد و به استقامت کسب‌وکار در هر زمینه‌ای کمک می‌کند. تحقیق و توسعه، کشف دانش جدید درباره محصولات، فرآیندها، خدمات و بکارگیری دانش برای ایجاد محصولات، خدمات جدید و توسعه‌یافته است که می‌تواند نیازهای بازار را پوشش دهد.

تحقیق و توسعه (R & D) تاثیر مستقیمی بر نوآوری، بهره‌وری، کیفیت، سطح استاندارد زندگی، سهم بازار و عواملی که در افزایش توان رقابتی سازمان‌ها موثر هستند، دارد. واحد تحقیق و توسعه، قلب یک شرکت یا سازمان و نقش آن تغذیه فناوریکی شرکت در همگامی با روند پیشرفت علم و دانش و خواسته‌های مدیریت است؛ به این ترتیب واحدهای تحقیق و توسعه باید جست‌وجوگر فناوری و نوآوری باشند. مجموعه‌های معدنی از مجموعه‌های صنعتی بزرگ کشور هستند و می‌توان گفت بعد از نفت در نقطه مرکزی اقتصاد کشور قرار دارند. باتوجه به تاکیدات رهبر معظم انقلاب به دوری از درآمدهای نفتی و تمرکز بر جایگزینی معدن به‌جای نفت، اهمیت توجه به شرکت‌های معدنی دوچندان شده است. به‌دلیل اینکه در بخش معدن درآمدها قابل‌توجه و بازگشت سرمایه بالا است، بازار معدن رونق مناسبی داشته است. در این بین باوجود تحریم‌ها که می‌توان از آن به‌عنوان جنگ اقتصادی یاد کرد، شاهد بوده‌ایم در برخی از مجموعه‌ها بازگشت سرمایه افزایش و درنتیجه ریسک مدیران کشور برای توسعه طراحی، دانش و فناوری معدنی کاهش پیدا کرده است.

باتوجه به اینکه شرکت‌های خارجی حتی یک برگ اطلاعات را هم برای تعمیرات و قطعات به ما ارائه نداده و کوچک‌ترین فرمول مهندسی و روش‌های تعمیراتی را از ما دریغ کرده‌اند، مدیران و فعالان داخلی سعی کردند به مطالعه و تحقیق و توسعه بپردازند. البته تاکید بر اقتصاد مقاومتی و پیگیری مستمر رهبر معظم انقلاب در این موضوع بی‌تاثیر نبوده است. تاکیدات مکرر باعث شده بتوان مباحث توسعه پژوهش و بومی‌سازی را به‌طورجدی در کشور دنبال کرد. درنتیجه این روند شرکت‌های معدنی مجاب شدند به ساخت داخل روی آورده و بر توان تولیدی خود متمرکز شوند.

بومی‌سازی در واقع روش و مکانیسم دستیابی به محصول و فناوری است که برای رشد آن باید از توان سخت‌افزاری و نرم‌افزاری کشور بهره برد. از روش‌های رسیدن به بومی‌سازی می‌توان به مهندسی معکوس، تحقیق و توسعه و انتقال فناوری اشاره کرد. مهندسی معکوس کوتاه‌ترین راه برای رسیدن به محصول و فناوری است که بسیاری از کشورها ازجمله کره و چین از آن بهره برده‌اند. به این ترتیب از ویژگی متمایز شرکت‌های معدنی کشور می‌توان به رشد تحقیق و توسعه و بومی‌سازی اشاره کرد. در این راستا مدیریت جهادی، ریسک‌پذیری بالا، توجه به مهندسان جوان و نخبه که درنتیجه همکاری آنها توانستیم این مهم را رونق دهیم، تاثیرگذار بوده‌اند.

در این روند شرکت گهرزمین در کنار شرکت‌های گل‌گهر و فولاد ایرانیان در حال حرکت به سمت بومی‌سازی رفته و سعی کرده به سراغ قطعات ایرانی برود؛ به‌طور مثال قطعه غلتک‌های آسیاب HPGR که در تولید کنسانتره سنگ‌آهن کارآیی دارد از نمونه‌های تحقیقات داخلی است. از این آسیاب‌ها تقریبا در تمامی شرکت‌های بزرگ معدنی استفاده می‌شود و ما توانسته‌ایم با کمک فولاد اسفراین و مجموعه‌هایی در کرمان و اصفهان موفق به ساخت آن شویم. هر کدام از این قطعه‌ها حدود ۲۵۰ هزار یورو قیمت دارند که با ساخت داخل توانسته‌ایم ارزبری را به میزان بالایی کاهش دهیم و از هزینه‌ها کم کنیم.

همچنین شرکت گهرزمین موفق به ساخت قطعات پرمصرف دیگری مثل قطعات کاربید تنگستن شده که با کمک آن سالانه حداقل حدود ۲ میلیون یورو برای شرکت و در مجموع ۲۰ میلیون یورو برای کل شرکت‌های معدنی صرفه‌جویی ارزی شده است. باید بتوان کشور را از لحاظ سخت‌افزاری و نرم‌افزاری شناسایی کرده و خود دنبال مجموعه‌ها برویم و منتظر نمانیم که آنها به دنبال ما بیایند.

در بررسی نقش تحقیق و توسعه در رونق معدنکاری مطرح شد

توسعه پژوهش در معدن، نیازمند تغییر ساختار

منیر حضوری
editor@smtnews.ir

نوآوری و تحقیق و توسعه در بخش معدن سبب ایجاد صنایع و محصولات جدید می‌شود و صنایع و محصولات جدید نیز هر یک به‌نوبه خود به دستاوردهای اقتصادی جدید منجر شده و اقتصاد را به سمت افق‌های تازه هدایت می‌کنند. در یک جمله می‌توان گفت ظرفیت تحقیقاتی در هر حوزه از جمله معدن، میزان توسعه‌یافتگی کشور را مشخص می‌کند.

اما آنچه اکنون پیش روی کشور ما قرار دارد، نگاه به جوامع صنعتی، تحسین آنها و حسرت از دست دادن فرصت‌های گذشته است. باوجود اینکه ما سال‌هاست اهمیت تحقیق و توسعه را پذیرفته و تاکید می‌کنیم این مهم باید در تمام زمینه‌ها جاری و ساری باشد، کمتر به پژوهش توجه شده است.

روزنامه صمت درباره اهمیت تحقیق و توسعه و نقش آن در پیشرفت بهره‌برداری در حوزه معدن کشور، وضعیت کنونی، موانع و چالش‌ها و در نهایت راهکارهای پیشنهادی با کارشناسان گفت‌وگو کرده که در زیر می‌خوانید.

عکس: صمت

تحقیق و توسعه، لازمه انقلاب چهارم صنعتی

پیمان افضل، استاد دانشگاه درباره اهمیت تحقیق و توسعه در بخش معدن به صمت گفت: در شرایط حاضر که در انقلاب چهارم صنعتی قرار داریم، بخش معدن پایه و اساس مهم توسعه و شکوفایی است. از آنجا که معدن به‌عنوان حلقه نخست زنجیره توسعه در جهان شناخته‌شده و باتوجه به ظرفیت های معدنی ایران، باید بیشتر به توسعه این بخش بها داده شود.

عضو هیات مدیره انجمن مهندسی معدن با اشاره به اینکه در هر دوره، مواد معدنی خاصی ارزش پیدا کرده‌اند، خاطرنشان کرد: با انقلاب صنعتی چهارم عناصر کمیاب موردتوجه قرار خواهند گرفت. انقلاب صنعتی چهارم در دوران کرونا و پساکرونا شکوفا خواهد شد. بر این اساس عناصر معدنی موردنیاز برای حفظ محیط‌زیست، کره زمین و انرژی‌های تجدیدپذیر موردتوجه قرار می‌گیرند. در این بین خودروهای خودران، هواپیماهای برقی، انرژی خورشیدی، حذف روزافزون سوخت‌های فسیلی، رشد عناصری همچون لیتیوم، عناصر نادر خاکی، آلیاژها و محصولات نانوفناوری نقش بسیار پررنگ‌تری در توسعه اقتصاد خواهند داشت.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه در انقلاب چهارم صنعتی بحث استخراج مواد معدنی از دریاها نیز مطرح است، تصریح کرد: استخراج منابع معدنی از زیر اقیانوس‌ها، کره ماه و کرات دیگر در دستور کار بشر قرار دارد. جمعیت کره زمین روزبه‌روز در حال افزایش است. حتی اگر جنگ جهانی سوم، یعنی جنگ بشر با کرونا یک درصد جمعیت کره زمین را نابود کند هم تنها مقداری در این رشد تاخیر ایجاد خواهد کرد و دوباره جمعیت سیر صعودی خواهد گرفت. باتوجه به این موضوع، بخش معدن هر روز مهم‌تر خواهد شد.

عضو هیات مدیره انجمن مهندسی معدن با اشاره به اینکه تحقیق و پژوهش باید از اولویت‌های هر کشوری باشد، تصریح کرد: باتوجه به مباحثی که گفته شد اهمیت تحقیق و توسعه در بخش معدن بیش از پیش عیان می‌شود. بسیاری از مطالعات تحقیقی و پژوهشی در دنیا روی مباحث معدن افزایش یافته است. این مطالعات از اکتشاف تا انتهای چرخه تولید یعنی فرآوری، محیط‌زیست و متالورژی را در برگرفته و افزایش خواهد یافت.

ادای تحقیق و توسعه را درمی‌آوریم

افضل با بیان اینکه ما ادای تحقیق و توسعه را درمی‌آوریم، تصریح کرد: ما یک فناوری را از خارج کشور وارد کرده و درست هنگامی که پژوهشگران با ذوق و قریحه می‌خواهند دست به پژوهش و تحقیق زده تا این فناوری را بومی‌سازی و بروزرسانی کنند، مدیران ارشد و روسای مربوط با آنها مخالفت کرده و جلوی این کار را می‌گیرند. در واقع مدیران ارشد با بیان اینکه فعلا نیازی نیست، برای چنین پژوهش‌هایی اعتباری قائل نمی‌شوند. او ادامه داد: بارها پیش آمده که بسیاری از نهادها روی مطالعات پژوهشی تمرکز کرده‌اند اما بعد از مدتی پژوهش را کنار گذاشته‌اند. دلیل عمده هم این است که مدیر ارشد تنها به روش‌های سنتی خود وابسته است و جسارت تغییر و نوآوری را ندارد. او با اشاره به اینکه باید ساختارها را تغییر دهیم، تصریح کرد: باید ساختار سازمان‌های ما از حالت کارمندمحور و محافظه‌کارانه به پژوهش‌محور تغییر کند.

عضو هیات مدیره انجمن‌مهندسی معدن تصریح کرد: بی‌توجهی به مسئله پژوهش تا زمانی که دوران زرین نفت بود، مشکلی ایجاد نکرد اما امروز که این دوران طلایی در حال سرآمدن است، فرصت برای مراکز مختلف کشور ایجاد شده که بالاخره به کارهای پژوهشی بیش از آنچه در عمل اتفاق می‌افتد، بها دهند.

مدیران جسور نداریم

این استاد دانشگاه با بیان اینکه مشکل کشور ما برای توسعه پژوهش، مربوط به ضعف جسارت مدیران است، گفت: لازمه پژوهش داشتن جسارت است. در واقع تا مدیران سنتی جسارت تغییر را نداشته باشند، کار پژوهشی جوابگوی نیازهای توسعه‌ای نخواهد بود. مورد دیگر داشتن روحیه پژوهشی است؛ به این معنی که اگر از هر ۱۰ کار پژوهشی تنها یک مورد خوب پیش رفت، می‌توان گفت سود کرده‌ایم. باید بدانیم پاسخ منفی خود نتیجه مثبت و خوبی به همراه می‌آورد، این در حالی است که ما اگر پژوهش در یک مسئله‌ای جواب ندهد، دیگر سراغ آن نمی‌رویم.

نقش حداکثری دولت

افضل با اشاره به نقش حداکثری دولت در مقوله پژوهش، به معضلات پژوهش در کشور پرداخت و گفت: اغلب نهادها دولتی هستند. جالب اینکه خصوصی‌ها نیز به دولت وابستگی دارند و خصولتی‌ها را شکل داده‌اند؛ در نتیجه بخش خصوصی واقعی در کشور ما بسیار نحیف و کوچک است و در عمل نوآوری و تحقیقات آن با رویکرد دولت سازگار نیست. از طرفی با اینکه بسیاری از بنیادها و نهادهای خصولتی از بودجه دولتی ارتزاق می‌کنند، تحت نظارت مجلس و دولت نبوده و در واقع به هیچ کس پاسخگو نیستند. همین مسئله باعث شده خصولتی‌ها در برابر تحقیقات و توسعه خود پاسخگو هم نباشند.

عملیاتی کردن پژوهش

عضو هیات مدیره انجمن مهندسی معدن گفت: با اینکه در کشور ما تعداد طرح‌های پژوهشی زیاد است، سازکار اجرایی برای آنها در نظر گرفته نشده است. در این شرایط مسئله مهم این است که چگونه نتایج یک پژوهش را در بطن صنعت و معدن به‌کار گیریم. در دنیا موسسات پژوهشی و تحقیقاتی سعی می‌کنند معضلات را به دانشگاه‌ها ارائه دهند تا آنها با پژوهش و تحقیقات خود در قالب پایان‌نامه به راهکار نهایی برسند.

این استاد دانشگاه ادامه داد: هرچند در چند سال اخیر اقدامات مثبتی در راستای توسعه پژوهش و بکارگیری نتایج پژوهش‌ها در توسعه انجام شده اما به‌هیچ‌وجه کافی نیست. وقتی دانشجو از یک پروژه تحقیقاتی یا پایان‌نامه پژوهشی دفاع کرد، باید رساله‌اش را به‌عنوان یک کار شایسته مورد تشویق و حمایت قرار داد و برای ادامه مسیر دانشجو را تشویق به ورود به بازار کار کرد. در ادامه باید پروژه‌های پژوهشی را در قالب یک مگاپروژه در نظر گرفته و دستاوردهای آنها را عملیاتی کنیم.

افضل با اشاره به لزوم ارائه مشوق‌ها برای شرکت‌های خصوصی نیز تصریح کرد: هزینه پژوهش شرکت‌های خصوصی را باید از مالیات‌شان کم کرد تا آنها بتوانند درصدی از مالیات خود را صرف پژوهش کنند. این مهم باعث می‌شود شرکت‌های خصوصی رغبت و انگیزه ورود به پژوهش را پیدا کنند.

عضو هیات مدیره انجمن مهندسی معدن با اشاره به نقش نهادهای مربوطه نیز تصریح کرد: نهادهای مربوط به پژوهش مثل معاونت فناوری ریاست جمهوری یا سازمان‌هایی مثل ایمیدرو باید همایش‌هایی برگزار کنند که در آن افرادی که پایان‌نامه داشته و کار پژوهشی برای شرکت‌ها، سازمان‌های دولتی و خصوصی انجام داده‌اند، کار خود را به منصه داوری بگذارند. چنین نهادهایی می‌توانند از شرکت‌ها و نهادهای ذی‌نفع دعوت کنند تا با یکدیگر ارتباط برقرار و به توسعه کشور کمک کنند.

هزینه تحقیقات، سرمایه‌گذاری خردورزانه

سیامک اخطاری، فعال معدنی با بیان اینکه برای افزایش ارزش‌افزوده و توسعه بخش معدن ناگزیریم به تحقیق و توسعه توجه کنیم به صمت گفت: باتوجه به فضای دشوار در دنیای رقابت امروز نقش ایجاد ارزش‌افزوده در پیشبرد اهداف معدنی و صنعتی بر کسی پوشیده نیست و یکی از مولفه‌های ایجاد این ارزش برای مواد معدنی پرداختن به بحث تحقیق و توسعه است. او خاطرنشان کرد: از آنجا که محصولات فرآوری‌شده ارزش‌افزوده بیشتری دارند، صرف هزینه تحقیقاتی برای تولید در اصل یک سرمایه‌گذاری خردورزانه و منطقی است.

دستیابی به اهداف بازار

این فعال معدنی ادامه داد: اهمیت بخش تحقیق و توسعه به شکلی است که کلیه شرکت‌های حاضر در عرصه رقابت یک واحد به همین نام در مجموعه خود تعریف می‌کنند. در واقع برای دستیابی به اهداف بازار و تهیه محصول معدنی مطابق نیازهای بازار به‌ویژه در بخش فرآوری، این واحد می‌تواند به شکلی پویا با رصد تغییرات نیازهای بازار، طرح‌های تولیدی را ارائه دهد. او تصریح کرد: اهمیت تحقیق و توسعه به حدی است که می‌توان این واحد را به‌عنوان مهم‌ترین رکن تاثیرگذار در تبیین استراتژی تصمیم‌سازان تلقی کرد.

جایگاه تحقیق در کشورهای نفت‌خیز

اخطاری با اشاره به جایگاه تحقیق و توسعه در کشورهایی که به صادرات منابع اولیه از جمله نفت متکی هستند، گفت: کشورهایی همچون ایران که به صادرات مواد خام معدنی وابسته هستند، به تحقیق و توسعه بهای چندانی نداده‌اند و درست عکس این قضیه در کشورهای پیشرفته دیده می‌شود.

او گفت: کشورهای توسعه‌یافته به تجارت به‌عنوان یک ضرورت نگاه کرده و با تمرکز روی تحقیق و توسعه معدن و صنعت قدرت چانه‌زنی خود را در مراودات تجاری بالا برده‌اند. در واقع به‌دلیل اینکه این کشورها جایگاه تحقیق و توسعه را به‌خوبی درک کرده‌اند، توانسته‌اند صاحب فناوری شوند.

جایگاه بخش خصوصی

این فعال معدنی با اشاره به نقش بخش خصوصی در پیشبرد تحقیقات بخش معدن و صنعت گفت: بخش خصوصی در کشور ما به‌عنوان ذی‌نفع بخش تحقیق و توسعه نتوانسته به شکل مفیدی از این بخش استفاده مطلوب را ببرد. اخطاری در پاسخ به این سوال که برخلاف کشورهای توسعه‌یافته چرا بخش خصوصی در کشور ما نقش کمرنگی در پیشبرد تحقیق و توسعه دارد، گفت: سیاست‌های کلان کشور ما در راستای تمرکز بر این حوزه نبوده، این در حالی است که برای رونق تولید، صادرات و فرآوری باید بر نقش‌آفرینی بخش خصوصی متمرکز شد. این مهم می‌تواند به مجموعه فعالیت‌های صنف صنعت و معدن جهت دهد. فراموش نکنیم که توجه به نقش بخش خصوصی میل و انگیزه برای سرمایه‌گذاری را افزایش داده و در نتیجه علاقه آنها به تحقیق و توسعه مضاعف می‌شود.

حل مشکل کمبود بودجه

این فعال معدنی با اشاره به اهمیت مولفه سرمایه گفت: نیاز به سرمایه‌گذاری بالا، می‌تواند از عوامل بازدارنده ورود به حوزه تحقق و توسعه باشد، این در حالی است که با تجمیع قوی و تشکیل هلدینگ‌های معدنی به‌راحتی می‌توان نقیصه کمبود بودجه تحقیقاتی را پوشش داد.

توان علمی نیروی انسانی

اخطاری با اشاره به نقش نیروی انسانی توانمند گفت: یکی از عوامل بازدارنده رویکرد تحقیق و توسعه در بخش معدن و صنایع وابسته ضعف اطمینان به توان علمی نیروی انسانی است. شاید این مسئله به‌دلیل ضعف اشراف بر توانمندی‌های علمی کشور باشد و در رده کمبود اعتمادبه‌نفس جای گیرد. از آنجا که کشور ما در سخت‌ترین شرایط از جمله دوره جنگ تحمیلی و تحریم‌های ظالمانه دستاوردهای بزرگی را در عرصه خودکفایی صنعتی به ثبت رسانده، می‌توان در این حوزه نیز موفق عمل کرد.

این فعال معدنی در بیان راهکار گفت: برای افزایش میل به تحقیق و توسعه پیشنهاد می‌شود تصمیم‌سازان کشور سیاست‌های تشویقی مبتنی بر تولید و صادرات محصولات را به سمت فرآوری و ایجاد ارزش‌افزوده پیش ببرند. رمز موفقیت این اهداف در پایداری و برنامه‌های بلندمدت است که دستخوش تغییرات سلیقه‌ای و فصلی نشود، زیرا صنعت و معدن شاخه‌ای است که نیاز به برنامه‌ریزی با افق‌های میان‌مدت و بلندمدت دارد.

> پیمان افضل: ما ادای تحقیق و توسعه را درمی‌آوریم. درست هنگامی‌که پژوهشگران می‌خواهند دست به پژوهش بزنند تا فناوری را بومی‌سازی کنند، مدیران ارشد جلوی آنها را می‌گیرند

> سیامک اخطاری: محصولات فرآوری‌شده ارزش افزوده بیشتری دارند؛ بنابراین صرف هزینه تحقیقاتی برای تولید در اصل یک سرمایه‌گذاری خردورزانه و منطقی است

سخن پایانی...

کارشناسان باور دارند در شرایط حاضر که در انقلاب صنعتی چهارم به‌سر می‌بریم، بخش معدن در اولویت برنامه‌ها قرار دارد. از آنجا که عناصر نادر خاکی، انرژی‌های پاک و استفاده از انرژی خورشیدی در اولویت برنامه کشورها خواهد بود، اهمیت تحقیق و توسعه در بخش معدن دوچندان می‌شود. در انقلاب صنعتی چهارم به استخراج مواد معدنی از دریاها، اقیانوس‌ها و کرات دیگر بها داده می‌شود؛ بنابراین ما نیز باید تلاش کنیم تا با توسعه تحقیقات خود از این مهم عقب نیفتیم.

برخی کارشناسان بر این نکته تاکید دارند که ما ادای توسعه را درمی‌آوریم و با اینکه مطرح می‌شود به تحقیق و توسعه بها می‌دهیم، در عمل مدیران سنت‌گرا هستند و تمایلی به تغییرات تازه ندارند، این در حالی است که برای خروج از این شرایط باید ساختار را شکسته و از کارمندمحوری به سمت پژوهش‌محوری پیش برویم. این مهم به داشتن مدیران جسور وابسته است.

آنها از لزوم افزایش روحیه ریسک‌پذیری در کشور، کاهش نقش دولت و بها دادن به پایان‌نامه‌ها و رساله‌های کارشناسی ارشد و دکترا و تشویق دانشجویان برای ورود به بازار کار سخن می‌گویند. همچنین کارشناسان باور دارند در کشورهای نفت‌خیز روحیه تحقیق و توسعه کمتر وجود دارد، در حالی که برای این مهم باید جدی‌تر بود. آنها بر لزوم درک مفهوم تحقیق و توسعه، توجه بیشتر به نقش بخش خصوصی و تشکیل هلدینگ‌های معدنی برای رفع کمبود بودجه تاکید دارند.

کارت اعتباری سهام عدالت تا آذر می‌آید

معاون شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، نحوه دریافت کارت اعتباری سهام عدالت برای مشمولانی که روش غیرمستقیم را برای مدیریت سهام خود انتخاب کرده‌اند، تشریح کرد. به‌گفته علیرضا ماهیار، پس از اینکه نخستین قرارداد نهایی شود، مردم می‌توانند از مزایای این کارت اعتباری تا پایان آذر بهره‌مند شوند.

معاون شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه یکی از طرح‌هایی که برای توسعه سهام عدالت و اعطای تسهیلات به مشمولان سهام عدالت طراحی شد، اعطای کارت اعتباری بود، اظهار کرد: این کارت‌ها برای سهامدارانی که روش غیرمستقیم را برای مدیریت سهام عدالت خود انتخاب کرده بودند و حدود ۳۰ میلیون نفر هستند، طراحی شده است. به‌گفته او، این فرآیند به‌طور تمام الکترونیک از مبدأ بانک‌های عامل تا مقصد که شرکت سپرده‌گذاری و بازار سرمایه هستند، خواهد بود. ماهیار درباره نحوه اخذ این کارت توضیح داد: مشمول سهام عدالت که روش غیرمستقیم را برای مدیریت سهام خود انتخاب کرده، باید سجامی باشد و بعد از احراز هویت در اپلیکیشن‌های مربوط به بانک‌های عامل و پس از اینکه شرکت سپرده‌گذاری سجامی بودن فرد را برای بانک تایید کرد، می‌تواند دارایی خود را مشاهده کند و متوجه شود چقدر دارایی سهام عدالت دارد و متناسب با آن، فرم مربوط را داخل سیستم بانک پر کند. وی افزود: در واقع فرد بدون مراجعه حضوری متوجه می‌شود که می‌تواند تا چه میزان تسهیلات دریافت کند. معاون فناوری و توسعه نوآوری شرکت سپرده‌گذاری مرکزی درباره میزان تسهیلاتی که از سوی بانک‌ها اعطا می‌شود، گفت: برخی بانک‌ها ۶۰ درصد ارزش روز دارایی فرد و برخی تا ۱۰۰ درصد هم برای اعطای تسهیلات پیش‌بینی کرده‌اند که مکانیسم آن بستگی به بانک عامل دارد. در نهایت درخواست فرد به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارسال می‌شود.

گروه خبر
editor@smtnews.ir

فروش گواهی سپرده‌مدت‌دار در بانک رفاه کارگران

فروش اوراق گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری عام با نرخ ۱۸ درصد در شعب بانک رفاه کارگران آغاز شد. به‌گزارش روابط‌عمومی بانک رفاه کارگران، براساس مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، فروش اوراق گواهی سپرده مدت‌دار ویژه سرمایه‌گذاری (عام) بانک رفاه از پنج‌شنبه ۱۳ آذر ازسوی تمامی شعب این بانک آغاز می‌شود و تا پایان اسفند سال جاری ادامه خواهد داشت. مدت این اوراق یک‌ساله با نرخ سود ۱۸ درصد است که سود آن به صورت ماهانه پرداخت خواهد شد. گفتنی است، نرخ سود بازخرید قبل از سررسید این اوراق ۱۰ درصد است. همچنین به‌منظور کاهش آسیب‌های ناشی از شیوع ویروس کرونا، حفظ سلامتی کارکنان و مشتریان، برخی محدودیت‌ها در تراکنش‌های بانکی تا زمان بازگشت به وضعیت عادی و تا اطلاع ثانوی به‌طور موقت برداشته شده است که از جمله آنها می‌توان به افزایش سقف مبلغ کارت به کارت و تمدید تاریخ انقضای کارت‌های بانکی تا پایان امسال بدون مراجعه به شعبه اشاره کرد.

براساس این گزارش، سقف مجاز مجموع مبالغ تراکنش‌های انتقال وجه کارت به کارت (شتابی و درون بانکی) از طریق درگاه‌های اینترنتی، خودپرداز و کیوسک از مبلغ ۶۰ میلیون ریال در هر شبانه‌روز از مبدأ هرکارت (رفاه کارت همراه) به ۱۰۰ میلیون ریال افزایش یافت. همچنین رفاه کارت‌های همراه که تاریخ انقضای آنها از فروردین امسال به بعد است، به‌طور خودکار تا پایان سال ۹۹ و به مدت یک سال تمدید می‌شوند و نیازی به مراجعه حضوری مشتری به شعبه و صدور کارت جدید نخواهد بود. علاوه بر این، سقف صدور کارت هدیه تا اطلاع ثانوی و به‌طور موقت به مبلغ ۲۰ میلیون ریال افزایش یافت.

سودآوری؛ مهم‌ترین شاخص ارزیابی عملکرد بانک سپه

مدیرعامل بانک سپه گفت: به سبب استحکام مالی و ترازنامه‌ای بانک سپه، ماموریت ادغام بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح با هدف اصلاح ساختار بانکی به نخستین بانک ایرانی محول شد و این پروژه ملی تاکنون با موفقیت و بدون حاشیه عملیاتی شده است.

به‌گزارش ایسنا، چقازردی اظهارکرد: بانک سپه در یک قرن حضور خود در صنعت بانکداری کشور همواره از بانک‌های دارای انضباط مالی و مؤثر در اقتصاد کشور بوده و طبیعی است ادغام بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح برخی از شاخص‌های این بانک را تحت‌تأثیر قرار دهد؛ اما با برنامه‌های انجام‌شده از توانمندی‌های بانک‌های ادغامی برای بهبود شاخص‌های عملکردی و افزایش سودآوری استفاده بهینه خواهد شد.

وی افزود: توجه ویژه به بهبود شاخص‌های اثرگذار در سودآوری و تقویت مؤلفه‌های بهره‌وری نیروی انسانی به‌طور همزمان در چند سال اخیر از برنامه‌های محوری و کلان بانک سپه بوده است.

رئیس هیات‌مدیره بانک سپه افزود: این بانک در چند سال گذشته با شعار خدمات‌رسانی مناسب به اقشار مختلف مردم با رویکرد کسب سود فعالیت کرده و با تقویت شاخص‌های مؤثر در سودآوری به موفقیت‌های مطلوبی در این زمینه دست یافته است.

او ضمن اشاره به تقویت ابزارهای ارزیابی عملکرد افراد و واحدها در این بانک، تصریح کرد: در ارزیابی عملکرد تک‌تک کارکنان و واحدهای مختلف بانک سپه، سودآوری یکی از مهم‌ترین و شاخص‌هاست و این شاخص در درجه‌بندی شعب نقش کلیدی دارد.

وی درباره جمع‌آوری شعب ناکارآ گفت: در حوزه ساماندهی شعب سال گذشته ۱۳۰ شعبه ناکارآمد ادغام، ۱۳ شعبه جابه‌جا و ۲۵ شعبه جمع‌آوری شد.

چقازردی افزود: برای کمک به سودآوری بیشتر بانک سپه سودده شدن تمامی شعب بعد از ادغام بانک‌های وابسته به نیروهای مسلح در این بانک با جدیت دنبال خواهد شد.

اقتصاد چین از امریکا پیشی گرفت

نظرسنجی سی‌ان‌بی‌سی نشان می‌دهد به عقیده فعالان اقتصادی امریکا، عملکرد اقتصاد چین بهتر از همتای امریکایی بوده است. به‌گزارش ایسنا، فعالان این نظرسنجی که همگی مدیران شرکت‌های بزرگ خصوصی و عمومی امریکا هستند و در مجموع حدود۵ تریلیون دلار دارایی در اختیار دارند، چشم‌انداز اقتصادی چین در سال آینده را بهتر از امسال پیش‌بینی کرده‌اند. در شرایطی که اقتصاد امریکا در ۳ ماهه دوم امسال بدترین عملکرد اقتصادی تاریخ معاصر خود را به ثبت رساند، اقتصاد چین به لطف مهار بهتر روند شیوع کرونا و حمایت‌های مالی دولت توانست از همه ۲۰ اقتصاد برتر دنیا بهتر عمل کند. حدود دو سوم کل شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی (۶۵.۴ درصد) گفته‌اند که کرونا همچنان اصلی‌ترین ریسک بر سر راه اقتصاد جهانی محسوب می‌شود و توسعه واکسن کرونا که به نحو موثری آمار مرگ ومیر ناشی از کووید-۱۹ را کاهش دهد باید در اولویت اصلی سیاست‌گذاران قرار گیرد. ریسک بدهی، افزایش ورشکستگی کسب‌وکارها و اختلافات تجاری بین کشورها از دیگر ریسک‌های اصلی ذکرشده بر سر راه اقتصاد جهانی ازسوی شرکت‌کنندگان در این نظرسنجی عنوان شده است.

سهم ۶۰ درصدی بیمه ایران در پرداخت خسارت خودرو

ارزیابی خسارت در محل انتقال سرنشین و همچنین اعزام کارشناس از خدماتی است که بنا داریم با همکاری ایران خودرو در آینده نزدیک ارائه کنیم که بخشی از این خدمات به‌طور رایگان ارائه خواهد شد.

محمد رضایی، مدیرعامل بیمه ایران اظهارکرد: بیمه ایران بیش از ۵۶ درصد بیمه شخص ثالث را صادر می‌کند و در بیمه بدنه سهم ۴۶ درصدی داریم و بیش از ۶۰ درصد خسارات اتومبیل در صنعت بیمه ازسوی بیمه ایران پرداخت می‌شود. وی افزود: پس از اینکه یک شرکت بیمه‌ای نتوانست تعهدات خود را اجرا کند، بیمه ایران ۶۵ هزار پرونده خسارتی این شرکت را پرداخت و ۱۳۰۰ میلیارد تومان در این بخش هزینه کرد. مدیرعامل بیمه ایران ادامه داد: مجموع این اقدامات باعث افزایش اعتماد مردم به بیمه ایران شد و برنامه‌های ویژه‌ای برای خدمات پس از فروش در دستور کار قرار داریم که نمونه‌ای از آن حمل خودرو خسارت‌دیده پس از وقوع سانحه به تعمیرگاه‌های مجاز است. ارزیابی خسارت در محل انتقال سرنشین و همچنین اعزام کارشناس نیز از دیگر خدماتی است که بنا داریم با همکاری ایران‌خودرو در آینده نزدیک ارائه کنیم که بخشی از این خدمات به‌طور رایگان ارائه خواهد شد.

روی خط بین‌الملل

اجلاس داووس در سنگاپور

اجلاس اقتصادی جهانی که رهبران سیاسی و تجاری را گرد هم می‌آورد، سال آینده به‌جای سوئیس در سنگاپور برگزار خواهد شد، چراکه پاندمی کرونا برگزاری ایمن این اجلاس در اروپا را با چالش روبه‌رو کرده است. به‌گزارش مهر به نقل از سی‌ان‌بی‌سی، این اجلاس به‌طور غیررسمی با نام تفرجگاه اسکی سوئیس، داووس، شناخته می‌شود، چراکه هر ساله در ماه ژانویه در این محل برگزار می‌شود. حالا برای دومین‌بار در تاریخ برگزاری این اجلاس از ۱۹۷۱ تاکنون، قرار است سیاستمداران و تاجران برتر جهان در خارج از سوئیس گرد هم جمع شوند. این نخستین‌باری خواهد بود که اجلاس اقتصادی جهان در آسیا برگزار می‌شود.

نخستین معامله رسمی یوآن دیجیتال

شرکت تجارت الکترونیک جی‌دی دات‌کام اعلام کرد نخستین شرکتی است که یوآن دیجیتالی را قبول خواهد کرد. به‌گزارش ایلنا به نقل از سی‌ان‌بی‌سی، این بخشی از یک آزمایش بزرگ دیگر یوآن دیجیتال در دنیای واقعی است. قرار است جمعه آینده به ۱۰۰ هزار نفر از ساکنان شهر سوژو در استان شرقی جیانگسو که در فستیوال خرید عید پایان سال که به «دابل توالو» یا «روز زوج‌ها» شرکت می‌کنند، ۲۰ میلیون(۳ میلیون دلار) یوآن دیجیتال عرضه شود. جی‌دی دات‌کام با بیش از ۴۴۰ میلیون مشتری فعال و صدها هزار برند به بزرگ‌ترین فروشگاهی تبدیل شده که به این طرح پیوسته است.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت (صمت) واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک از طریق پست سفارشی به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به دفتر امور مشترکین به شماره ۸۸۷۲۲۷۳۵ نمابر نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:
۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.
۲-کپی رسید وجه پرداختی را تا پایان دوره اشتراک نزد خود نگه دارید.
۳- امور مشترکین روزنامه صمت متعهد می‌شود روزنامه مشترکین تهرانی را هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰/۳۰ صبح تحویل دهد.
۴- هزینه ارسال رایگان خواهد بود.

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	
۱ ماهه با ۱۰ درصد تخفیف	۴۶۸۰۰۰ریال
۳ ماهه با ۲۰ درصد تخفیف	۱۲۴۸۰۰۰ ریال
۶ ماهه با ۳۰ درصد تخفیف	۲۱۸۴۰۰۰ ریال
۹ ماهه با ۴۰ درصد تخفیف	۲۸۰۸۰۰۰ ریال
۱۲ ماهه با ۵۰ درصد تخفیف	۳۱۲۰۰۰۰ ریال

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک به دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها مراجعه فرمایند.

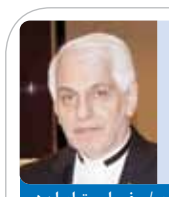
کد یا نام شعبه واریز وجه:
مشخصات رسید بانک
شماره سریال فیش:
تاریخ واریز وجه:
مبلغ واریز شده:

مشخصات مشترک	مسئول پیگیری:
نام و نام خانوادگی:	تلفن:
عنوان موسسه:	فکس:
نوع فعالیت:	تلفن همراه:
سمت/شغل:	ایمیل:
مدرک تحصیلی:	کد اشتراک(در صورت تمدید اشتراک):
تاریخ تولد:	آدرس:
کد ملی:	کد پستی:
کد اقتصادی:	شناسه ملی:
شماره ثبت:	

مهر و امضای مشترک:
مهر و امضای امور مشترکین:

یادداشت

جهت‌دهی به پول مازاد

علی ماجدی/ سفیر اسبق ایران در آلمان و کارشناس اقتصاد بین‌الملل

بخش بزرگی از اقتصاد ما متاثر از نرخ ارز است. این مسئله را بارها از زبان کارشناسان اقتصادی و تحلیلگران بازارهای مالی شنیده‌ایم.

در اقتصاد ما اگر همین قیمت‌های کنونی ارز را در نظر بگیرید (مثلا یورو ۳۳ هزار تومان و دلار ۲۹ هزار تومان)، و اگر قرار بود قیمت‌گذاری‌ها به همین منوال باشد، امروز مردم ما تحت فشاری به‌مراتب سنگین‌تر بودند و شرایط بسیار سخت‌تری را تجربه می‌کردند.

می‌توان گفت هنوز تمام قدرت خرید مردم ما متاثر از قیمت ارز نیست. البته بخش مهمی از این مولفه اقتصادی تحت تاثیر نرخ دلار در بازار آزاد است اما می‌دانیم که مسائل دیگری نیز بر این حوزه تاثیر می‌گذارند. به‌هر حال می‌دانیم که قیمت اجناس و کالاهای اساسی در کشورمان به‌شدت تحت تاثیر قیمت دلار و یورو است و این فاکتور یکی از مهم‌ترین عوامل گرانی‌های اخیر است که موجب وارد آمدن فشار بسیار زیادی به مردم نیز شده است.

اگر در پی دلیل نوسان قیمت دلار در هفته‌های اخیر هستیم باید بدانیم این مسئله یک‌شبه روی نداده و در پی سلسله اتفاقاتی است که در طول زمان رقم خورده‌اند. یکی از مهم‌ترین مسائلی که موجب گرانی بی‌رویه قیمت ارز در ماه‌های گذشته شده، افزایش افسارگسیخته نقدینگی در کشور ما است؛ هرچند از بعد از انتخابات امریکا نرخ ارز روند کاهشی گرفته و تقریبا به ثبات رسیده است. با این همه در یک قاعده کلی، افزایش نقدینگی منجر به افزایش پایه پولی شده و در نتیجه ارزش پول ملی نیز به‌شدت کاهش یافته که بسیار جای تاسف و تامل دارد. اما نکته نگران‌کننده‌ای که در این بین وجود دارد این است که متاسفانه این مشکل کماکان ادامه دارد و ما همچنان با مشکل افزایش نقدینگی مواجهیم.

بحث مهم دیگری که وجود دارد این است که آیا این حجم بالای پولی که در دست مردم است، به مسیر مناسبی هدایت شده یا خیر؟ پول مازاد یا همان پول اضافی که در اختیار مردم عادی قرار دارد همیشه در پی کسب سود بیشتر است و حتی در لفظ عامیانه به این بخش از سرمایه‌های مردم، مازاد بر درآمد یا پس‌انداز می‌گوییم. حال نکته مهمی که باید مورد توجه مقامات اقتصادی کشور باشد این است که این پول مازاد به کدام سمت می‌رود یا اصلا به کدام حوزه باید هدایت شود. این مسئله در کشورهای توسعه‌یافته از پیش مشخص است؛ یا وارد بازار بورس و اوراق بهادار می‌شود یا با هدف تقویت تولید به سمت بازار می‌رود. تئوری جهت‌دهی به سرمایه‌های مازاد جامعه برای مدیریت سرمایه در تمام دنیا صادق است؛ چه اقتصاد ارشادی و دستوری باشد و چه لیبرالی و نئولیبرالی!

نرخ سود بانکی یکی از ابزارهای بانک مرکزی است تا به این سرمایه‌های مازاد جهت مناسبی بدهد؛ برای مثال در حال حاضر می‌بینیم که بانک مرکزی نرخ بهره بانکی را ۱۹ درصد اعلام کرده، این در حالی است که حدود ۲۰ درصد از نرخ تورم کمتر است و همین مسئله در واقع پیامی به سرمایه‌های خرد است که برای حفظ ارزش خود به‌جای سپرده‌گذاری در بانک‌ها، به سمت بازار سرمایه بروند. البته می‌دانیم که باتوجه به بازدهی بالای مسکن سرمایه‌های بزرگ‌تر به آن سمت می‌روند اما وقتی حرف سرمایه‌های خرد در میان باشد قطعا توان خرید ملک و مستغلات وجود ندارد، به همین جهت این سرمایه‌ها به‌سوی بازار سرمایه می‌رود.

به‌عنوان نکته آخر باید ذکر کرد در هیچ کشور توسعه‌یافته‌ای بازارهای ارز منشائی برای کسب درآمد نیستند و مردم برای سود اقدام به خرید دلار یا یورو نمی‌کنند. دلیل این امر نیز این است که پول ملی دائم دچار کاهش ارزش نمی‌شود تا مردم مجبور به انتقال سرمایه از این حوزه به حوزه دیگر شوند. در نهایت اتفاقی که می‌افتد ورود سرمایه‌های خرد به بخش تولید است، چراکه تنها انتخاب سودآور برای مردم در کشورهای توسعه‌یافته تزریق پول به واحدهای تولیدی است.

جایگاه پژوهش در مدیریت کلان اقتصاد کشور چیست؟

ناکارآمدی مولود بی‌توجهی به علم

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

طرح: آیدا فریدی

کم‌وکیف فعالیت‌های پژوهشی در هر کشوری یکی از شاخص‌های محوری توسعه همه‌جانبه به‌شمار می‌آید. این گزاره اهمیت گسترش فرهنگ پژوهش در سطح جامعه و مدیران دولتی و غیردولتی را نشان می‌دهد. اگر به تعداد و کیفیت پژوهش‌ها در کشورهای توسعه‌یافته نگاهی بیندازیم درمی‌یابیم که رابطه معناداری بین قدرت و استقلال ملی آن جوامع با فعالیت‌های پژوهشی در فضای آکادمیک و علمی وجود دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که پژوهش یکی از اصلی‌ترین شاخص‌های توسعه‌یافتگی ملل به‌شمار می‌رود؛ برای مثال اغلب کشورهای موفق صنعتی، در فهرست گسترش فعالیت‌های پژوهشی جایگاه بسیار خوبی را به خود اختصاص داده‌اند.

«دانش» مولود «پژوهش» است

اما در حوزه اقتصاد و توسعه اقتصادی نباید فراموش کرد که «دانش» لازمه پیشرفت است. زمانی نقش پژوهش برای ما روشن‌تر می‌شود که بدانیم «دانش» مولود «پژوهش» است؛ بنابراین می‌توان گفت بدون تقویت پژوهشگران در هر کشوری باید فاتحه توسعه را نیز در آن کشور خواند، چراکه اگر تحقیق و کاوشی در کار نباشد دانش هم تولید نمی‌شود که بتوان با اتکا به آن ارکان مختلف اقتصاد کشور را به‌گونه‌ای علمی و مدرن مدیریت کرد و جالب اینجاست که با نگاهی گذرا درمی‌یابیم سطح فعالیت‌های تحقیقاتی در کشورهای توسعه‌یافته به‌مراتب از جوامع در حال توسعه بیشتر است. گرچه در مواردی چون کشور ما آمار و ارقام مربوط به پروژه‌های تحقیقاتی نسبتا بالا است، اما نبود عنصر کیفیت و تعهد حرفه‌ای پژوهشگران باعث شده عملا بود و نبود این دست فعالیت‌ها تاثیر چندانی در نحوه مدیریت کشور نداشته باشد.

برای روشن‌تر شدن این موضوع می‌توان به این معادله توجه کرد؛ دانش فرزند پژوهش است و صنعت بدون دانش دچار تکرار و در طول زمان فرسایش خواهد شد. از طرفی هم وقتی شما قابلیت تولید علم را نداشته باشید (باتوجه به سرعت پیشرفت در جهان مدرن)، ناچارید که از تولیدات بنیادین سایر کشورها استفاده کنید تا حداقل بتوانید در مظاهر مدرنیته به رقابت بپردازید. مشکل اینجاست که ما دائم در حال هزینه کردن برای خرید این محصولات هستیم که همگی زاییده پژوهش هستند، در حالی که می‌توان با تخصیص بودجه‌هایی به‌مراتب کمتر از بودجه خرید و همچنین یک برنامه‌ریزی دقیق و بلندمدت، سعی در ارتقای سطح کیفی فعالیت‌های تحقیقاتی و همچنین بهبود فضای کار برای پژوهشگران داشت تا فرضا پس از ۱۰ سال به موفقیت‌های ملموس و کاربردی در زمینه تولید علم دست یافت، اما شوربختانه گاهی سیاست‌های کلان مدیریتی در کشورمان به‌گونه‌ای است که آنچه «نظم اقتصادی جدید بین‌المللی» خوانده می‌شود را تمام و کمال نپذیرفته‌ایم که باعث شده دائم در یک سیکل معیوب دور خودمان بچرخیم! به‌عبارتی می‌توان گفت فناوری هم یکی از محصولات ارج نهادن به امر پژوهش است. در نهایت این عقب افتادن از قافله تولید علم باعث شده در برخی موارد فقط یک مصرف‌کننده اسرافکار فناوری در جهان باشیم، در حالی که بازدهی و خروجی این مصرف بالا گاهی متناسب نیستند.

در اروپای قرون وسطا نیز ساختار مدیریتی مشابهی در گوشه گوشه قاره سبز حاکم بود که علم را خوار می‌شمرد، اما با آغاز دوره روشنگری ورق برگشت، چراکه پس از ظهور پروتستانیسم جوامع اروپایی به این نتیجه رسیدند که مدام در حال چرخیدن به دور خود هستند و خلاقیت و پرسشگری جایگاهی ندارد. از همان دوران بود که مردم اروپا به‌ویژه کشورهای غربی این قاره و جزیره بریتانیا به آهستگی و با تحمل مرارت‌های زیاد به سمتی حرکت کردند که حاصلش تولید علم بود؛ علمی که انقلاب صنعتی را رقم زد و هنوز پس از چند قرن ثمراتش قابل مشاهده است. اما نکته جالب دیگر اینکه پژوهش و پژوهشگری یک سرمایه جاودانه است و هرگز از بین نمی‌رود و همواره درهای خلاقیت و پرسشگری به جهت ابطال‌پذیر بودن علم باز است. همین امر نیز باعث شده به‌طور خودکار و بدون صرف هزینه‌های سنگین (برای خرید مظاهر مدرنیته) روز به روز بر حجم این سرمایه‌محوری افزوده شود تا جوامع صاحب این سرمایه را بر سایر کشورها غالب کند.

> آلبرت بغزیان: تا دل‌تان بخواهد مقاله تولید می‌کنیم؛ مقاله‌هایی که عملا بازدهی محسوسی ندارند و برگرفته از تمرینات ذهنی پژوهش‌های خارجی هستند

به‌جای علم مقاله تولید کرده‌ایم!

آلبرت بغزیان، اقتصاددان و استاد اقتصاد دانشگاه تهران با اشاره به اهمیت بکارگیری ابزارهای علمی در سیاست‌گذاری‌های کلان اقتصادی به صمت گفت: یکسری مدل‌ها در حوزه مدیریت کلان اقتصادی وجود دارد که اغلب اقتصادهای بزرگ جهان در چارچوب این مدل‌ها کار می‌کنند اما من در زمینه اقتصاد ایران چنین امری را نمی‌بینم. ابزارهایی در سیاست‌گذاری هم وجود دارد که می‌تواند به اجرای این مدل‌ها در اقتصاد کمک کند که مستلزم مطالعه، استمرار و بکارگیری است.

وی در ادامه افزود: برای مثال وقتی بانک مرکزی می‌گوید نرخ ۲۲ درصد را برای تورم در نظر گرفته یا نرخ ارز را تعیین می‌کند، بر چه پایه‌ای چنین نرخ‌هایی تعیین می‌شوند؟ باید مشخص شود که این محاسبات براساس تک‌معادله است یا معادلاتی را شامل می‌شود که کل اقتصاد را شبیه‌سازی می‌کند؟ برای اینکه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در حوزه‌های مختلف، علمی و اصولی باشد باید در تمام موارد براساس نتایج تحقیقات دقیق و گسترده تصمیم‌گیری شود، اما به‌نظر نمی‌رسد نهادهای مدیریتی اقتصاد در ایران با تکیه بر چنین روش‌هایی اقدام به تعیین خط‌مشی عملیاتی کنند.

▣ امکانات هست اما استفاده نمی‌شود

این استاد اقتصاد با اشاره به امکانات گسترده تحقیقاتی که در اختیار نهادهای مختلف قرار دارد، تاکید کرد: در دوره‌ای ابزارها و امکانات تحقیقاتی خوبی در اختیار بانک مرکزی بود. الان مطلع نیستم که آیا هنوز هم چنین امکانی وجود دارد یا خیر؟ اما در همان زمان هم باوجود این امکانات گسترده، از آنها استفاده‌ای نمی‌شد. دلیلش هم این است که مدیران اقتصادی به‌جای اینکه به فکر اتخاذ تصمیمات اصولی و علمی باشند، به‌نحوی عمل می‌کنند که جناح یا دسته سیاسی متبوع‌شان متضرر نشود.

▣ تا دل‌تان بخواهد مقاله تولید کرده‌ایم

بغزیان در ادامه با اشاره به افزایش تعداد مقالات تولید شده در دانشگاه‌های کشور به صمت گفت: تا دل‌تان بخواهد مقاله تولید می‌کنیم؛ مقاله‌هایی که عملا هیچ بازدهی محسوسی ندارند و برگرفته از تمرینات ذهنی پژوهش‌های خارجی هستند؛ اما اینکه فکر کنید از این مقالات نتیجه‌ای می‌گیریم یا در عرصه عملیاتی به آنها رجوع می‌شود سخت در اشتباهید. برای مثال وقتی رساله‌ای ارائه می‌شود باید با این هدف تولید و ارائه شود که دردی از هزاران درد کشور دوا کند اما اصلا دانشجوی دکترای ما حس پیگیری ندارد، حتی نمی‌داند که به چه نتیجه‌ای دست پیدا کرده و نتیجه رساله‌اش چیست؟ از همین رو است که معتقدم ما به‌جای تولید علم، فقط مقاله تولید کرده‌ایم که هیچ تاثیری در عمل نداشته و متاسفانه ابزاری هم برای مدیریت علمی اقتصاد ایجاد نکرده‌ایم. البته این مسئله فقط محدود به اقتصاد نمی‌شود، بلکه تمام حوزه‌های مدیریتی کلان کشور ما دچار این مشکل است.

وی با انتقاد از نحوه نگرش مدیران دانشگاهی به مسئله تحقیق و پژوهش، بیان کرد: فقط به فکر این هستیم که اساتید ارتقای درجه پیدا کنند یا بودجه پژوهشی پروپیمانی نصیب دانشکده‌ها شود، وگرنه فقط به لحاظ کمی و تعداد مقالات رشد داشته‌ایم و متاسفانه نمود عملی این مقالات را نمی‌بینیم. یکی از دلایل این نقیصه نیز بی‌کیفیت بودن این دست به‌اصطلاح پژوهش‌هاست که مدام تولید می‌شوند اما خروجی مشخصی ندارند.

▣ رساله‌ها باید هدایت شوند

این استاد اقتصاد دانشگاه تهران در پایان بر لزوم کانالیزه کردن مقالات و رساله‌های دانشگاهی تاکید کرد و گفت: اصلا باید رساله‌های رشته‌هایی مثل اقتصاد، حسابداری و مدیریت توسط سیاست‌گذاران کلان کشور هدایت شود؛ برای مثال بانک مرکزی باید از دانشگاه‌ها درخواست کند که در فلان موضوع اقدام به پژوهش کنند و رساله‌ها را کانالیزه کنند تا بانک مرکزی بتواند با اتکا به نتایج این تحقیقات اقدام به تعیین خط‌مشی کند، اما می‌بینیم که مدیران بانک مرکزی یا وزارت اقتصاد اصلا چنین دغدغه‌هایی ندارند و حتی بسیاری از اینها مشکلات را هم نمی‌شناسند! در چنین وضعیتی چطور می‌توان از دانشجو انتظار داشت که در جهتی حرکت کند که نتیجه تحقیقاتش به درد کشور بخورد و باری از دوش نظام اقتصادی ما بردارد؟

> محمدرضا خباز: وقتی دوغ و دوشاب با هم یکی شوند دیگر کسی دنبال کار علمی و پژوهشی نمی‌رود؛ مگر کسانی که عاشق باشند

زندگی در جهان علت و معلول

محمدرضا خباز، نماینده ادوار مجلس شورای اسلامی با اشاره به مشکلات پرشمار اقتصادی کشور به صمت گفت: جهانی که ما در آن زندگی می‌کنیم جهان علت و معلول است؛ به‌عبارتی می‌توان گفت در مقابل هر عملی عکس‌العملی وجود دارد. ملای رومی می‌گوید:

این جهان کوهست و فعل ما ندا
سوی ما آید نداها را صدا

اینکه ما در کشورمان هنوز هم مشکلات اقتصادی داریم دلایل مختلفی دارد اما یکی از مهم‌ترین آنها بی‌توجهی به امر پژوهش است. همان‌طور که گفته شد یکی از دلایل مشکلات اقتصادی کشور ما این است که به پژوهش‌های علمی، دقیق، بیطرفانه و کارشناسانه وقعی ننهاده‌ایم.

▣ شعارهای ما ایدئولوژیک بود

استاندار سابق استان‌های سمنان و خراسان شمالی با استناد به حدیثی از پیامبر اعظم، بر اهمیت معیشت تاکید و عنوان کرد: برای درک بهتر این مسئله می‌توان به شعارهای اول انقلاب توجه کرد، چراکه هیچ یک از شعارهای ما توسعه‌محور نبود اما در عوض شعارهای ایدئولوژیک زیادی سر دادیم. البته ایدئولوژی هم امر مهم و خوبی است اما وقتی شکم مردم گرسنه است که نمی‌توان شعار ایدئولوژیک داد.

وی ادامه داد: مثال‌های زیادی وجود دارد از کشورهایی که همزمان با ما شروع به توسعه کردند و در زمانی که ما شعارهای ایدئولوژیک سر می‌دادیم آنها به سمت تحقیق و پژوهش رفتند و الان در زمره جوامع توسعه‌یافته هستند؛ مالزی، کره‌جنوبی، ژاپن، چین و... از جمله این کشورها هستند.

اینها اهدافی که برای خودشان تعریف کرده بودند در راستای توسعه اقتصادی بود و الان خوشبختانه شرایط بسیار خوبی هم دارند اما ما مسیر دیگری را رفتیم و امروز با کوهی از مشکلات اقتصادی و معیشتی مواجهیم. یکی از دلایلی که باعث شده کشورهایی مانند مالزی و چین دست بالا را در امر توسعه داشته باشند، اهمیت دادن و حرمت نهادن به پژوهش و پژوهشگر است، این در حالی است که در کشور ما پژوهشگران واقعی بسیار مورد بی‌مهری قرار می‌گیرند.

▣ دوغ‌ودوشاب یکی شده است!

خباز با انتقاد از تعداد اندک پژوهش‌های اقتصادی در کشور، به صمت گفت: یکی از مهم‌ترین دلایل وجود مشکلات اقتصادی در کشورمان کم بودن تعداد پژوهش‌های مرتبط با این حوزه است که باعث شده برنامه اقتصادی درازمدت و دقیقی هم که از این تحقیقات برآمده باشد، نداشته باشیم. البته یک برنامه فرادستی ۲۰ساله داشتیم که در سال ۱۴۰۴ به پایان راه خود می‌رسد اما در اغلب موارد به اهداف آن نرسیده‌ایم و احتمالا تا ۴ سال دیگر نیز موفق به تحقق این اهداف نخواهیم شد. دلیلش هم این است که در بسیاری از موارد کار علمی نکرده‌ایم و همان رویه قبلی را در حوزه مدیریت اقتصادی ادامه دادیم.

وی در پایان تصریح کرد: بارها رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشگاهی را مطالعه کرده‌ام. متاسفانه اغلب پایان‌نامه‌ها یا ساختگی است یا خریداری یا از حاصل کار دیگران کپی شده، این در حالی است که شخصی را سراغ دارم که برای پایان‌نامه خودش بیش از ۱۱۰ هزار فیش تهیه کرده و حاصل کارش بسیار باکیفیت بود؛ اما متاسفانه در حال حاضر بین او و فردی که هیچ زحمتی برای اخذ مدرک تحصیلی‌اش نکشیده، در یکی از وزارتخانه‌های کشور وجود ندارد. وقتی دوغ‌ودوشاب با هم یکی شوند، دیگر کسی دنبال کار علمی و پژوهشی نمی‌رود؛ مگر کسانی که عاشق باشند!

سخن پایانی...

مالزی یکی از بهترین مثال‌ها برای درک بهتر جایگاه پژوهش برای رسیدن به توسعه است. البته این کشور جنوب شرقی آسیا هنوز به سرمنزل مقصود نرسیده اما وقتی به وضعیت ۳۵ تا ۴۰ سال قبل این کشور اسلامی نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که مالزی در سکوت و به‌دور از هیاهو چه شاهکاری را رقم زده است؛ برای مثال نرخ فقر در مالزی (در اواخر دهه ۷۰ میلادی) نزدیک ۶۰ درصد بود (سرانه درآمد ۳۰۰ دلار بود) و مردم این کشور با رکود فزاینده اقتصادی و انحطاط اجتماعی دست به گریبان بودند. اقتصاد مالزی تا همین ۴۰ سال قبل بسیار کوچک بود و تولیداتش نیز در مقدار ناچیزی از محصولات کشاورزی نظیر کائوچو، برنج و... خلاصه می‌شد، اما این کشور معجزه کرد، چراکه امروز یکی از بیشترین رشدهای اقتصادی را در جهان دارد، با شتاب فراوانی به سمت توسعه همه‌جانبه حرکت می‌کند و سطح کیفی زندگی مردم نیز باوجود ۵ برابر شدن جمعیت به طرز شگفت‌انگیزی بهبود یافته است. به‌عنوان مثال نرخ فقر در این کشور در سال ۲۰۱۸ میلادی کمتر از ۵ درصد بود و امروز درآمد سرانه مردم مالزی کمی بیشتر از ۴ هزار دلار است. اقتصاد مالزی از سیستم کشاورزی سنتی و کم‌بازده تبدیل به یک اقتصاد صنعتی مولد شده که بیش از ۸۰ درصد صادراتش را تولیدات کاملا مالزیایی تشکیل می‌دهند. دلیل این پیشرفت کم‌نظیر، توجه حکمرانان این کشور به امر تحقیق و توسعه بود که باعث شد در اوایل دهه ۸۰ میلادی دولتمردان مالزیایی موفق به تنظیم برنامه‌ای بلندمدت شوند که در پایان آن کشورشان به یک اقتصاد مولد تبدیل می‌شد. جالب اینجاست که روند رو به رشد اقتصاد مالزی به حدی پرشتاب بوده که باعث شده این کشور حتی از پیش‌بینی‌های برنامه توسعه (این برنامه ۴۰ سال قبل تهیه شده) خود نیز جلوتر باشد. باتوجه به موارد یادشده (به‌ویژه اسلامی بودن این کشور) می‌توان گفت اگر قرار بر انتخاب یک الگو برای رشد و توسعه (با نگاه به ارزش‌های دینی) باشد، مالزی یک گزینه بسیار موفق است که می‌تواند تاثیرات شگرف سرمایه‌گذاری روی افزایش سطح کمی و کیفی تحقیق و پژوهش را بر حرکت شتابان به‌سوی توسعه برای ما نمایان کند. البته حرکت در چنین مسیری زمانی محقق خواهد شد که ما دست از سلاخی علم با تیغ سیاست برداریم؛ در غیر این صورت آش همان آش خواهد بود و کاسه همان کاسه!

بررسی نقش مدیریت علمی و آموزش اصولی به سهامداران در بورس

علم بهتر است یا هیجان؟

سهند اینانلو
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

فعالان بازار می‌توانند با افزایش سطح آگاهی و خودداری از رفتارهای هیجانی در بازاری کارآ، در مسیر رشد و توسعه کشور گام بردارند. در این شرایط به بازاری با پذیرش ریسک‌های ذاتی دست خواهیم یافت

اقتصاد تورم‌زده ایران باعث‌شده شهروندان ایرانی دست‌کم برای یکبار هم که شده طعم سرمایه‌گذاری در یکی از بازارهای مالی را بچشند. این اتفاق در بین کشورهای جهان تقریبا بی‌سابقه است که نقدینگی جاری دائم در حال گردش بین بازارهای گوناگون باشد؛ از سکه و طلا گرفته تا بازار سهام همگی در دهه‌های اخیر حداقل یک بار هم که شده میزبان سرمایه‌های ایرانیان بوده‌اند، مردم نیز از برخی از این بازارها خاطرات خوشی در ذهن دارند اما با شنیدن نام برخی دیگر، چهار ستون بدن‌شان می‌لرزد. بازار بورس نیز یکی از مواردی است که عده زیادی از آن برای همیشه دل کنده‌اند و اگر کلاه‌شان نیز در تالار شیشه‌ای بیفتد برای برداشتن آن بازنخواهند گشت اما عده دیگری به قدری به بورس خو گرفته‌اند که قصدی برای ترک این بازار ندارند و حتی در مواردی دیده شده که افراد در حال برنامه‌ریزی برای اتراق بلندمدت در بورس هستند. کارشناسان مسائل اقتصادی بر این باورند که با بررسی دقیق‌تر شرایط کنونی بازار و مقدار پولی که در بازار در گردش است (و قصد خروج ندارد) درمی‌یابیم که «آموزش» از نان شب هم برای نوسهامداران بورسی واجب‌تر است.

از همین‌رو گفته می‌شود یکی از مهم‌ترین فاکتورهای ثبات در بازار سرمایه، تعادل در نحوه رفتار سهامداران بورسی است. زیرا اگر قرار باشد با کوچک‌ترین تلنگری صف‌های فروش سنگین تشکیل شوند یا با کوچک‌ترین تحریکی همه برای خرید سهام صف بکشند دیگر چیزی به‌نام معامله سهم معنا و مفهوم نخواهد داشت. از همین رو است که بیشتر قریب به اتفاق کارشناسان بازار سهام بر این نکته تاکید دارند که آموزش اصول و قواعد بازار سرمایه به تازه‌واردان می‌تواند به‌عنوان نوعی سرمایه‌گذاری میان‌مدت محسوب شود که باعث برقراری تعادل در بازار می‌شود. این دسته از صاحب‌نظران معتقدند اگر رویکرد مسئولان سازمان بورس نسبت به امر مدیریت بازار علمی و دانش‌محور بود به احتمال زیاد هیچ‌گاه دوره اصلاحی طولانی‌مدتی را که در ماه‌های اخیر شاهد آن بودیم، گریبان بازار را نمی‌گرفت تا دارایی عده زیادی از مردم نابلد نیز از بین برود.

اهمیت آموزش در بازار سهام

مهدیه مودتی، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با صمت ضمن اشاره به ناآشنایی اغلب مردم نسبت به مفاهیم رایج در بین فعالان بازار سرمایه، بیان کرد: بازار سرمایه یکی از بسترهای مناسب برای سرمایه‌گذاری است اما عموم افراد با مفهوم دقیق بازار، به‌ویژه مفاهیم اصلی مانند ریسک و بازده آشنایی کافی ندارند.

وی در ادامه افزود: در کشور ما بیشتر سرمایه‌گذاری‌ها به سمت سپرده‌های بانکی، طلا، ارز و مسکن تمایل دارند و کمتر جذب بازار سرمایه می‌شوند. البته در چند سال گذشته اقبال عمومی نسبت به بازار سرمایه بیشتر شده که این موضوع ضرورت آموزش بورس به نوسهامداران را به ما گوشزد می‌کند.

آموزش مانع رفتارهای هیجانی

مودتی با اشاره به اهمیت بحث آموزش در بازار سرمایه به صمت گفت: این نکته که فعالان بازار قبل از هر اقدامی باید در راستای کسب دانش کافی برای ورود به بازار تمرکز کنند از اهمیت دو چندانی برخوردار است، زیرا این آموزش است که می‌تواند علاوه بر کاهش ریسک فردی سهامداران، درک عمیقی از مفهوم ریسک در عموم افراد ایجاد کرده و مانع بروز رفتارهای هیجانی و گلایه‌مندی بعد از آن شود. وقتی افراد در بازار سرمایه درک درستی از مفهوم ریسک و بازده نداشته باشند، شاهد خرید و فروش‌های هیجانی خواهیم بود که در برخی موارد بدون دلیل بنیادی در بازار صف‌های طویلی را شکل می‌دهند.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی با اشاره به اهمیت کیفیت آموزش در بورس، عنوان کرد: کاهش این‌گونه رفتارها میسر نمی‌شود مگر در سایه آموزش با کیفیت، زیرا ما درباره درک مفاهیم صحبت می‌کنیم نه درباره دانش سطحی و تعریف لغوی آن!

وی افزود: حال پرسشی که مطرح می‌شود این است که آیا این نوع آموزش مفهومی در بازار سرمایه در سطح همگانی امکان‌پذیر است؟ جواب این سوال به‌طور شفاف منفی است، زیرا این سطح از آموزش که شرط لازم و نه کافی برای ورود به بازار است، نیاز به حداقلی از دانش در شاخه‌هایی از علوم مانند اقتصاد، آمار و... دارد که آموختن این حجم از اطلاعات به عده زیادی از تازه‌واردان به بورس اصلا منطقی نیست، چراکه اصلا در عصر حاضر که عصر تخصص‌گرایی است بهتر است به جای یک اقیانوس به عمق یک متر، یک دریاچه به عمق صدها متر بود.

توصیه به مسئولان

این کارشناس اقتصاد در پایان با برشمردن نکاتی به مسئولان سازمان بورس توصیه کرد: از همین رو به سازمان‌های متولی امر، به‌ویژه سازمان بورس پیشنهاد می‌شود آموزش‌هایی در راستای آشنایی افراد با نهادهای مالی و خدمات ارائه‌شده ازسوی آنها مانند صندوق‌های سرمایه گذاری، شرکت‌های مشاوره سرمایه‌گذاری و سبدگردانی‌ها ارائه دهند تا در سطح همگانی افراد برای ورود به بازار از خدمات این نهادها بهره‌گیرند.

سطح دوم آموزش مربوط به متخصصان فعال در بازار می‌شود که باید با برنامه‌ریزی دقیق‌تری طراحی شود. این سطح می‌تواند مختص افرادی باشد که از حداقل دانشی درباره بازار سهام برخوردارند تا در سایه این آموزش‌ها به درک عمیق و اصولی از بازار دست یابند.

در نهایت فعالان بازار می‌توانند با افزایش سطح آگاهی، خودداری از رفتارهای هیجانی در بازاری کارآ، در مسیر رشد و توسعه کشور گام بردارند. در این شرایط به بازاری با پذیرش ریسک‌های ذاتی همراه خواهیم شد.

مهدیه مودتی: در چند سال گذشته اقبال عمومی نسبت به بازار سرمایه بیشتر شده که این موضوع ضرورت آموزش بورس به نوسهامداران را به ما گوشزد می‌کند

تعصب روی قوانین قدیمی

امید پورمحمود، کارشناس و فعال بازار سرمایه با اشاره به سطح دانش مدیران سازمان بورس به صمت گفت: برخی از مدیران بورس که شخصا با آنها آشنایی دارم، افراد کم‌اطلاع و کم‌دانشی نیستند اما وقتی کار به عملکرد می‌رسد داستان فرق می‌کند.

وی در ادامه افزود: نمی‌دانم نامش را چه باید گذاشت اما به نظر می‌رسد یک نوع تعصب در بین مدیران بورسی نسبت به قوانین قبلی وجود دارد، به نحوی که همواره در برابر تغییرات مقاومت می‌کنند و چندان برای این دسته از مدیران توجیهات علمی و پژوهشی مطرح نیست، چراکه بیشتر سعی در حفظ قوانین قدیمی دارند.

داستان پیش‌گشایش

این کارشناس بورس با اشاره به انتقادهایی که درباره پیش‌گشایش به سازمان بورس وارد می‌شد، بیان کرد: برای مثال، درباره مسئله پیش‌گشایش بحث‌های زیادی با مدیران سازمان بورس داشتیم و حتی در شبکه‌های تلویزیونی هم شخصا انتقادهایی را در این زمینه مطرح کردم، اما تنها پاسخی که داده شد این بود که؛ «همه جای دنیا پیش‌گشایش وجود دارد، در بورس تهران هم هست! » وقتی هم که در این مورد پرسیدیم، گفتند که در فارکس هم پیش‌گشایش وجود دارد، در حالی که چنین ادعایی درست نیست و تا جایی که ما مطلع هستیم در فارکس چیزی به‌نام پیش‌گشایش نداریم.

پورمحمود با اشاره به محافظه‌کاری مدیران بورسی در زمینه تغییر قوانین به صمت گفت: نوعی از محافظه کاری و بی‌میلی به تغییر در بین مدیران بورسی دیده می‌شود که باعث شده در برابر تغییر قوانین مقاومت زیادی نشان دهند. به‌عنوان مثال، اتفاقاتی درباره نرخ پایانی رخ داد، در حالی‌که نرخ پایانی برای بازار بورس ما به منزله یک سم مهلک عمل می‌کند. موارد مشابه بسیاری وجود دارد که اغلب افراد می‌دانند اشتباه است اما به‌سادگی از کنار آن رد می‌شوند.

این تحلیلگر بازار سهام ضمن اشاره به تفاوت‌های اقتصاد ایران با کشورهای اخیرا توسعه‌یافته‌ای مانند مالزی و سنگاپور، تاکید کرد: بارها شنیده‌ایم که بورس تهران را با بازارهای مالزی، سنگاپور و... مقایسه می‌کنند که به اعتقاد من قیاس مع‌الفارق است، چراکه اقتصاد این کشورها یک اقتصاد سالم و پویاست اما اقتصاد ما بیمار است و مشکلات زیادی دارد. از همین‌رو معتقدم بورس تهران را نمی‌شود با بازارهای سهام در سایر کشورها مقایسه یا اینکه از آنها الگوبرداری کرد. از سویی هم شکاف بی‌اعتمادی بین سهامداران و مسئولان بسیار عمیق است، برای هرگونه تغییری هم شما احتیاج به اعتماد متقابل بین طرفین دارید. وی در ادامه به صمت گفت: برای مثال فکر کنید که مسئولان بخواهند برای انجام اصلاحات ساختاری در بورس، بازار سهام را مثلا ۶ماه تعطیل کنند! نخستین اتفاقی که می‌افتد سرازیر شدن حجم بالایی از نقدینگی به جامعه است که پیامدهای تورمی شدیدی را خواهد داشت. اما در اقتصاد کشورهایی مانند مالزی چنین موانعی وجود ندارد و مهم‌تر از همه اعتمادی است که بین مردم و مدیران‌شان وجود دارد که باعث می‌شود فضا برای اجرای طرح‌های برنامه‌ریزی شده و علمی فراهم باشد.

پورمحمود در پایان عنوان کرد: این نکته را نیز باید در نظر داشت که تعداد زیادی از شهروندان ایرانی در حال‌حاضر که رکود سنگینی بر اقتصاد کشورمان حاکم شده از محل بورس درآمد به‌نسبت خوبی به‌دست می‌آورند و حتی بسیاری افراد زندگی خود را هم از این طریق تامین می‌کنند.

امید پورمحمود: یک نوع تعصب در بین مدیران بورسی نسبت به قوانین قبلی وجود دارد، به نحوی که همواره در برابر تغییرات مقاومت می‌کنند و توجیهات علمی بر ایشان مطرح نیست

آموزش قدرتمندترین ابزار موفقیت در بورس

بدون آموزش در بورس سرمایه‌گذاری نکنید. جمله‌ای است که از هر فعال بورسی و حتی آنهایی که تازه‌وارد بازار سرمایه شده‌اند، می‌شنوید. احتمالا شما هم نخستین‌باری که بعد از دریافت کد بورسی، سامانه معاملات آنلاین را پیش‌رویتان باز کردید، متوجه شدید که حتماً لازم است جایی برای یادگیری پیدا کنید.

مدل خرید و فروش سهام، نخستین موضوعی است که باید در بورس یاد بگیرید، اما بسیاری از سهامداران تنها به همین مورد اکتفا می‌کنند و بدون اینکه اصول بازار را بدانند، پا به عرصه معاملات آنلاین سهام می‌گذارند.

ارتباط آموزش با کاهش ریسک سرمایه‌گذاری

حسین معنوی، کارشناس بازار سرمایه صحبت‌هایش را با این جمله شروع کرده و گفت: در چنین بازار پرهیجانی، کسانی که تازه‌وارد بورس می‌شوند، ممکن است خطای زیادی در خریدوفروش‌شان داشته باشند. آنها یک یا دو ماه در بورس می‌مانند و زمانی متوجه اشتباه‌شان خواهند شد که بخش زیادی از سرمایه‌شان را از دست داده‌اند. اینجاست که چنین افرادی از ورود به بورس منصرف می‌شوند. آموزش بورس می‌تواند درصد خطاهای سرمایه‌گذاری را کاهش دهد. چنین کاری در گام نخست به نفع سهامدار است تا با خطای کمتر، سود بیشتری نصیب سرمایه‌اش کند. در گام دوم این موضوع به نفع بازار خواهد شد. کسانی که در بورس سود می‌کنند، اشتیاق بیشتری به دعوت دیگران برای سرمایه‌گذاری در این بازار دارند و خودشان هم در بورس ماندگار خواهند بود.

به‌گفته معنوی کسانی که در بورس آموزش دیده‌اند، رفتارهای هیجانی کمتری دارند؛ از همین رو دوره‌های آموزشی می‌تواند تا حد قابل‌توجهی بازار را به سمت عقلانیت هدایت کند، اما به هر صورت نباید طبیعت بازار را فراموش کرد. در بازارهای دیگر مانند مسکن، طلا و ارز نمی‌توان دارایی را با یک کلیک فروخت اما در بازاری مانند بازار بورس، همه‌چیز با چند کلیک انجام می‌شود و این موضوع ممکن است حتی افراد آموزش‌دیده را هم با هیجان مواجه کند.

فرهنگ‌سازی بازار سرمایه

معنوی درباره لزوم ارتقای فرهنگ سرمایه‌گذاری در بورس افزود: تعداد سهامداران نسبت به جمعیت کشور در دو سال اخیر افزایش چشمگیری داشته است. اگر سال ۹۷ بین مردم می‌رفتید و می‌گفتید من سرمایه‌گذار بورس هستم، موضوعی نامأنوس به‌حساب می‌آمد. آن زمان در نهایت ۲۰۰ هزار نفر در عرضه‌های اولیه شرکت می‌کردند. به همین خاطر نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم فرهنگ‌سازی سریع اتفاق بیفتد. این موضوع باعث شده با همه اقداماتی که انجام‌شده و کلاس‌ها و دوره‌های مختلف آموزشی، همچنان عده‌ای بدون دانش کافی پا به عرصه سرمایه‌گذاری در بورس بگذارند.

در کشورهایی که سابقه بازار سرمایه بیشتر است؛ تعداد کسانی که در بورس فعالیت می‌کنند هم آمار بالاتری دارد. با این وجود، شاهد رفتار هیجانی و سرمایه‌گذاری بدون دانش و آگاهی نیستیم. در کشورهای دیگر عموم سرمایه‌گذاران به‌جای سرمایه‌گذاری مستقیم در سهام، سراغ صندوق‌های سرمایه‌گذاری می‌روند. آنها به‌جای تشکیل سبد دارایی از سهام شرکت‌های مختلف، دارایی‌هایشان را در صندوق‌های مختلف سرمایه‌گذاری می‌کنند. با این کار ریسک سرمایه‌گذاری آنها کاهش پیدا می‌کند و رفتارهای هیجانی در بورس چنین کشورهایی به مراتب کمتر است.

امید پورمحمود: یک نوع تعصب در بین مدیران بورسی نسبت به قوانین قبلی وجود دارد، به نحوی که همواره در برابر تغییرات مقاومت می‌کنند و توجیهات علمی بر ایشان مطرح نیست

سخن پایانی...

آموزش یکی از مواردی است که با سیاست‌گذاری‌های مصلحت‌اندیشانه محقق نمی‌شود، البته ممکن است بتوان با اجرای طرح و برنامه‌هایی کوتاه‌مدت، مانور مدیریت علمی را به نمایش گذاشت و توجهات را هم جلب کرد، اما تاثیرات مثبتی که انتظار می‌رود با آموزش سهامداران شاهد باشیم حاصل نخواهد شد. راه چاره‌ای که کارشناسان این حوزه پیشنهاد می‌کنند اتکا به نتایج تحقیقات آکادمیک می‌تواند با هزینه‌هایی به مراتب کمتر از آنچه در روزهای ریزشی بازار بر دولت تحمیل می‌شود، کارگشا باشد. به اعتقاد این دسته از تحلیلگران هزینه‌ای که دولت‌ها برای آموزش هرچه بهتر و بیشتر سهامداران در نظر می‌گیرد می‌تواند به مثابه نوعی سرمایه‌گذاری باشد که در نهایت موجب ارتقای سطح کیفی و کمی معاملاتی بورس خواهد شد. با توجه به این مسئله انتظار می‌رود سازمان بورس نیز در هماهنگی با دانشگاه‌ها، قوه مقننه و قضاییه در راستای تهیه و تنظیم برنامه‌ای میان‌مدت برآید تا سطح آشنایی سهامداران تازه‌وارد نسبت به بازار افزایش یابد.

یادداشت

آموزش در بورس و بازارهای مالی

شهیر محمدنیا
کارشناس بورس بین‌الملل

امروزه که عصر آگاهی و دانش نامیده می‌شود، بخش مهمی از درآمد هر جامعه صرف سرمایه‌گذاری در آموزش می‌شود. از یک سو، رشد و توسعه اقتصادی نیازمند افراد ماهر و متخصص است؛ بنابراین جوامع علاقه‌مندند در حوزه مهارت و دانش سرمایه‌گذاری کنند. توسعه فناوری‌های جدید ایجاب می‌کند به مقوله آموزش توجه ویژه شده و در این زمینه سرمایه‌گذاری بیشتر شود. از سوی دیگر، جامعه نیز با محدودیت منابع مواجه است و باوجود الزام و منطق ممکن است نتواند اعتبارات لازم را در اختیار این بخش قرار دهد. کشورهای توسعه‌یافته با اولویت قرار دادن آموزش و پرورش در صدر نیازهای جامعه و ایجاد این باور همگانی در اصلاحات سیستم‌های آموزشی و مشارکت و همراهی مردم، این امر اجتناب‌ناپذیر را ارج می‌نهند. آموزش از بُعد فردی باعث افزایش توانایی فرد می‌شود و از بُعد اجتماعی هر چه افراد تحصیلکرده بیشتری در جامعه وجود داشته باشد، قدرت و پیشرفت جامعه را به ارمغان می‌آورد و به رشد فرهنگی و اقتصادی جامعه منجر می‌شود.

در وضعیت کنونی نهادهای دولتی و اقتصادی باید بسیار با دقت عمل کرده و سعی در مدیریت این حجم از سرمایه ورودی داشته باشند و به‌جای تشویق عموم جامعه به سمت این بازار، در گام نخست سعی در بسترسازی برای ایمن‌سازی و واکسینه کردن سرمایه‌های جدید کنند. مهم‌ترین اقدامی که این نهادهای تاثیرگذار باید برای آن تلاش و سرمایه‌گذاری کنند، مبحث افراد فعال و تازه‌واردان در این عرصه است. البته با توجه به وضعیت اقتصادی کشور و محدودیت منابع، انتظار صرف منابع زیادی در این بخش نمی‌رود. بیشترین تاثیرگذاری که دولت و سازمان‌های ذی‌ربط با بورس می‌توانند داشته باشند، تمرکز بر بخش مدیریت وضعیت موجود، حمایت و ایجاد بستر برای آموزشگاه‌های معتبر و با سابقه و همچنین حمایت از افراد و شرکت‌هایی است که قصد فعالیت در بخش آموزش را دارند با مدیریت درست و اصولی این بخش می‌توان به مرور زمان تا حد زیادی، دغدغه و مشکلات فعلی ایجادشده را برطرف کرد. مشکلاتی که اگر حل نشوند و اگر به موضوع آموزش به درستی پرداخته نشود تاثیرات جبران‌ناپذیری بر بازار بورس می‌گذارد. ناگفته نماند در زمینه آموزش، سازمان بورس فعالیت‌هایی را شروع کرده و به‌عنوان نمونه، زبانه آموزش به‌تازگی به سایت اصلی معاملات یعنی tsetmc اضافه شده است یا تولید محتوای آموزشی رسانه‌ای. این فعالیت‌ها خوب است اما کافی نیست و امید است تلاش‌های بیشتری در این زمینه انجام شود.

مشکل اصلی که بعد از ریزش مرداد، بازار با آن مواجه‌شده، کاهش اعتماد مردم به بورس است. مردمی‌که تنها با تشویق و بدون دانش کافی وارد این وادی شدند. ورود تعداد زیادی که در علم مالی رفتاری به آن رفتار گله‌ای می‌گویند و طبیعی است که ریزش و اصلاح شدید بازار را از چشم دولت ببینند، چون دانش کافی در این زمینه ندارند و نمی‌دانند فراز و نشیب‌ها در ذات بازار سهام است. اگر دولت مردم را تشویق به یادگیری و سپس فعالیت در بازار سرمایه می‌کرد اکنون بازار با مشکل نبود یا کاهش اعتماد مواجه نبود و معاملاتی منطقی‌تر و به دور از هیجان را شاهد بودیم.

این واقعیتی انکار ناپذیر است که درخواست جبران زیان و حمایت دستوری از بورس در هیچ جای علم اقتصاد پذیرفته شده نیست. این سبک اعتراضات و درخواست‌ها نادرست است اما از بُعد دیگر این افراد می‌توانند اداعا کنند تحت‌تاثیر نوعی پروپاگاندا قرار گرفته‌اند و از این منظر می‌شود گفت که معترضان زیانده در روند ماه‌های اخیر بازارسرمایه محق هستند. بنابراین از این پس سازمان‌ها و نهادهای تاثیرگذار باید از اعمال‌نظرهای هیجانی و براساس منافع مقطعی پرهیز کرده و سعی در تشویق فعالان به آموزش و فراگیری اصولی معامله‌گری کنند. در همین راستا نیز نباید از ایجاد بستر مناسب آموزش و حمایت از آموزشگاه‌ها و کارگزاری‌ها در راستای آموزش غافل ماند.

شنبه
۲۲ آذر ۱۳۹۹- ۲۶ ربیع‌الثانی ۱۴۴۲ - ۱۲ دسامبر ۲۰۲۰-شماره ۱۶۷۹-پیاپی ۲۹۹۷

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر: عاطفه خسروی

تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲
در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

شرح: رابطه صنعت و علم

طرح: حسین علیزاده

بازار داغ مقاله‌های فله‌ای

اگر از ضلع شرقی خیابان انقلاب از چهارراه ولیعصر به سمت میدان انقلاب بگذرید با انبوهی از پارچه‌ها و بنرهای آویزان از تیرهای چراغ برق و شاخه‌های درختان مواجه می‌شوید که حاوی تبلیغ نگارش پایان‌نامه و مقاله است. در واقع به هر طرف که رو کنید همه جا پر از آگهی نوشتن پایان‌نامه و مقاله ISI است. یعنی فروش پژوهش‌های آماده به دانشجویانی که قرار است با پیگیری و ارائه این پژوهش‌ها به دانش خود بیفزایند و اگر شد جایی در رسته علمی کشور داشته باشند.

آنهایی که سرشان در درس و مشق و دانشگاه است، می‌دانند که نوشتن یک مقاله علمی‌پژوهشی کار ساده‌ای نیست؛ به‌ویژه اگر بخواهید مقاله را در یک مجله معتبر علمی معتبر چاپ کنید. این روند در برخی مواقع به‌حدی طاقت‌فرساست که بسیاری افراد عطای آن را به لقایش می‌بخشند. در این میان کم نیستند افرادی که ترجیح می‌دهند کار نگارش مقاله و دوندگی‌های آن را در ازای پول به افرادی بسپارند که نوشتن مقاله کسب‌وکار آنهاست. از قضا این روش دوم روز به روز مشتری‌های خودش را پیدا می‌کند. جدا از این نکته مهم و واضح که تعدد مقالات به هیچ وجه بیانگر هوش، خلاقیت و حتی پشتکار یک دانشگاهی نیست، به‌نظر می‌رسد بخشی از مقالاتی که در کشور نوشته می‌شود در عمل تحشیه (حاشیه‌نویسی) بر مقالات غرب و شرق است و علاوه بر تهی بودن از هرگونه نوآوری، ناظر به رفع هیچ یک از نیازهای علمی و عملی هم نیست. یکی از مصائب رویکرد کنونی به مقالات علمی، انتشار اخبار گاه و بیگاه رسوایی و سرقت علمی فلان استاد برجسته و فلان هیات علمی شناخته شده است که در ژورنال‌های خارجی کشف می‌شود و حیثیت سیستم آموزش عالی کشور را زیرسوال می‌برد. معضلی که شاید در هیچ جای دنیا نتوانیم مشابه‌اش را بیابیم.

توجه به کمیت در تولید مقاله

محسن شریفی، مدیرکل امور پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری درباره اینکه چه انگیزه‌هایی باعث می‌شود توجه به کمیت در تولید مقاله بیشتر شود، به ایرناپلاس می‌گوید: این مسئله آفتی است که باید برای جلوگیری از گسترش آن در دانشگاه‌ها برنامه‌ریزی کنیم. در سال‌های اخیر تلاش وزارت علوم بر این بوده که بسیار بیشتر از گذشته به مولفه‌های کیفی توجه شود. یعنی برای ما این مسئله بسیار بااهمیت بوده و هست. برای همین توجه به مقالاتی که استناد به آنها بیشتر می‌شود، خواننده بیشتری دارند، در سطح بین‌المللی موفقیت کسب کرده‌اند یا در مجلات معتبر علمی منتشر شده‌اند، در دفاع و پذیرش دانشجوی دکترا و استخدام استادان در اولویت بوده و هست؛ بنابراین هم به امر کیفیت توجه می‌شود و هم به امر کمیت. یعنی اگر تعادل را حفظ نکنیم، به‌طور قطع دچار آسیب خواهیم شد.

▣ خروجی کار پژوهشی

شریفی می‌افزاید: در کشورهای مختلف کارهای پژوهشی با اهداف مشخصی توسعه پیدا می‌کند. نخستین خروجی کار پژوهشی باید یک دستاورد جدید علمی باشد. اینکه این دستاوردها در چه مجلاتی منتشر شود، بستگی به محتوای مقاله‌ها دارد. اگر مقاله دارای نوآوری‌های خاص باشد در مجلات معتبر علمی منتشر خواهد شد. اما غیر از تولید مقاله، دستاوردهای دیگری در کارهای پژوهشی وجود دارد که الزاما منجر به تولید مقاله نمی‌شود؛ حالا ممکن است شامل یک روش جدید یا فناوری جدید یا کارهای کاربردی یا رفع نیازهای جامعه باشد. وی ادامه می‌دهد: من این‌گونه تقسیم‌بندی می‌کنم که دستاوردهای پژوهشی یا منجر به انتشار مقاله می‌شود یا به‌دنبال رفع یک اشکال یا نیاز در جامعه است یا ممکن است هر دو حالت آن باشد؛ بنابراین ما باید انتظار داشته باشیم که وقتی پذیرش دانشجو یا اساتید در کشور توسعه پیدا می‌کند، تعداد و کمیت مقالات هم افزایش پیدا کرده یا خواهد کرد؛ اتفاقی که در کشور ما در چند دهه گذشته صورت گرفته و شاهد این بودیم که در منطقه و دنیا رشد و تولید مقالات به‌نوعی افتخارآمیز بوده است.

▣ جلوگیری از تولید مقاله‌های فله‌ای

مدیرکل امور پژوهشی وزارت علوم با بیان اینکه تنها کمیت برای ما ملاک نبوده و نیست، بلکه باید به مولفه‌ها و شاخص‌های کیفی هم توجه کرد، توضیح می‌دهد: در جایی که تعداد مقالات ما در دنیا به‌خوبی رشد کرده، حتما باید این سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی صورت گیرد که کیفیت را هم ارتقا بدهیم؛ بنابراین اگر برنامه‌ریزی‌ها به‌گونه‌ای باشد که توجه بیش از حد به کمیت و تعداد صورت بگیرد اما کیفیت مبنای ارزشیابی‌ها قرار نگیرد، به‌طور قطع آسیب خواهیم دید. وی در توضیح اینکه وزارت علوم چه برنامه‌ای دارد که از گرایش به تولید کمی مقاله‌ها جلوگیری کند، می‌گوید: سیاست‌های ما به سمتی حرکت می‌کند که این انگیزه برداشته شود و در استخدام افراد در هیات علمی و ترفیع آنها یک مقاله کیفی و معتبر جای چندین مقاله با کیفیت پایین را بگیرد. در واقع سیاست ما به‌سمت جلوگیری از انجام کارهای پژوهشی بی‌اثر و توجه به کارهای پژوهشی کیفی و قوی پیش می‌رود. در حال حاضر رقابت در دانشگاه‌ها دارد به این سمت پیش می‌رود که اساتید و دانشجویان مقالات خود را در مجلات با اعتبار بالای علمی منتشر کنند. این امیدبخش است.

▣ سازکار راستی‌آزمایی مقالات

مدیرکل پژوهش وزارت علوم در پاسخ به این پرسش که در جریان استخدام اساتید و پذیرش دانشجوی دکترا چقدر به کارهای پژوهشی معتبر و کیفی اهمیت داده می‌شود و اینکه آیا سازکاری برای راستی‌آزمایی آثار منتشر شده وجود دارد، می‌گوید: کمیته‌هایی که مسئولیت جذب و انتخاب را برعهده دارند، پرونده فرد متقاضی را در گروه آزمایشی و تخصص مربوطه بررسی می‌کنند. علاوه بر اینکه در فراخوان جذب شرکت می‌کنند، پرونده پژوهشی فرد، مقالات، پروژه‌ها، طرح‌ها و کتاب‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. در واقع به امر کیفیت بسیار توجه می‌شود.

به‌گفته وی، افراد متخصصی که در دانشگاه حضور دارند این پرونده‌ها را بررسی و نتیجه را اعلام می‌کنند که آیا این فرد شایسته استخدام یا پذیرش است یا خیر. از طرف دیگر در فرآیند جذب، همواره این مقالات یا کارهای پژوهشی که کیفیت بالایی دارند و در مجلات معتبر علمی خارجی منتشر شده باشند، اهمیت بیشتری دارند و توجه زیادی به آن می‌شود.

سخن پایانی...

مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های تقلبی، تبدیل به داستانی دنباله‌دار شده که هر چند وقت یک بار مطرح و باز به بوته فراموشی سپرده می‌شود.

واقعیت ماجرا این است که در بسیاری از مواقع کسی مسئولیت مستقیم چنین رسوایی‌هایی را برعهده نمی‌گیرد و با اینکه جرمی است مسجل و از این دست اقدامات در سیستم آموزشی و پژوهشی کشور انجام می‌شود، کسی اقدامی عملی برای جلوگیری از ادامه و تکرار آن نمی‌کند. آیا آیین‌نامه انضباطی دانشجویان و آیین‌نامه انضباطی استادان دانشگاه در این زمینه ناکارآمدند؟ از چه کسی باید شکایت کرد؟ از دانشجوی متقلب؟ از نویسنده کاسب‌کار فرصت‌طلب؟ یا از استاد بی‌مسئولیت؟ چون به هر حال پایان‌نامه‌ای که بعد از آن هم قرار است تبدیل به مقاله شود، زیر نظر استاد راهنما و استاد مشاور تبدیل به پایان‌نامه و از آن دفاع شده است. به‌نظر می‌رسد نیازمند یک سری قوانین بازدارنده هستیم. در واقع یک سیستم پایشی و راستی‌آزمایی لازم است که به بررسی این موضوع بپردازد. اما به‌راستی چه چیزی باعث تقویت سیستم مقاله فله‌ای می‌شود؟ برای توقف این وضعیت چه باید کرد؟ شاید وقت پاسخگویی و بررسی این دست از سوالات رسیده باشد تا بتوان در راستای رشد کیفی دانش گام برداشت.

یادداشت

مشورت با خبرگان کلید رشد اقتصاد

پیمان مولوی- اقتصاددان: ریسک از آنجایی ناشی می‌شود که ندانید در حال انجام چه کاری هستید-وارن بافت. معاون وزیر اقتصاد فرموده‌اند که بعد از برداشته شدن تحریم‌ها اقتصاد ایران رشد انفجاری خواهد کرد! این جمله شاید درست باشد چون دیگر اقتصاد ایران بعد از یک رشد منفی ۵ درصد در سال ۱۳۹۷، رشد منفی ۹.۵ درصد در سال ۹۸ و رشد منفی ۵ درصد در سال ۱۳۹۹ دیگر تولید ناخالص داخلی‌اش به اندازه‌ای کوچک شده که کفگیر به ته‌دیگ خورده و هر اتفاق مثبتی هر چند فروش محدود نفت می‌تواند رشد اقتصاد به بار بیاورد اما سوال اصلی این است که اگر قرار بود با تحریم‌ها این چنین نزول کنیم و بدون تحریم این چنین صعود، ذات وجود مدیران دولتی و مدیرکل‌ها و وزرا دقیقا در چیست؟ نسیم نیکلاس طالب در کتاب پوست در بازی (Skin In the game) دقیقا روی همین مورد پافشاری می‌کند. نسیم نیکلاس طالب در امریکا زندگی می‌کند و نویسنده کتاب مشهور و مقبول قوی سیاه نیز هست! او در این کتاب می‌نویسد: بسیاری از مشکلات اقتصادی در تمام جهان از جایی نشأت می‌گیرد که بسیاری از تصمیم‌گیران دولتی بدون داشتن پشتوانه اجرایی و درک درست از محیطی که در حال برنامه‌ریزی در آن هستند، دست به این کار می‌زنند که در نهایت منجر به بروز مشکلات زیادی در اقتصادها می‌شود. این امر ناشی از تصمیم‌گیری در پشت درهای بسته و معمولا بدون در نظر گرفتن مکانیسم‌هایی است که متاسفانه فکر می‌شود، بعد از اجرایی شدن تصمیم‌ها می‌توان واکنش‌ها را کنترل و نظارت کرد. اقتصاد ایران هم درگیر چنین روندی است. از تصمیم‌گیری و نظارت بر بازار گوشت مرغ گرفته تا خوراک دام در این چرخه معیوب گرفتارند. نظارت بر زنجیره ارزش فولاد، نظارت بر بازار ارز با تصمیم‌سازی در سامانه نیما و مثال‌های بسیار زیاد دیگر نیز در اقتصاد ایران از همین مکانیسم تبعیت می‌کنند. یکی از مواردی که در تمام اقتصادها موجب تعمیق رشد شده، تصمیمات مبتنی بر مشورت با خبرگان و استخوان‌خردکرده‌های آن بخش‌هاست؛ به‌عبارت دیگر برای موفقیت در عرصه اقتصاد راهی جز داشتن رویکردی تخصصی و فراجناحی وجود نداشته و ندارد. عنصری که تا امروز در ایران موردتوجه قرار نگرفته و حتی در صورت نظرخواهی از متخصصان در تصمیم‌گیری‌ها، در برخی موارد باز تصمیم ناهماهنگ با نظرات اهل فن اتخاذ می‌شود، این در حالی است که اگر به اقتصاد به‌عنوان علم نگاه می‌کردیم و از نظر علمی کارشناسان بهره می‌بردیم بسیاری از مشکلاتی که این روزها درگیرش هستیم، به‌وجود نمی‌آمد و نیازی به رشد انفجاری نبود. برای دستیابی به هدف و جلوگیری از کاهش رشد اقتصادی نیز در گام نخست باید به شناخت وضعیت موجود برسیم و باور کنیم «ریسک از آنجایی ناشی می‌شود که ندانیم در حال انجام چه کاری هستیم.»

اقتصاد ایران در ۱۰ سال گذشته رشد اقتصادی صفر داشته و براساس آخرین آمار مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، اگر منحنی این شاخص بخواهد تغییر کند، باید ۸ سال رشد اقتصادی بالای ۶ درصد داشته باشیم تا به نقطه سال ۱۳۹۱ برسیم. سال ۱۳۹۱ آخرین سال رشد اقتصادی مثبت ایران بود و بعد از این سال همواره رشد اقتصادی منفی برای اقتصاد ایران به ثبت رسیده است. در این شرایط مهم‌ترین عامل دستیابی به رشد اقتصادی، اولویت یافتن علم اقتصاد مدرن است؛ علم اقتصادی که ما در حال حاضر از آن بهره می‌بریم از کشورهای دیگر حتی ترکیه بسیار عقب‌تر است، چراکه به ابزار مدرن مجهز نیستیم؛ بنابراین فاکتور اول این است که علم اقتصاد اولویت نخست تصمیم‌گیری‌ها شود. در گام بعدی باید اهداف را مشخص کنیم که بالاترین هدف یک کشور افزایش تولید ناخالص داخلی و درآمد سرانه آن است.

فاکتور سوم دستیابی به رشد اقتصادی نیز روابط بین‌المللی است. بدون شک هیچ کشوری بدون روابط بین‌المللی و تجارت خارجی مداوم و خوب نمی‌تواند به رشد اقتصادی دست پیدا کند. در گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس به‌عنوان بازوی پژوهشی مجلس شورای اسلامی نیز بر این نکته تاکید شده که ۳۰ کشور جهان تقریبا در ۳ دهه گذشته رشدهای اقتصادی ممتد خوبی داشتند که با استفاده از ظرفیت‌های داخلی به کمک علم اقتصاد در کنار روابط خوب با دنیا و همچنین اولویت قرار دادن صادرات به آن رسیدند؛ بنابراین با شناخت شرایط موجود و بهره‌گیری از علم و دانش اهل فن و پذیرش علم اقتصاد می‌توان در مسیر الزامات تحقق رشد اقتصادی گام برداشت.

چهره

ابطال پایان‌نامه‌های دارای تخلف

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با اشاره به جزئیات برنامه‌های هفته پژوهش که از ۲۲ تا ۲۷ آذر جاری به‌صورت مجازی برگزار می‌شوند، گفت: در این هفته علاوه بر ایجاد تعاملات نمادی با ۴ کشور، ۲ نمایشگاه دستاوردهای فناورانه و عرضه و تقاضای فناوری برپا خواهد شد، ضمن آنکه از ۱۶ محصول فناورانه وزارت بهداشت رونمایی می‌شود.

به گزارش ایسنا، عبدالحسین رحیمی در نشستی مجازی به تشریح برنامه‌های هفته پژوهش پرداخت و با تاکید بر اینکه این وزارتخانه با ابلاغ آیین‌نامه مقابله با تخلفات علمی رویکرد جدی دارد، گفت: در صورتی که تخلفی در پایان‌نامه‌ها و تحقیقات دانشگاهی رخ دهد، نخستین فردی که مجرم شناخته می‌شود، استاد راهنما خواهد بود و متهمان ردیف دوم اعضای هیات علمی هستند که در جلسه دفاع دانشجویان حضور دارند.

وی تاکید کرد: در صورتی که تخلفاتی در پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دکترا رخ دهد حتی اگر ۲۰ سال از دفاع آن گذشته باشد، رساله و پایان‌نامه صادر شده ناشی از آن تخلف، ابطال خواهد شد.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، رتبه جهانی ایران در انتشار مقالات را ۱۴ و ۱۵ عنوان کرد و یادآور شد: در ادامه این مسیر اهتمام ویژه برای رشد کیفی مقالات در سطح بین‌المللی صورت گرفت که این امر موجب شد ایران جز ۵ کشور اول دنیا از نظر نرخ رشد مقالات کیفی قرار گیرد و در صورتی که این روند تا پایان سال ۲۰۲۰ ادامه یابد، ایران در میان ۴ کشور اول دنیا قرار خواهد گرفت.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم، اضافه کرد: سهم پژوهش و فناوری از درآمد ناخالص داخلی (GDP) در سال جاری و آینده ۰.۴۵ درصد است، این در حالی است که در برنامه ششم توسعه این میزان ۱.۵ درصد است که تاکنون محقق نشده است.

رحیمی با تاکید بر اینکه پارک‌های علم و فناوری و زیرساخت‌های تحقیقاتی نیازمند توجه بیشتر هستند، گفت: کل بودجه آموزش عالی کشور در بودجه ۱۴۰۰ بالغ بر ۲۵ میلیارد تومان است و اگر بخواهیم در سطح دنیا نقش‌آفرینی کنیم باید به اعتبارات این بخش توجه ویژه‌ای صورت گیرد.

به‌گفته وی در بودجه ۱۴۰۰ اعتبارات دانشگاه‌ها رشد ۴۲ تا ۴۳ درصدی داشته و اعتبارات پژوهشگاه‌ها با رشد ۳۵ تا ۳۶ درصدی مواجه است.

کاهش فعالیت‌های پژوهشی در ۱۴۰۰

معاون پژوهشی دانشگاه علم و صنعت گفت: افزایش اعتبار دانشگاه‌ها تنها به میزان ۴۵ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، سبب می‌شود فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها به‌میزان دوسوم کاهش یابد.

امیرحسین دوایی، در گفت‌وگو با خبرگزاری دانشجو ضمن بیان این مطلب افزود: وظیفه اصلی دانشگاه‌ها حل موضوعات کشور با استفاده از توانمندی‌هایی است که فقط در دانشگاه پیدا می‌شود، زیرا دانشگاه به‌عنوان نهادی است که باید به کارهای عمیق بپردازد و از کارهای سطحی عبور کند. متاسفانه در کشور این موضوع با عنوان تولید علم جلو می‌رود که تنها به چاپ مقالات ختم می‌شود! در همین موضوع نیز لازم است به کارهای بنیانی علمی بپردازیم و از دانش‌های سطحی گذر کنیم.

وی با بیان اینکه باید در نقطه میانی حرکت کنیم، اظهار کرد: لازم است پژوهشگران هدفمند عمل کنند و پژوهش‌های اصیل داشته باشند و در کنار آن به ارائه مقاله بپردازند و بتوانند با هم‌افزایی با شرکت‌های دیگر همچون دانش‌بنیان‌ها که جوانه‌زنی آنها از دانشگاه آغاز می‌شود و نهادهای مکمل مانند دستگاه‌های اجرایی، صنایع و بخش دولتی و خصوصی به فعالیت‌هایی بپردازند که اثربخشی آن برای مردم محسوس باشد، زیرا در حقیقت ذی‌نفعان اصلی دانشگاه‌ها مردم هستند.

دوایی با اشاره به اینکه دانشگاه نباید نهادی باشد که در داخل کشور به‌صورت محیطی بسته به تشویق فعالیت‌های خود بپردازد و در اجتماع برای مردم ملموس نباشد، تصریح کرد: این موضوع بزرگ‌ترین خطری است که دانشگاه‌ها را تهدید می‌کند.

خوشبختانه در دانشگاه علم و صنعت بیشتر اعضای هیات علمی به توانمندی دست یافته‌اند که با ده‌ها سال تجربه می‌توانند پژوهش‌ها را به محصولاتی عینی تبدیل کنند که در سطح دنیا مورد استفاده واقع شود.

البته یک نقطه‌ضعف هم وجود دارد که تنها مربوط به دانشگاه نمی‌شود و در واقع نقطه‌ضعف کل کشور است و آن مربوط به هدف‌گذاری پژوهش‌ها می‌شود.

از آنجایی که این هدف‌گذاری از بیرون حمایت نمی‌شود، به ناچار اعضای هیات علمی خودشان برای خود به هدف‌گذاری می‌پردازند، زیرا لازم است دانشجویان پایان‌نامه‌های خود را بگذرانند و از دانشگاه فارغ‌التحصیل شوند؛ بنابراین آنها به هدف‌گذاری و فعالیت پژوهشی می‌پردازند تا دانشجویان معطل نمانند. این موضوع که اعضای هیات علمی خودشان برای خود تولید تعریف کنند آسیب بزرگی برای جامعه به بار می‌آورد.

معاون پژوهشی دانشگاه علم و صنعت ادامه داد: الگوهای دانشگاه‌ها نیاز به یک زنجیره دارند تا تبدیل به یک محصول شوند و به جامعه خدمت کنند، اما متاسفانه چون دانشگاه‌ها در آن زنجیره با مشکلاتی روبه‌رو هستند به تولید محصول نمی‌رسند؛ بنابراین یک آسیب به چهره دانشگاه‌ها وارد می‌شود. ما در دنیا و دایره کشورهای هم‌ردیف خود به‌عنوان کشوری که در حوزه علم پیشرفت کرده، شناخته شده هستیم، اما در حوزه جامعه و فناوری نیز هنوز جای کار زیادی داریم.

دوایی با اشاره به اینکه در لایحه بودجه ۱۴۰۰ دانشگاه‌ها مورد بی‌مهری واقع شده‌اند، اظهار کرد: به‌طور متوسط ۴۰ درصد به اعتبار دانشگاه‌ها افزوده شده، این در حالی است که دانشگاه‌ها با افزایش هزینه‌ها و نرخ دلار روبه‌رو بوده‌اند؛ بنابراین تخصیص بودجه به این میزان سبب می‌شود کار پژوهشی دانشگاه‌ها به‌میزان دوسوم کاهش یابد و این موضوع مسلما به نفع کشور نخواهد بود.

وی در پایان خاطرنشان کرد: در حوزه وزارت بهداشت تقریبا اعتبار ۲.۵ برابری لحاظ شده، اما برای دانشگاه‌های وزارت علوم که فعالیت گسترده‌ای نیز دارند این رشد کمتر از ۴۵ درصد بوده است. امیدواریم توجه بیشتری به این موضوع شود؛ به‌طوری که از آسیبی که به چرخه فناوری و پژوهش در دانشگاه‌ها وارد می‌شود، جلوگیری کنند.

